

Reggeli Ujság

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

NOVISAD, KRALJA PETRA UL. 30. I. EMELET
Telefonszám: 21-37, éjjel 20-58

Novisád, 1931. évi július hó 19.

VASÁRNAP

XII. évfolyam 166. szám

Előfizetési ára: egy óra 40 dinár, három óra 120 dinár. — Külföldön egy hónapra 50 dinár. — Egyes szám ára hétköznap 1.50 dinár, vasárnap 2 dinár
Megjelenik hétfő kivételével mindennap reggel

Megkezdődött Párisban a világtörténelmi fontosságú tanácskozás

Brüning kancellár és Curtius német külügyminiszter tegnap Párisba érkeztek — A mai tanácskozáson Grandi olasz külügyminiszter is résztvesz — Optimista hangulat az egész vonalon — Világszerte enyhült a német válság nyomán keletkezett pénzügyi feszültség

A német pénzügyi válságnak világtörténelmi jelentőségűvé fejlődött problémája a tegnapi nappal döntő fordulathoz jutott. Németország, Franciaország, Amerika és Anglia képviselői tegnap délután megkezdtek tanácskozásait, amelyek valószínűleg befejezett tények elé állítják a Londonban folytatódó miniszterközi tanácskozást.

Erthető, hogy a tanácskozások nemcsak az érdekelt államok, de az egész világsajtó érdeklődését a legnagyobb mértékben felkeltette és ezekben a napokban a német pénzügyi válság rendezésének ügye áll a világ érdeklődésének középpontjában.

Az angol sajtó a legnagyobb gonddal készíti elő a diszketeket a londoni konferenciához.

amelynek hordereje a lapok beállítása szerint esetleg meghaladhatja a pillanatnyi német pénzügyi válság kereteit. Az összes pártok orgánumai hangsúlyozták, hogy MacDonald miniszterelnök már előzetesen tanácskozott a másik két párt vezetőivel, ennélfogva a kormány álláspontja az egységes angol frontot fogja jelenteni.

Különösképpen nagy súlyt helyeznek az Anglia és Amerika között helyreállt teljes szolidaritásra és valószínűnek tartják, hogy

Hoover megbízottai felhasználják az alkalmat az általános leszerelés kérdésének felvetésére is.

Az angol sajtó egyáltalán nem hajlandó komolyan venni a tegnapi nyilvánosságra hozott francia követeléseket és csupán mint kísérleti léggömbökről emlékeznek meg róluk.

A Daily Herald közli, hogy Brüning birodalmi kancellár tegnap délután tudatta a francia kormánnyal, hogy a követeléseket nem fogadhatja el. A lap megemlíti, hogy a tanácskozások során az angol és az amerikai kormány Németország mellé fognak állni.

A Daily Telegraph közli a Central News washingtoni táviratát, amely szerint Castle államtitkár kijelentette, hogy az amerikai bankárok külön kölcsöntervezetet dolgoztak ki.

A Morning Post szerint Hoover szilárdan el van tőkélve, hogy minden lehetőséget elkövet a terve sikerének biztosítására és sok bizakodást merit a naponként beérkező lapkivonatok szövegéből, amelyek azt mutatják, hogy a nemzetek kezdik belátni, hogy a német adósságok és a jelenlegi világgazdasági válság szoros összefüggésben állnak.

Párisból jelentik: Egész Franciaország feszült figyelemmel fordul a tegnapi megkezdődött francia-német tárgyalások felé, amelyekről döntőjelentőségű fordulatot vár-

nak nemcsak Franciaországra, hanem egész Európára. Általában meg lehet állapítani, hogy

a német államférfiak Párisba jövétele igen kedvező benyomást keltett és nagy bizalommal tekintenek a tanácskozások kimenetelére elé.

Bizonyosmértékig a hírségi szempontok is közrejátszanak abban, hogy a kezdeményező és vezetőserepet mindenképpen Franciaország számára kívánják fenntartani és már a párisi tanácskozások során elvi megegyezést óhajtanak elérni.

Tény, hogy belpolitikai szempontból ez a mozzanat igen fontos, mert ebben az esetben sokkal könnyebb megnyerni a közvéleményt és a parlamentet anyagi áldozatok meghozására. Egyébként a lapok nem titkolják, hogy

a tárgyalások folyamán sok nehézséggel kell számolni

és pedig nemcsak a németek, hanem az amerikaiak és az angolok részéről is.

A sajtó tulnyomó többségével szemben különvéleményt képvisel a szocialista Populaire, amely súlyos hibának mondja, hogy politikai feltételeket akarnak kikötni. A politikai megnyugtató — írja a lap — nem lehet feltétel, hanem csak következmény.

A Journal bizonyosnak mondja, hogy a következő pontok tekintetében a francia kormány álláspontja végleges:

A francia kormány politikai megnyugtatót óhajt, de nem „fegyverszünetet”, amint azt tegnap emlegették.

A „fegyverszünet” kifejezés nem helytálló, mert ez a fogalom megengedi, az ellenségeskedés újakezdésének lehetőségét. Jelenleg azonban az a fontos, hogy a vállalt kötelezettségek betartását arra az időre is biztosítsák, amikor a pénzügyi nehézségek már elmúltak.

Pénzügyi téren a lap szerint három garancia kikötéséhez ragaszkodnak: 1. A kölcsönt záloggal biztosítsák. Erre a célra legmegfelelebb a vámbevételek leköltése. 2. Nemzetközi bizottság gyakoroljon ellenőrzést. 3. Anglia és Amerika vállaljon határozott kötelezettséget azzal, hogy Németországban elhelyezett tőkéjét mindaddig ott tartja, amíg Franciaország nem nyul a maga tőkéjéhez.

Washingtonból jelentik: Az amerikai sajtó a leghatározottabb elutasító álláspont-ra helyezkedik az állítólagos francia követelésekkel szemben. A Newyork Herald wasingtoni levelezője szerint Stimson megtelefonálta Hoovernek a francia javaslatot, amelyet

az amerikai kormány elfogadhatatlannak minősített.

A Newyork Times szerint washingtoni hivatalos körök hangsúlyozzák, hogy Daves

tábornok, a róla elnevezett terv szerzője, mint a német jóvátételi kérdés egyik legalaposabb ismerője igen fontos szolgálatokat tehet a londoni konferencián. Ebben a lap szerint annak beismerése rejlik, hogy

az amerikai megbízottak tulajdonképpen a jóvátételi kérdés tárgyalásában vesznek részt.

ami pedig az amerikai kormány eddigi álláspontja szerint kizárólag európai ügy volt és nem érintette az Egyesült Államokat.

Londonból jelentik: A newyorki bankok az angol bankokkal egyetértésben megújítják a lejáratokkor az esedékes német rövidlejáratu kölcsönöket, hogy ilymódon elkerüljék Németország további pénzügyi megterhelését.

A berlini tőzsde elnöksége elhatározta, hogy a kifizetések forgalmának korlátozására való tekintettel

egyelőre elhalasztja az értéktőzsde és a fém-tőzsde megnyitását.

Amint a fizetési forgalom lehetővé teszi, döntés történik az újramegnyitás ügyében. Az árutőzsde az eddigi korlátozott mértékben továbbra is folytatja működését.

Budapestről jelentik: A pénzügyminiszter már enyhítette az átmeneti intézkedésekre szóló rendeletet. Megengedte ugyan is, hogy a száz pengőnél kisebb betéteket a pénzintézetek a tulajdonosok kérésére az egész országban visszafizethessék. A posta semmiféle korlátozó rendelkezést nem adott ki. A postatakarékpénztárnál tegnap délután 40.000 pengő esekbefizetés történt. A tőzsde igazgatósága elhatározta, hogy az értéktőzsde utolsó periódusát, amely tudvaleg a tőzsdeszünet közben félbeszakadt, lezártnak deklarálják és a zárlatig történt ügyletkötések lebonyolítása érdekében leszámolási időket állapítottak meg. Az ügyleti leszámolás beosztásának kérdésében hét főn határoznak. Ugyancsak hétfőn döntenek a határidős üzleti forgalom megnyitásának kérdésében is.

Párisból jelentik: Brüning birodalmi kancellár és Curtius birodalmi külügyminiszter tegnap délután 2 órakor az északi pályaudvaron Párisba érkezett.

Velük jött Hoesch párisi német nagykövet, aki tegnap reggel elibük utazott a határra. A német államférfiakat Laval miniszterelnök és Briand külügyminiszter fogadták az állomáson.

A pályaudvarról egyenesen a német nagykövetség palotájába mentek, ahol számukra lakást rendeztek be. A programszerű tanácskozásokat megelőzően Brüning kancellár Laval miniszterelnökkel, Curtius külügyminiszterrel tett személyes látogatást.

Folytatás a hatodik oldalon!

Kijavították a Nautilust

A buvárhajó holnap indul el a Spitzbergák fele

Londonból jelentik: A Nautilus javítási munkálatai a befejezéshez közelednek. Tegnap merülési próbákat tartottak és úgy döntöttek, hogy

a buvárhajó hétfőn indul el a Spitzbergák fele.

A velszi herceg nemrég meglátogatta a Nautilust. Alaposan megtekintette egész berendezését és szívélyesen szerencsét kívánt Wilkinsnek és expedíciójának a merész vállalkozáshoz.

Súlyos tartalmu feljelentések érkeztek egyes becskereki gabonakereskedők ellen

Becskeréről jelentik: A becskereki rendőrségi eljárásához tegnap feljelentések érkeztek, amelyek szerint egyes becskereki gabonakereskedők nem tartják be a gabonamonopólium bevezetéséről szóló törvényt és a kormány rendelkezéseit, nem fizetik az előírt árakat, a mázsálsáznál kevesebbet mérnek és a minőség elbírálásánális megkárosítják a feleket.

A rendőrség a feljelentések ügyében szigorú nyomozást indított.

Manojlovics Tódor, a híres színműíró visszavonta a beográdi Nemzeti Színháztól legújabb színművét

Beográdnak mindig vannak irodalmi szenzációk. Legutóbb a szürrealisták vertek fel nagy port és a kulliszák mögött ma is hallani a harcos lábdobogásokat s már újabb irodalmi és színpadi szenzációja van Beográdnak. A beográdi fiatal írók ugyanis már régebben elégedetlenkedtek a Nemzeti Színház mai igazgatósága ellen, amely az értékes fiatal írókat csak ritkán juttatja szóhoz s az ideai szezonban különösen fukarobánt az igazi értékű bemutatókkal. A beográdiak keuségtelenül Manojlovics Todorban látják azt a színműírot, aki ha megszólal, feltétlen értéket is ad és így természetes, hogy az ideai szezonban türelmetlenül várták, hogy a Centrifugális táncos tavaly oly nagy sikert aratott szerzője mikor mutatkozik be új színművével. Ez a várakozás annál inkább jogosult volt, mivel beavatott körökben tudták, hogy Manojlovics el is készült új színművével, amely a „Katinka álmai” címet kapta. Sajnos azonban, az igazi színpadi értékeket kedvelő közönség hiába várt a bemutatóra, amelyre az ideai szezonban nem került sor.

Predics, a beográdi Nemzeti Színház igazgatója pár nap előtt a beográdi Pravdában nyilatkozott a jövő színiszezonról és többek között azt is megemlítette, hogy Manojlovics legújabb színművét is be fogják mutatni. A Pravda tegnapi száma azután nyilatkozatot közölt Manojlovics Todortól és a hírneves színműíró nyilatkozatában megcáfolja Predicset és kereken kijelenti, hogy a Katinka álmai nem kerül bemutatásra a beográdi Nemzeti Színházban, mert ő a színművet már márciusban visszavonta. Ezzel egyidejűleg a Letopiszban, amelyet, mint ismeretes Manojlovics Todor szerkeszt, Manojlovics tollából nagy cikk jelent meg, amely élesen bírálja a Nemzeti Színház igazgatóságát és a színház válságával kapcsolatosan hevesen támadja a mai rezsimet.

Beográdi irodalmi és művészeti körökben most nagy érdeklődéssel várják a legújabb irodalmi összecsapás következményeit és Predics színgazgató nyilatkozatát.

—o—

Ne vegyen elavult típusu rádiókészüléket!

Vegye a legmodernebbet!

INGELEN U 3 W

3 lámpás készülék!

Gyönyörű szolid kivitel

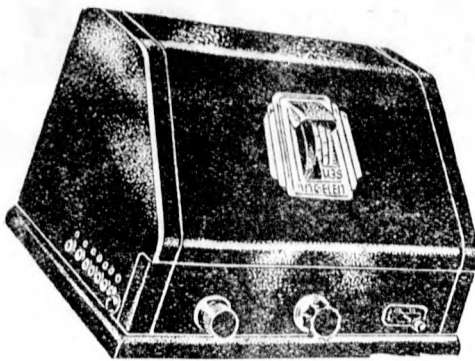
Egygomb kezelés

Megvilágított skála

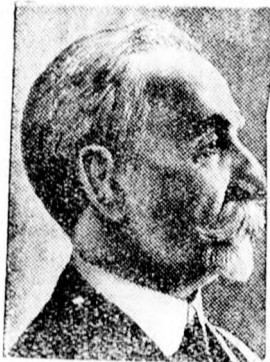
Hullámhossz szerinti beosztással

Ára 2900—Dinár

Legnagyobb szelektivitás!

Rádió-ALTERNO-RELAIS-Novisad

Malinov is a jóvátételi fizetések elhalasztását kéri

Malinov miniszterelnök kidolgozta részletes memorandumát

Szófiából jelentik: Malinov miniszterelnök és külügyminiszter tegnap a bolgár kormány nevében részletes memorandumot dolgozott ki, amely a Hoover javaslattal kapcsolatban valamennyi argumentumot felsorolja annak a bolgár álláspontnak alátámasztására, amely a bolgár jóvátételi fizetések elhalasztását kéri. A memorandumot valamennyi külföldi bolgár követségnek megküldték.

A görög kormány határozatával kapcsolatban, amely arról szól, hogy a Malinov—Kafandarisz egyezség alapján szüntessék meg a fizetéseket, Malinov kijelentette, hogy a bolgár kormány ennek a közlésnek hivatalos megerősítését még nem kapta meg és nem hiszi, hogy a görög kormány egyáltalában hozhatott ilyen határozatot. Malinov kijelentette, hogy a szóban forgó összeg kifizetését maga a Népszövetség garantálta.

Titokzatos öngyilkosság történt pénteken éjjel a noviszádi Venezia szálloda 3-as számú szobájában

Az öngyilkos három levelet hagyott hátra

Pénteken éjjel titokzatos öngyilkosság történt Noviszádon. Novákovics Sztevan lezsímiri pravoszláv papnövendék pénteken éjjel félgyakor a Venezia szálloda egyik szobájában fobelötte magát és meghalt.

Pénteken délután egy jólöltözött 25 év körüli fiatalember jelent meg a Venezia szálló szobaasszonyánál és érdeklődött a szobaárak iránt. A fiatalembernek sikerült megegyeznie a szobaasszonnyal és a három számú szobát harminc dinárért kibérelte éjszakára. Az idegen rögtön felment szobájába. A szobaasszonynak azt az utasítást adta, hogy ne zavarja és hagyja nyugodtan aludni másnap délelőttig.

A teologus szobájában késő estig világosság volt és a szobaasszony abban a hiszemben, hogy a szoba lakója bizonyára nagyon el lehet foglalva, nem is zavarta őt, hanem lefeküdt.

Ejjel fél egy tájban az asszony tompa durranásra ébredt, azonban ennek nem tulajdonított nagyobb fontosságot, mert azt hitte, hogy a hang az uccáról hallatszott.

Másnap reggel a szobaasszony, miután piaci bevásárlását elintézte, visszatért a szállóba. A szálló vendégei ekkor már mindnyájan elmentek.

Egyedül csak a papnövendék szobája maradt továbbra is zárva. Az asszony az utasításhoz híven nem zavarta meg az új vendég álmát, aki azonban még

délben sem nyitotta ki szobája ajtaját. Erősen rázni kezdte hát az ajtót és hangos lármaival próbálta felkelteni a lustálkodó vendéget, azonban a szobából semmi nesz sem hallatszott.

Az asszony rosszat sejtett és átvillant agyán a féltalomban hallott tompa dőrej.

Leszaladt az uccára és a sarki rendőrrel, meg az állomás közelében tartózkodó Márics detektívvel tért vissza, akik felfeszítették a szoba ajtaját.

A belépők elé tragikus látvány tárult: Az ágy végénél, teljesen felöltözve, vérbefagyva, élettelenül feküdt Novákovics Sztevan papnövendék. Jobbkezeiben revolverét szorította, míg arca egyik felét teljesen elborította a megalvadott vér.

Az esetről nyomban értesítették a rendőrséget, ahonnan Malenesics rendőrkapitány két detektív kíséretében szállott ki a helyszínre.

Az öngyilkos szobájában három levelet hagyott hátra, amelyek közül egyik a rendőrségnek, másik a karlovci papnevelő intézetnek, harmadik pedig Lezsímiren lakó szüleinek szól.

A rendőrségnek szóló levélben a tragikus véget ért fiatalember azt írja, hogy tettéért egyedül ő maga felelős és saját elhatározására vált meg az élettől.

Az öngyilkos teológus holttestét a kórház halottsházába szállították.

—o—

**Biztosan öl,
kellemes illatu
és olcsó**

A SOA-TOX FÉREGIRTÓ

$\frac{1}{4}$ literes kanna ára Din. 15.—
 $\frac{1}{2}$ literes kanna ára Din. 28.—
1 literes kanna ára Din. 50.—

Kimérve a SOA-TOX literje Din. 45.—

Próbálja ki!

SOA Drogerija, Novisad • Tel. 27-90

Mi vár a világra?

Beck Alice grófnő, a Berlinben élő osztrák Pythia, Condenshave-Chalergi és Feodor Saljapin nyilatkoznak

A „London General Press“ kontinentális hirdásában „L'avenir du monde“ címen francia nyelven érdekes könyvecske került a könyvpiacra. Nem fejedelmek, sem nagy politikuskok nézeteit foglalja magában, hanem három ember fejtegetéseit, akiknek a jóslásai már több ízben teljes egészükben megvalósultak.

Elsőnek Beck Alice grófnő, a Berlinben élő osztrák Pythia nyilatkozik. A grófnő, aki az osztrák arisztokrácia egyik legkedveltebb tagja volt, a világháború utáni inflációs időkben vagyonának kiesiny részét megmentve krügerstrassei palotájából a német metropolisba vándorolt ki, ahol a Friedrichstrasse bérházainak egyikében telepedett le. Lakása részben nagyuri pompával van berendezve, részben misztikus jellegű. Az első részben Beck Alice grófnő rendez meg híres zsujait, vendégeli meg a Berlinben megforduló arisztokrácia tagjait, a másodikban a grófnőből a misztikus jelleg behatása alatt a hirneves jósnő, az osztrák Pythia válik. Harminc év óta üzi a jóslást, a háború befejezése óta üzletszerűen. A jóslásból él és komitenseihez tartozik a politika és a társadalom minden számottevő tagja. Hindenburg, Briand, Poincaré, Luther dr., Seipel dr. és sok más nyujtotta oda Pythiának a tenyerét, hogy olvassa ki a jövő titkát. De az osztrák Pythia „okkult“ alapon a világ jövőndő képét is megtudja festeni. És a „L'avenir du monde“-ban megjelent nyilatkozata szerint a következőket

látja a jövő öfátolába burkolva:

Amerika fontos politikai változásokon fog átmenni, Afrika földrajzi képe jelen tékenyen meg fog változni, Bulgáriában a diktatura rendszer fog életbelépni, Törökországban küszöbön áll a monarchia helyreállítása, Perzsia és Arábia véres lázongások színtere lesz, Európában több köztársaságból újra királyság lesz, Amerikából rövidesen új tehnikai találmány hire fog elterjedni és zseniális volta miatt a rádió által elért népszerűség magaslatait is túl fogja szárnyalni.

Idáig szól Beck Alice grófnő jóslata. Mi fog belőle igaznak bizonyulni, azt a jövőndő 10 hónap fogja megmutatni.

Coudenshave-Chalergi, a Páneurópaeszmé irányítójának fejtegetései

a legoptimisztikusabb színekben mutatnak rá a gazdasági Páneurópa közeli megvalósulásának valószínűségére.

„Ha a terv megvalósítása, egynéhány államnak pillanatnyilag látszólag nem az érdeke, úgy rövidesen a gazdasági életben észlelhető leromlások befolyása által mégis általános érdeké fogja magát kinőni. Európa soha nem állt a Páneurópaeszmé megvalósításához olyan közel, mint napjainkban“ írja Coudenshave-Chalergi gróf.

Harmadiknak Feodor Saljapin felel az egész világot érdeklő kérdésre. A világhírű művész, orosz emigráns létre Oroszország

jövőjével foglalkozik és Amerika politikájában és Európa vajadásában a cárisztikus Oroszország újjászületését látja. „A bolsevisták, akik a népnek a paradicsom gyönyöreit ígérték, a pokol borzalmaait adták. Az orosz nép fejlődni akar, tanulni és azt csak is a száműzött oroszok vezetése alatt érheti el. Az orosz nép tudja ezt és azért nap-nap után nő a bolsevizmus gyűlölöinek száma és mind általánosabb a népnek ama kívánsága, hogy a teljes elvadulástól megmentse megmaradt parányi emberi érzéseit.

Tolveth Oszkár.

Sztarakanizsai krónika

Ma, vasárnap délután a népkerti pályán mérkőzik barátságos mérkőzés keretében a két helybeli rivális, a Sztarakanizsai Atlétikai Klub és a Rádnicski. Tekintettel mind a két csapat nagyszámu drukkerjére, a mérkőzést hatalmas érdeklődés előzi meg és rekord közönségre van kilátás. A helyi derbi fél 6 órakor kezdődik. — Azok az iparosok, akik iparendélyüket be akarják adni, előzőleg jelentsék be a városi adóhivatalnál, mivel ellenkező esetben az ipar után nem fogják az adótörlesztést megkapni. — A belvárosi római katolikus plébániának már régebben egy pere huzódik a szuboticaai törvényszéken Borsó Alajos sztarakanizsai bádogos mesterrel, akinek javára a szuboticaai törvényszék már másodfokon is meghozta az ítéletet. — Dr. Dömötör Maximilian városi főorvos egy hónapi szabadságra utazott. A városi főorvosi hivatalt ez idő alatt dr. Nikolics Vladimír kerületi orvos vezeti. Ezenkívül szabadságra mentek Lackovics Ervin levéltárnok, Sztobjanovics Dusan főszámvévő, Prohorov Pavle katonaugyi referens. — Sztarakanizsa környékén a termés közepes jó, az átlag 12—15 métermázsa és 78—82 gram között mozog a buza minősége.

Amit az olvasó mond:

1.

A rekkenő hőségben ismét felvetődik Szubotícán az a probléma, hogy vajjon hol tartózkodik egész nap a szép locsolótank és mire használják. A locsolótank megjelenése valósággal ritka tünelem az uccákon és az emberek csodálkozva nézik a hatalmas kocsi, amint néha-néha szédületes sebességgel végigrobog az uccákon és finom harmattal hinti meg a gözölgő aszfaltot. Kétségtelen, hogy igen szép látvány a locsolótank sofőrjének az ügyessége, amellyel nagy gyorsasággal a forgalmas uccákon is végig vezeti a járművet, a város azonban bizonyára nem azért vásárolta a locsolókocsi, hogy a vezető ügyességében gyönyörködtesse az embereket. Célszerű volna, ha lassabban haladna a locsolótank és egész nap üzemben volna. Az egyetlen locsolókocsi természetesen nem sok port tüntethet el a nagy kiterjedésű város uccáiról, ha azonban a locsolókocsi egész nap közlekedne és lassabban haladna, úgy legalább a belterületi uccák lakói nem sajnálnák azokat a súlyos száz dinárokat, amiket uccalocsolási illeték címén kell fizetniök a városnak.

2.

Szubotica város vezetősége néhány évvel ezelőtt a természet kedvelőinek legnagyobb szívfájdalmára utat vágatott a pallosi parkban és sok gyönyörű hatalmas fát kivágatott. Ez az új ut a főbejárat gyönyörű alléjával párhuzamosan a főbejáratról az uszodáig halad. Már akkor is mindenki csodálkozott, amikor az utat megnyitották és senkinek sem tudta elképzelni, hogy vajjon mi szükség is van arra, amikor az új ut sem sokkal rövidíti meg a távolságot a főbejáratról az uszodáig. Évek alatt még is megszokták az emberek az új utat, amely azonban most már teljesen járhatatlan. A városnak bizonyára súlyos tizezreibe került ennek az utnak a megnyitása és kiépítése, a munkát azonban úgy végeztették el, hogy az utat már is tökre ment és valóságos szakadékok vannak rajta, úgy hogy könnyen kitérheti a lábát, aki reá merészkedik. A pallosiak véleménye szerint a városnak rendbe is kellene hozatnia az új utat, ha már néhány évvel ezelőtt szükségesnek látták a megnyitását.

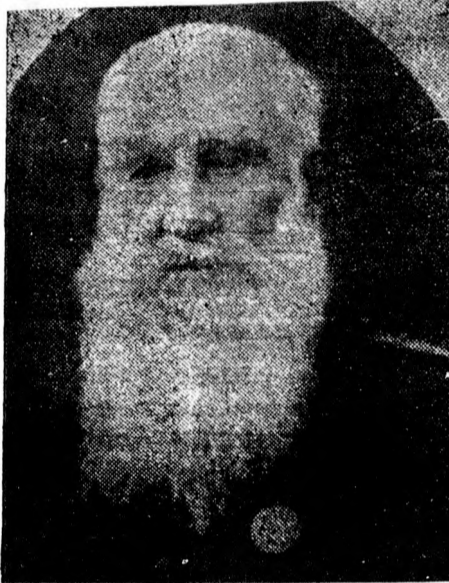
3.

Kedves szerkesztő ur, a napokban kivittem a moviszádi temerini-uti piacra egy kosár zöld kukoricát. Legnagyobb meglepetésemre öt dinár helyett fizettek velem, míg a kukoricáért összesen 7 és fél dinárt kaptam. Érdeklődésemre azt a választ adták, hogy egy zsák kukoricáért ugyanennyi helyett kellett volna fizetnem. Tisztelettel kérdezem szerkesztő urat, nem tartja kissé soknak, hogy helyett címén az áru értékének 20 százalékát, az én esetemben pedig 75 százalékát szedik be? A temerini-uti piac fekvésénél fogva különben sem felel meg a céljának, a vasutól messze van és emellett olyan szűk, hogy gyakran félóraig is megakad a kocsiforgalom. Az árut össze kell zsuvalfolni, mert másképp nem fér el, természetesen ez úgy az eladóra, mint a vevőre is kárt jelent. Nem lehetne a piacot tán kettéosztani, hiszen minden nagyobb városnak több piaca is van. A vasúthoz közel több, erre igen alkalmas tér is van. A város így nem esne el a helypénztől, a kereskedők pedig nem lennének kénytelenek arra, hogy a gyümölcsözőnban a telepekre menjenek ki, hogy az árut beszerezzék. — Tisztelettel egy hálás olvasó.

— Nagy tűz a szajáni határban. Beeskerekéről jelentik: Müller Jakab szajáni gazdálkodó szállásán tegnap nagy tűz pusztított. A cséplőgép távozása után nem oltották el az égő paraszat és a szél a paraszat az egyik közeli szalmakazalra vitte. Müllernek az egész termése elpusztult és elhamvadtak a gazdasági épületek is. A kár tülhaladja a fél millió dinárt.

A SZTÁRIBECSEJI GYÉMÁNTLAKODALOM

Id. Gerber Nándor és neje alsóeőri Siper Matild, e hó 21-én ünneplik házasságuk 60. évfordulóját

Ha a gyémántlakodalom galambösz völgyéne egyszerű, szürke kisember volna, akkor is megérdemelné, hogy eme ritka ünnepély alkalmával a nap eseményeit visszatükröző újságok kiemeljék az ismeretlenség homályából.

De ki ne ismerné az „öreg Gerbert”? Nem csak a nevét, de ritka szépségű fehér szakállal díszített, jellegzetes arcát is ismerik a bántásban mindenütt.

A Gerber-sör jó, tehát a bántás csaknem minden részében ismerik, isszák és ahol isszák viszont ott használatban vannak azok a kis papírtálcák is, melyen szellemes reklámként a szopós kisgyermek is elkívánczok édesanyja karjaiból ahhoz a fehérszakállu, mosolygó, öreg bácsihoz, aki Gerber sörrel csalogtatja. A reklámképet megrajzoló művész pedig stilszerűen ép az öreg Gerber jellegzetes arcát rajzolta meg a képre.

Familiája valamikor, kétszáz évvel ezelőtt származott át Bajorországból. Az öreg Gerber a negyvennyolcas forradalom lángoló napjaiban, március 26-án született.

Gyönyörű ivesű életét a munka és minden munkáját a megérdemelt siker jellemzi. A petrovaradini kis inasból hosszú viszontagságos évek, vándorlások után gyártulajdonos lett. Nem hagyhatom említés nélkül azt sem, hogy a sörfőzés mesterségén kívül kitanulta az asztalosságot, lakatosságot is.

Mikor a borra szomjas Tiszamentén először kezdte kínálni magafőzte sörreit, kimosolyogták, ma isszák mindenütt.

Oszijeken elvette a sörgyáros szép és jómodu lányát s ma, 60 év múltán hatvan utód állja körül őket, amikor az oltárhoz lépve megismétlik a holtomiglant.

A mindig mosolygó gyémántmenyasszony is kivette részét férje oldalán minden munkából.

Tizenöt gyermekkel áldotta meg az Isten, de a példás gyermeknevelés nehéz gondjai mellett ő volt kezdetben a sörgyár könyvelője, pénztárosa, ő árulta az akkoriban közkedvelt sörélesztőt, a malátát, vezette a tehenészetet stb.

Az akkoriban ifjunak nevezett Gerber Nándor pedig szorgalmas munkával fejlesztette a „sörházat”, amelyben abban az időben kézíerővel végeztek mindent, maga volt a sörfőző mester, a lakatos, asztalos és tulajdonos egy személyben; 1910-ben adta át fiának azt a gyárat, mely ma hatalmas és modern felszereléssel, jéggyárával, körülbelül 140 munkást foglalkoztat állandóan, melynek készítményei messze földön híresek.

De volt ideje közügyekre is. Tagja volt évtizedeken át a községi hitközségi képviselőtestületnek, iskolaszéknek s számos más egyesületnek is. Jókedve, humora mindenütt derűt, megjelenése tiszteletet ébreszt.

Külön említést érdemel, hogy mindig megkü-

lönbötetett megértéssel, szeretettel pártfogolta a szegénysorsu, helybeli, tanulmányúzó ifjuságot s mindent meg is tett érdekükben. Hiszen ő is kis, törekvő inasból lett sörgyárossá.

Az akkoriban alakult tűzoltótestületbe is közemberként lépett be s ma, félszázados aktív működés után főparancsnoka az egyesületnek s még a közelmúltban is imponáló jelenséggé hatott a még mindig egyenes tartású öregur, amint a tűzoltócsapat élén haladva vezette őket.

Meginterjuvoltam.

Most épült fel súlyos betegségéből. Még lábadozó beteg, botjára támaszkodik, de tartása a régi egyenes tartás.

Bevallja, hogy meghökkenettette, miszerint ő is megbetegedhetik! Mert beteg bizony csak egyszer volt életében ezen kívül, de az már régen volt, hetven és egynéhány évvel ezelőtt!

A gyémántlakodalom elé tagadhatatlan meghatottsággal néz. Mosolyogva beszél a kezdetről, a sok-sok munkáról és büszkén mutatja az ebédlőben azt a két, ismeretlen olasz festőtől származó gyönyörű olajfestményt, mely őt és feleségét ábrázolja a házasságot kezdetén.

Szellemes, tréfás megjegyzések kíséretében von párhuzamot a régi és a mai házasságok között s nem tagadja, hogy a mai házasságokról nem a leghízelgőbb a véleménye.

Visszaemlékező szavai kapcsán szeretettel, mosolyogva néz olykor feleségére, mintha tanubizonyoságnak akarná hívni, de az ősz matróna hallgatag mosolygása mindennél szebben beszélő tanubizonyoság...

A gyémántlakodalom kedves ünnepségekkel lesz összekapcsolva.

Hétfőn este a tűzoltózenekar szerenádót fog adni az uccán, a Polgári Magyar Dalkör pedig a házban.

Kedden az ősz pár a hatalmas családtól kísérvé a templomba megy áldásra. A misét s a szentbeszédet Petrányi Ferenc apátplébános fogja tartani, a Dalkör és a műkedvelő zenekar szintén közreműködik.

Mise után 11 órától délután 1 óráig az üdvözléseket fogadják, majd családi ebéd lesz. Este az unokák és dédunokák Zvippné Gerber Teréz, az ünnepelő pár leányának rendezésében kedves műsoros estélyt fognak rendezni. A műsor minden száma az ünnepelő házaspár és a család életének egy-egy jelenetét dramatizálja szavaltatok, énekek és táncok kíséretében, korhű jelmezben.

Hogy is mondta az öregur...?

— Tudja öcsémuram, hamar eljár az idő...!

(f. i.)

A pénzügyintézetek egységesítése elsőrendű fontossággal bír a közgazdasági válság leküzdésére

A beográdi „Politika” érdekes cikke

A „Politika” e napilap egyik számában cikket közöl, amelyben a kis pénzügyintézetek számának esőkkénteséről és azoknak egységesítéséről ír.

A mai általános gazdasági helyzet megkívánja, hogy a Narodna Banka a legnagyobb elővigyázatossággal járjon el a hitelkérdésekben. Ha a dinár szilárdsága úgy kívánja és szükségesnek fog bizonyítani, a pénzügyintézetek és részvénybankok korlátozni fogják a hiteleket. Tekintettel arra, hogy rövid időn belül nem várható a Narodna Banka devizaforgalmának kielégítő mértékben való megszilárdulása, a bankjegyforgalmat a kölcsön számlájára kell redukálni.

Pénzügyintézeteink hitelképessége viszonylagosan eddig is eléggé kicsiny volt. Az elmúlt három esztendő alatt a Narodna Banka kölcsönösszege átlag 1.400 és 1.600 millió között mozgott. A magánbankoknál a leszámítás pedig 1926-tól 1929-ig 4.000 millióról 5.300 millióra szűkött fel, míg a folyószámlás kölcsönök ugyanezen idő alatt 7000 millióról 7.700 millióra emelkedtek. Ez azt jelenti, hogy az összes elhelyezés jelzőleg és lombard kölcsönön kívül meghaladja a 13 milliárdot. Ebből az összegből 10 000 millió esik a befektetők részéről a banknál el-

helyezett eszközökre, míg a többi a saját tőke és passzív folyószámlák hitelére.

Bankjaink tőkéje a tartalékokkal együtt 3.000 millió, míg a passzív folyószámlák összege 3.850 milliót tesz ki.

A részvényintézetek tárcája ahelyett, hogy tovább növekednék, előreláthatólag inkább apadni fog, azaz más szavakkal közgazdaságunk rövidesen arra lesz utalva, hogy a magánbankok hitelezését vegye igénybe és még sohasem volt annyira szükséges azok helyzetének rendezése, mint most.

A bankok koncentrálnak szükségét ma már bankárok is belátják. A bankokról szóló törvény tervezete a legminimálisabb összegeket irányozza elő a lakosság szerint az egyes helyekre. Így a 100 ezernél több lakóú városokra 10 milliót, a másik javaslat szerint, amely 30 milliót szavaz meg az 50.000-tól 100.000-ig terjedő lakosságú városoknak legkevesebb 5, illetve 20 millió, míg a többiek részére 1, illetve 10 milliót szavaz meg.

A kérdés elintézése ilyen körülmények között sürgősen szükséges, mivel a mai helyzet az eddigi hitelrendszert nem elégíti ki. A probléma megérdemli valamennyi mértekadó és érdekelt fél legnagyobb figyelmét.

Halálragázott a noviszád-begecsi autobusz egy 16 éves fiút a futaki országúton

Halálos szerencsétlenség a veteráni vasutállomás mellett

Borzalmas szerencsétlenség történt tegnap reggel a futaki országúton, közvetlenül a veteráni vasutállomás mellett. Egy noviszádi autobusz, amely Noviszád és Begecs között bonyolítja le a forgalmat

halálragázott egy 16 éves fiút, aki kerékpárján igyekezett Noviszádra.

A súlyos katasztrófáról a következő részletek közöljük:

Tegnap reggel 6 órakor több futaki munkás kerékpáron indult Noviszádra, ahol különböző építkezéseknél vannak alkalmazva. Egy csoportban öt kerékpáros haladt, közöttük Lorenz István 16 éves futaki fiú, aki a sor végén kerékpározott s miután nem tudott tempót tartani a többiekkel, több ízben elmaradt. Amikor a kerékpározó munkások Veteránra értek s épen az állomás mellett haladtak el, mögöttük

az 1435-ös rendszámú autobusz tünt fel, amely Begecs irányából robogott Noviszád felé.

Miután a munkások az uttest közepén haladtak, az autobusz sofőrje Hellaisz Péter jelzéseket adott, úgy hogy a kerékpárosok az uttest jobboldalára fordultak, hogy kikerüljék a mögöttük haladó autobuszt. A jelzéseket Lorenz István is meghallotta, ugylátszik azonban, hogy valamitől megzavarodott, mert

abban a pillanatban, amikor az autobusz elérte a kerékpározó csoportot, nem az uttest jobb, hanem baloldalára hajtott, tehát ugyaneoda, ahol az autobusz is robogott, hogy kikerülje a kerékpárosokat.

A veszedelem láttára az autobusz sofőrje fékezett, de már nem kerülhette el a katasztrófát, mert a következő pillanatban az autobusz sárhányója

elkapta a fiatalember kerékpárját s a szerencsétlen fiút

a kerekek alá sodorta, amelyek végigmentek Lorenz István testén.

Az autobusz utasai között valóságos pánik keletkezett, többen azonnal ki is ugrottak, hogy a fiatalembert első segélyben részesítsék. Az autobusz előtt haladó kerékpárosok is visszafordultak s rövidesen ki is emelték a szerencsétlen fiút a kerekek alól. Időközben értesítették a futaki rendőrséget is, ahonnan bizottság szállt ki a szerencsétlenség színhelyére. A bizottsággal együtt érkezett hatósági orvos azonnal megvizsgálta a szerencsétlen fiatalembert,

akiben azonban már nem volt élet, mert a nehéz autobusz formálisan összelapította a fiatalembert, aki a helyszínen meghalt.

A futaki rendőrség intézkedésére a holttestet azonnal a noviszádi kórház hullakamrájába szállították, a halálos gázolás ügyében pedig nyomban jelentést tettek a noviszádi törvényszéknek, ahonnan Papriesies Milan dr. vizsgálóbíró még a délelőtti folyamán kiszállt a helyszínre, hogy megejtse a vizsgálatot.

A vizsgálóbíró azonnal kihallgatta a szerencsétlenség szemtanúit, akik különbözőképpen adják elő az eseményt. A kihallgatások folyamán mégis az a vélemény alakult ki, hogy

Lorenz István elővigyázatlansága is hozzájárult a halálos balesethez,

mert ha a fiú a nyitott idejekorán kikerülte az autobuszt és nem az uttest baloldalára igyekszik, a katasztrófa nem történt volna meg. Az autobusz sofőrjét egyelőre őrizetbe helyezték, a vizsgálóbíró pedig tovább folytatja a nyomozást a halálos gázolás ügyében.

MINDENT A STRANDHOZ:

fürdőtrikót, fürdősapkát, fürdőcipőt és strandernyőt a legnagyobb választékban és időszerteen olcsó árakon kaphat

KLEIN JENŐ

speciális trikóáru-üzleteiben, Novisad, Vel. Bečkerek, Senta
Az eredeti JANTZEN-, BENDER- és HEINZELMANN-fürdőruhák gyári lerakata

Új vasutvonalak a Bánságban

A beeskereki kereskedelmi és iparkamara beadványai

Beeskerekről jelentik: A bánsági kereskedelmi és iparkamara tegnap beadványt intézett a közlekedésügyi és építészeti minisztériumhoz, amelyben Nemaeskaernja és Szvetihubert között a keskenyvágányú vasut vonal kiépítését sürgeti. Egyidejűleg Szvetihubert és Kikinda között a rendes nyomtávu vonalhoz még egy sín kiépítését kéri, hogy a Beeskerekről kiinduló keskenyvágányúnak Kikindáig legyen összeköttetése.

A kamara egy másik „ugyanesak tegnap továbbított beadványában a Vraesergény—banatszi palankai vonal kiépítését kérte és egyúttal a tervbevett banatszki palankai Duna kikötő kiépítését sürgette.

A szuboticei iparhatóság úgy tekint négy malmot, amely nem jelentkezett, mintha megszűntették volna üzemüket

A gabonaforgalmi törvény rendelkezései szerint — mint ismeretes — a pénteki nap folyamán kellett nyilatkoznunk a malmoknak, hogy vámörlésre vállalkoznak-e vagy pedig malmokká lesznek. A vámmalmok gabonavásárlással vagy eladással egyáltalán nem foglalkozhatnak és csakis a gazdák házi szükségleteit örölhetik meg, míg a kereskedelmi malmok vámörlést nem vállalhatnak. A malmoknak pénteken délig kellett nyilatkozataikat beküldeniök a beográdi privilegizált kivételi társasághoz, szombat délig pedig a szuboticei iparhatóságnál, mint elsőfoku közigazgatási hatóságnál kellett nyilatkoznunk.

Értesüléseink szerint a tizenkét szuboticei malm közül mindössze nyolc jelentkezett. Eszerint négy kereskedelmi és négy vámmalom lesz Szuboticeán. Kereskedelmi malmok a Felsőbácskai egyesület gözmalom részvénytársaság, a Margit malom, özv. Berger Jakabné malma, továbbá Glied Vilmos bajai szőlőkbeli malma. Vámmalmok: Glied Vilmos Szava Tekelija uccai, Nagy Forma György tavankuti, Crnjakovics Ivan alekszandrovói és Peics Sztipán Frankopanszka uccai malma.

A következő malomtulajdonosok nem tartották be a törvényes határidőt és nem jelentkeztek a hatóságoknál: Vujkovics Bukvin Lojzija, Vermes Károly, Szvoboda Antal és Vujkovics J. és Társa. Ezeket a malmokat a szuboticei iparhatóság úgy tekinti, hogy megszűntették az üzemüket és felszólítja őket, hogy szolgáltatassák be iparendé-lyüket.

Folytatás az első oldalról!

A német és francia államférfiak értekezlete délután 5 órakor ült egybe a miniszterelnökségen.

A ma délelőttre kitűzött általános tanácskozáson a német és francia államférfiakon kívül résztvesznek még Hender-

son angol külügyminiszter, Stimson amerikai államtitkár, továbbá Grandi olasz külügyminiszter, aki ma reggel érkezik Romából és Mellon amerikai államtitkár, aki tegnap délelőtt érkezett Párisba.

—o—

Adatci elnöklésével holnap kezdi tárgyalni a német-osztrák vámunió ügyét a hágai nemzetközi bíróság

Az érdekelt államok elküldték képviselőiket a tárgyalásra

Hágából jelentik: Az állandó nemzetközi bíróság hétfőn kezdi tárgyalni a német-osztrák vámunió ügyét.

A tárgyaláson Adatci japán delegátus elnököt.

Ausztria hágai követe értesítette a hágai állandó nemzetközi bíróságot, hogy az osztrák kormány a német-osztrák vám-

szereződés ügyében Sperl János egyetemi tanár udvari tanácsost jelölte ki szakértőül. A csehszlovák kormány megbízottja utján arról értesítette a döntőbírókat, hogy az ügyben Kremar volt közoktatásügyi minisztert, a magánjog egyetemi tanárát, a prágai tudományos akadémia tagját jelölte ki képviselője gyanánt.

—o—

Hat évvel ezelőtt elkövetett gyilkosság feltése jelentkezett a budapesti rendőrségen, mert megtudta, hogy helyette más itéltek el életfogytig tartó fegyházra

A budapesti rendőrség vizsgálatot indított a titokzatos ügyben

Budapestről jelentik: A külföldiek ellenőrző központi bizottságnál jelentkezett egy fiatalember és elmondta, hogy Nikolics Ferencnek hívják, nyomász és Szlovénországban gyilkosságot követett el. 1925-ben Ruttkán, Hében Károly nevű barátjának Telbujtására

meggyilkolta Hében apósát Kovszki gazdálkodót.

A gyilkosság után a határra menekült, ahol a csendőrök elfogták, de nem gyilkosság miatt, hanem mert kémnek gondolták és kémkedés címén hatévi fegyházra itél-

ték. A büntetés kitöltése után a csehszlovákok áttették a román határon és onnan sikerült Magyarországra jönnie.

Azért jelentkezett, mert időközben megtudta, hogy

a gyilkosság elkövetése címén egy ruttkai ismerőst Mayer Ferencet életfogytig tartó fegyházra itélték.

A fiatalemberrel megállapították, hogy valódi neve Németh Ferenc péksegéd. Valószínűsége valódiságát most kutatják, mert nem lehetetlen, hogy idegbajos ember ön-
vadászkodásáról van szó.

A szubotikai alszövetség igazgatótanácsa 6 hónapra minden funkciótól eltiltotta Szegedinszki Nesztort volt főtitkárt

Az alszövetségi közgyűlés előtt igen nagy vihart keltett az ítélet

A szubotikai alszövetség futballsportja válságos napjait éli. Julius 26-ra hívták össze az alszövetség közgyűlését, amely minden eddigi közgyűlésnél viharosabbnak ígérkezik. Az egyes klubok, különösen azok, amelyek a jelenben, vagy pedig a múltban többségben voltak az alszövetségben, széleskörű munkát és erélyes agitációt fejtenek ki a közgyűlés előkészítése érdekében. A jelenlegi alszövetség helyzetét már hónapokkal ezelőtt megrendítette a Szand közgyűlése, amikor is Gyorgyevics Jovan elnököt és az egyesület néhány vezetőségi tagját kibuktatták. Ezek ki is léptek a Szandból és beléptek a Szokóba. A visszas helyzet úgy keletkezett, hogy a Szandból kilépett volt vezetőségi tagok éppen a Szand révén funkciójhoz jutottak az alszövetség irányításában is és a volt egyesületük ellen fordultak. Így a helyzet rövid ideig a Szand ellenfeleinek kedvezett, akiknek addig nem volt szerepük az alszövetség irányításában. Az alszövetségben a bírósértések miatt és egyéb incidensek következtében éleződött ki annyira a helyzet, hogy néhány vezetőségi tag le is mondott.

A július 26-i közgyűlés előtt ilyen előzmények után szokatlan erővel indult meg a harc. Szegedinszki Nesztort volt főtitkár, aki a rivális klubok között ugyszólván útközpontra volt és akinek igen nagy szerepe volt a múltban az alszövetség irányításában,

ismét akciót kezdett a vidéki klubok között, hogy megbízásokat gyűjtson és a köz-

gyűlésen a többséget biztosítva a régi rezsimet fenttarthassa.

A szubotikai elsőosztály egyesületek viszont együttes tanácskozásokat kezdtek megegyezés létesítésére, amelynek érdekében a Bácska azt indítványozta, hogy a két szubotikai ligaegyesület egyáltalán ne vállaljon funkciót az alszövetségben. Az indítvány a legtöbb szubotikai egyesület előtt helyesléssel találkozott. A Szand azonban, amely régebben éveken át ugyszólván teljhatalmulag intézte az alszövetség ügyeit, mindent megkísérel, hogy a többséget ismét magához ragadja.

Az agitációs harcokban hírlapi polémia indult egy szubotikai lap hasábjain az alszövetség ellenkező táborokba sodródott két volt vezetője, Gyorgyevics Jovan alszövetségi elnök és Szegedinszki Nesztort volt főtitkár között.

Szegedinszki élesen támadta Gyorgyevicset és sulyosan bírálta annak az alszövetségnek a munkásságát, amelynek a működése ellen az ő irányítása mellett még több panasz hangzott el.

Gyorgyevics Jovan, a Szandnak a Szokóhoz pártolt volt elnöke válaszolt Szegedinszki támadó cikkeire és a hírlapi vitázásban sulyos vádak kerültek nyilvánosságra.

Pénteken este az alszövetség igazgatótanácsa ülést tartott, amelyen foglalkoztak a Gyorgyevics—Szegedinszki-féle hírlapi vi-

ta ügyével és megállapították, hogy Szegedinszki Nesztort volt főtitkár olyan sértésekkel illette az elnököt és az egész alszövetséget, hogy azokért még a közgyűlés előtt elégtételt kell vennie az igazgatótanácsnak. Megállapították, hogy már volt precedens arra, hogy az alszövetség megsértéséért eltöltött minden funkciótól vezető sportembereket. A Szand ellen emelt professzionistavád tárgyalása során dr. Presics József ügyvéd, a Bácska volt elnöke és dr. Oresics Lázár, a Bácska volt főtitkára abban az időben felebezést nyújtottak be az alszövetség egyik határozata ellen és azt írták, hogy az alszövetség téves állásponton van.

A felebezés kitételei miatt magának Szegedinszki Nesztort főtitkárnak az indítványára minden funkciótól eltöltötték dr. Presicsot és dr. Oresicsot, akiknek le kellett mondaniok a Bácskánál betöltött magas tiszttségükről.

Most az ülésen az alszövetség igazgatótanácsa szükségesnek találta, hogy az egyesületek magas fórumának az alszövetségnek a tekintélyét megvédje és ezért Szegedinszki Nesztort volt főtitkárt hat hónapra minden funkciótól eltöltötték.

Az alszövetség igazgatótanácsának a határozata értelmében Szegedinszki sem a Szandnál, sem pedig az alszövetségben semmiféle tisztséget nem tölthet be, sőt hivatalos minőségben a közgyűlésen sem vehet részt.

Az igazgatótanács határozata nemcsak Szubotikán, de az egész alszövetség területén igen nagy meglepetést, sok egyesület előtt kellemes hatást keltett, mert Szegedinszki kizárásától várják a szubotikai sportbéké helyreállítását. Szegedinszki Nesztornak joga van a főszövetséghez felebezni az igazgatótanács határozata ellen, a közgyűlés előtt azonban az idő rövidsége miatt már nem orvosolhatják panaszát.

A Reggeli Újság munkatársa az igazgatótanács határozatával kapcsolatban beszélgetést folytatott a Szand egyik vezetőségi tagjával, aki kijelentette, hogy az ítélet Gyorgyevics Jovan elnök újabb jogosulatlan sakkhúzásának tekintik, amellyel az volt a szándéka, hogy az alszövetség közgyűlése előtt leszerelje ellenfelet.

— Szegedinszkit — mondta informátorunk — még ki sem hallgatták, mielőtt elítélték, holott így csak a felfüggesztése lett volna jogos. Szegedinszki, amikor elment Szubotikáról, a Szandnak is megszünt titkárnak lenni és így nem mint a Szand egyik funkcionáriusa, hanem mint magánember támadta Gyorgyevicsot. Minden esetre nagyon esodálkozunk, hogy Gyorgyevics, aki a Szand mandátumával került az alszövetség elnöki és a főszövetség igazgatótanácsai tisztségeire, a saját egyesületével szemben akár ilyen drákói szigorral eljárni és a lehetetlenül működő alszövetséggel szemben minden jogos kritikát el akar fojtani. A klubok

a közgyűlésen még a napirend előtt szóvá fogják tenni a szabálytalan ítéletet és revízió alá veszik az egyéb szabálytalanságokat is, mert az alszövetség nem sportmunkát, hanem egyéni politikát folytat.

A Szandot, amelynek Szegedinszki Nesztort már nem elnöke, teljesen méltatlanul érte az igazgatótanács határozata.

A szubotikai alszövetség sportköreiből a legnagyobb érdeklődéssel várják az ügy további fejleményeit.

Weifert
sör
PANČEVO
a legjobb minőségű

Hírek

1931
Július
19
VASÁRNAP

A Narodna Banka felemelte a leszámítási és lombard kamatlábat

Beogradból jelentik: A Narodna Banka igazgatótanácsa tegnapi ülésén elhatározta, hogy

a leszámítási kamatlábat 6,5 százalékról 7,5 százalékra, a lombardkamatlábát 8 százalékról 9 százalékra emeli.

A rendelet július 20-án, hétfőn lép életbe.

—o—

— Dr. Szántó Gábor kihallgatása a bálnán. Nikolics Milán bán tegnapi kihallgatáson fogadta dr. Szántó Gábort, a jugoszláviai magyarság népszövetségi ligájának elnökét, aki a kanizsai, horgosi, kutasi és temerini magyarságot érintő kérdésekről tárgyalt a bálnán, aki a legmesszebbmenő ígéretet tette a kérések teljesítése ügyében.

— Változatlanul súlyos Révay Gabriella szuboticaí zongoraművész nő állapota. Révay Gabriella, a palicsi strandon szerencsétlenül járt tehetséges és fiatal szuboticaí zongoraművésznőt röntgenvizsgálat alá vetették a lényegesebb változás. A fiatal zongoraművésznőt röntgenvizsgálat alá vették és megállapították, hogy ha nem állnak be komplikációk, úgy teljesen felgyógyulhat. Állapota még mindig annyira komoly, hogy hozzátartozói Szuboticaíra hívták dr. Józsa budapesti egyetemi magántanárt, aki megvizsgálja a beteget és konzultálni fog szuboticaí kezelőorvosával.

— Eljegyzés. Kovács Katóka és Kiss P. Pál Temerin jegyesek. (Minden külön értesítés helyett).

— A budapesti Mátyás templom előadásra fogadta el Germány Gyula szuboticaí zenetanár egyházi zeneművét. Germány Gyula, a szuboticaí városi zeneiskola nagyképzettségű tehetséges tanára — mint annak idején megírtuk — „Miss Sollemnis“ címen egyházi zeneművet szerzett, amelyet Szuboticaíban adtak elő először igen nagy sikerrel. A zeneműről és annak előadásáról Fehér Ödön karnagy, a kitűnő szuboticaí zeneértő tollából szakszerű és részletes kritikát közölt a Reggeli Újság. Germány Gyulát külföldön is méltányolják, így Miss Sollemnisét előadásra fogadta el a budapesti Mátyás templom. Sugár Viktor zeneakadémiai tanár, kormányfőtanácsos, a budapesti Mátyás templom főkarnagyja a legnagyobb elismeréssel nyilatkozik Germány Gyula miséjéről, amelyet a budapesti rádió is valószínűleg közvetíteni fog.

— Segélyt kapnak a jégkárosultak. Beogradból jelentik: A tegnapi minisztertanács elhatározta, hogy a jégverés sújtotta gazdák felsegélyezésére egy millió dinárig segélyt oszt ki. A segély felosztása az illetékes báni hivatalok által benyújtandó jegyzék alapján történik. Csak az arra rászoruló vagyontalanok részesülnek segélyben. A károsodás mértékét bizottság állapítja meg, amelynek tagjai a főszolgabíró, a bányászati mezőgazdasági referens és a szociálpolitikai miniszterium referense.

— Felfüggesztett ítéletvégrehajtás. Tegnapi számban megírtuk, hogy Fuksz Mirkó noviszádi magántisztviselőt, aki szóbelileg megsértett egy vasúti tisztviselőt, 1000 dinár pénzbüntetésre ítélték. Az ítélet végrehajtását a törvényszék egy eszmédőre felfüggesztette.

— Gyengélkedés idején, különösen ha a rosszullétet szorulás fokozza, a természetes „Ferenc József“ keserűvíz fájdalommentes székürülést és kielégítő emésztést hoz létre. Gyógyszertárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

SZENTAI HIREK

Radosevics Szvetisláv rendőrkapitányt a belügyminisztérium, mint ismeretes Szarakanizsáról Szentára helyezte át. Az új rendőrkapitány tegnap vette át hivatalát az eddigi helyettes rendőrkapitánytól Vukov Gligorijétől. — Jövő szombaton, július 25-én Adán is megszólal a hangosfilm. Az átszervezés munkálatai a szentai Orient tonkinó tulajdonosainak érdeme, akik költséget és fáradságot nem kímélve a legmodernebbül rendezték be az Avala tonkinót. A tonfilm bemutatása iránt Adán nagy az érdeklődés. — Megírta a Reggeli Újság, hogy Szentán és a szentai járásban sertés-pestis dühöng. Az állatorvosi hivatal jelentése szerint a sertésvész tetőfokát érte el Szentán, azonban a gazdák érthetetlen okból elmulasztják beletenni a vész továbbterjedésének megakadályozását. Az állatorvosi hivatal ezúttal újlag felhívja a gazdákat, hogy a sertésmegbetegedéseket vagy a városi állatorvosi hivatalban, vagy pedig a rendőrség 31-es számú szobájában feltétlenül jelentsek be. — Tegnap este majdnem végzetes kimenetelű szerencsétlenség történt Szentán a Tornayosi uton. Reeskó Vince 33 éves gépész, aki Szekulics Lázár gépénél mint gépész dolgozott, a cséplő vontatásánál véletlenül a cséplő közé került. Szerencsére nem vesztette el lélekjelenlétét és csak a lábán szenvedett súlyosabb zúzódásokat. A kórházban ápolják.

TÖZSDEZARLATOK

A dinár árfolyama. Bécs 12.54—12.60, Prága 59.30—59.70, London 275.20.

Csikágó. Buza: Alig tartott. Július 52.125, szeptember 53.5, december 57.375. Tengeri: Alig tartott. Július 59.875, szeptember 54, december 46.75. Zab: Tartott. Július 26.625, szeptember 27.125, december 29.875. Rozs: Alig tartott. Szeptember 36.25, december 40.

Winnipeg. Irányzat: Alig tartott. Buza július 58, október 60.125, december 61.625.

Noviszád. Buza 79—80 kgos szerémi 168—170, 78—79 kgos 166—168, szlavóniai 166—168, árpa bácskai új 63—64 kg k. d. 105—110, szerémi új 63—64 kg k. d. 105—110, zab bácskai új k. d. 150—155, bánáti k. d. 150—155, szlavóniai új k. d. 150—155, tengeri bácskai k. d. 102.50—105, Szombor környéki 105—107.50, bánáti 94—96, szerémi Indjija környéki 102.50—105, Sid környéki 105—107.50, buzaliszt effektív kötés prompt szállításra k. d. nullás gg és g 280—300, kettes 260—280, ötös 240—260, hatos 220—230, hetes 180—190, nyolcas 125—135, korpá jutazsákokban k. d. 117.50—122.50.

Irányzat: Változatlan.

Forgalom: Buzában 38, árpában 1, tengeriben 11, lisztben 6 és korpában 1 vagon.

—o—

— Elhalasztották a palicsi fürdővendégek és a Villanytelep oldboy csapatának a mérkőzését. A szuboticaí Villanytelep alkalmazottjaiból és a palicsi fürdővendégek közül alakult alkalmi futbalcsapatok szombaton délután mérkőzést terveztek Palicson. A nagy érdeklődéssel várt oldboy mérkőzést közbejött okokból a jövő hétre halasztották. Ugyancsak elmarad a Villanytelep SK bajnoki évrő vascorája.

Asztalosok!

Lišić Gjurica

A legjobb feldolgozó anyag, teljesen száraz, mindenféle minőségben a legelőnyösebben beszerezhető

Noviszád, Temerinaki put (a csatornán túl) épületi teleph. 2526

— Zsirszódát ivott egy topolai cselédlány. Balázs Mária topolai cselédlány szombaton délelőtti ismeretlen okokból zsirszódával megmérgezte magát. A szerencsétlenül járt leányt a szuboticaí városi kózkórházba szállították. Állapota súlyos.

Ujabb mozgalom a szombori munkásbiztosító érdekében

Mint már jelentettük, múlt hó 28-án a szombori munkásbiztosító likvidálását befejezték és e hét elsejétől már csak néhány tisztviselő kirendeltség működik Szomborban, melynek hatásköre csak a város területére terjed ki. Ezek után senki sem remélte, hogy a munkásbiztosító visszaállításáról szó lehetne, különben mikor közadomásává lett, hogy a zagrebi központ a most épülő munkásbiztosító palotának kétszázezer dinár költséggel bérházzá való átalakítását rendelte el. A szociálpolitikai miniszterium vezetésében való változás és a zagrebi központban történt személyi változások folytán újabb mozgalom indult Szomborban, hogy a munkásbiztosítópénztár visszahelyezését elérjék. Kedvező jelnek veszik a mozgalom kezdeményezői, járandóságukat megkapták e hóra és kü-hogy az át nem helyezett tisztviselők teljes lönösen azt, hogy a palota átalakítási munkálatainak megkezdését a zagrebi központ letiltotta. Jól informált helyről úgy értesültünk, hogy rövidesen újabb küldöttség fog ebben az ügyben az illetékes faktoroknál eljárni és remélik, hogy eredménnyel.

—o—

Vidéki körútra indulnak az oceanrepülő magyar pilóták

Endresz és Magyar oceanrepülők bravuros teljesítménye változatlanul témája a világsajtónak. A külföldi lapok statisztikai kimutatásokat közölnek a repülés különböző vonatkozásairól és egyöntetűen megállapítják, hogy

Endresz és Magyar teljesítménye minden eddigi oceanrepülő bravúr felülmul.

Magyarország közönsége holnap délután 5 órakor nagyszabású ünneplést rendez a Milleniumi emlékműnél. Az ünnepséget autófelvonulás vezeti be, a Gellért szalólótól az Andrási ut végéig. Az autósor élén a pilóták diszitett autója halad.

Az ünnepség színhelyén ének és zene számok lesznek, majd a különböző társadalmi egyesületek és a kormány nevében üdvözlő beszédeket mondanak és emléktárgyakat nyújtanak át a pilótáknak. Az ünnepség után autós menet kíséri vissza az ünnepeket a Gellért szállodába.

Az oceanrepülők gépét tegnap

Csepelre szállították, ahol megkezdték a gépen támadt sérülések kijavítását.

A javítási munkálatok két-három napig tartanak, azután Endresz és Magyar vidéki körrepülésre indulnak gépükkel.

—o—

— Autó és motorkerékpár karambolja Noviszádon. Tegnap este fél kilenc órakor a tüzoltólaktanya előtt egy magánautó összeütközött egy temerini motorkerékpárral. Az autó sértetlen maradt, a motorkerékpáros a ballában és balkarján könnyeb sérüléseket szenvedett.

(x) Szuboticaíban a Frank Pál kisütőn főzött pálinkája, likőrjei és rumja a legjobb!

APOLLO TONKINO, július 19-én

Nagy német operettfilm

Az erdészleány

(Försterchristi)

Főszereplők: Irene Eisinger, Paul Richter, Oskar Karlweiss, André Pilot, Halmi Tibor

— A jótékony célú Ingenykenyér egyesület és Napközi gyermekotthon, amely összes intézményeivel az Egészségügyi palotából a Faterre (a törvényszékkel szemben) költözött. Popovics Alympia gör. kel. lelkész egyedülálló házába, a költözködés folytán egy hónapra megszakított tevékenységét ismét folytatja „Tejkonyhájában”. Ez intézményt a legújabb berlini Lautenschlaeger-féle sterilizátorral szerelték fel. A Tejkonyhában egy szakképzett nővér készíti el a keverékeket orvosi előírás szerint. Az intézmény élén dr. Arsenovics Ilija beográdi gyermekspecialista áll, ki a mai naptól kezdve ugyanezen épület első emeletén délután 1 órától 3 óráig díjtalanul rendel, szegény gyermekeknek és csecsemőknek. Az anyák, akik gyermekeiket a „Germekotthonba” felvételni kívánják, valamint a beteg és tejkonyhára szoruló gyermekek jelentkezzenek szüleikkel a rendelési órák alatt. A tejet orvosi rendelés szerint adják. A gyermekotthonban minden orvos receptje után elkészítik a kívánt tejkeveréket.

— Megalakul a jugoszlávai magyarság népszövetségi ligájának noviszádi helyi szervezete. A noviszádi magyarság vezetői kedden este nyolc órakor a Maros féle vendéglőben ülést tartanak, amelyen megbeszélik a népszövetségi liga helyi szervezetének megalakulását. A helyi szervezetet ugyancsak a Maros vendéglőben esütörtök este nyolc órai kezdettel alakítják meg és az alakuló ülésre dr. Szántó Gábort is meghívták.

(x) **ROGASKA SLATINA.** Mint feltétlenül szükséges diétás asztali víz, amely kitűnően elősegíti az emésztést, ajánlható az elismert Tempel forrás. Borral vagy gyümölcskivonattal vegyítve, kiváló frissítő ital. Kérje minden üzletben. Vezérképviselőt Bratya Cselikovity cégnél, Noviszád.

— Jégeső a Délbánságban. Beeskerekéről jelentik: A délbánsági Potporany községben nagy vihar vonult át, amelyet jégeső követett. A jég közel fél millió dinár kárt okozott.

— **Princessifűzők, melltartók, haskötők raktáron és mérték után Barth L. Noviszád, Petra Zrinjszokg 17.**

Augusztus 2-án

szásnap d. u. 4 órától **sétahangverseny** és egyéb szorakozások

— Uj állatorvosi ambulancia Noviszádon. Dr. Vlalukin Gyorgye noviszádi városi állatorvos pénteken nyitotta meg a Kanderova uca 35. számú házban új állatorvosi ambulanciáját, amelyet tökéletesen és a legmodernebbül szerelt fel, mindenfajta állatgyógyítására és az első segélynyújtásra. Hasonló ambulancia eddig még nem volt Noviszádon és az új intézményt különösen a környékbeli gazdaközönség fogadta nagy elismeréssel, mert az állatállomány egészségügyi viszonyainak feljavítását várhatja tőle. Dr. Vlalukin péntek este mutatta be új ambulanciáját a noviszádi és beográdi sajtó képviselői előtt.

— Turistaszerencsétlenség áldozata lett Ausztriában a berlini operaház karmestere, Ziriből jelentik: Feinsinger Artur, a berlini operaház Sehnitzben nyaraló karmestere július 14-én több társával együtt kirándulásra indult az ugynevezett Karwendelhaushoz. A kísérők innen visszafordultak, Feinsinger azonban megmászta a Solsteint. A karmesternek azóta nyoma veszett. Felkutatására csendőrséget és alpesi mentőkülönményt küldtek ki.

Szenzációs árleszállítás!

Hibátlan női selyemharisnya a legújabb divatszínekben
14 1/2 dinár

KLEIN JENŐ

speciális harisnya-áruházában, Noviszád, Vel. Beeskerek, Senta

Jugoszlávia gyümölcskiviteli kilátásai

A külföld és különösen Amerika nagy konkurenciát jelentenek az ország gyümölcspiacára

A Reggeli Újság munkatársa hosszas beszélgetést folytatott a minap egyik kiváló gyümölcszakkértővel, aki beszámolt munkatársunknak az általános európai és amerikai gyümölcstermelésről és kivitelről.

Ha az ország gyümölcskivitelét összehasonlítjuk a külföldével, úgy arra a megállapításra kell jutnunk, hogy a külföld igen veszélyezteteti e tekintetben Jugoszláviát, mert a statisztika szerint Olaszországban, Ausztriában, Magyarországon és különösen Amerikában az utóbbi években mindinkább fokozott súlyt fektetnek a gyümölcstermelésre és kivételre. Az említett országokban a gyümölcskivitel legnagyobb részét a gazdasági szövetségek intézik, míg nálunk a szállítás magánkezekben van és emellett a gyümölcskivitel mögöttes marad a többi európai országok ekszportjának.

A legszembetűnőbb ez a különbség Amerikában, amelynek 50-60 évvel ezelőtt

az ország nagymennyiségű szilvát és almát szállított. Ma már Amerika évenként 20.000 vagon szilvát termel és az a veszély fenyeget, hogy rövidesen az almában is hatalmas konkurenciát fog képviselni.

Szükséges és üdvös dolog lenne — mondotta a gyümölcszakkértő — a beográdi egyetem és kereskedelmi akadémia rendelkezésére álló alapítványából tanuló ifjakat küldeni ki Amerikába, hogy az ottani gyümölcszakkértők részleteit és körülményeit tanulmányozzák, hogy azután visszatérve hazájukba, hasonló alapon hasonló mintára rendezzék be a hazai gyümölcsekszportot.

Ami az ideai természeti kilátásokat illeti, Jugoszláviában az előjelek szerint hatalmas és jó minőségű termés várható. Remény van arra, hogy a múlt évi gyümölcsekszportot, amelynek eredménye 410.410.606 dinár értékű friss gyümölcs, bor, borszez és lekvár volt — az ideai kivitel is megközelíti.

A noviszádi Hitelezők Védegyletének hírei

Goldstein Mosa, velikakikindai cipőkereskedő kényszeregyezséget kért. A hitelezőknek 40 százalékot ajánl. Passzívái 307.162, aktívái 168.166 dinárt tesznek ki.

Knezsevics A. rumai cég kényszeregyezséget kért. A cég hatvan százalékot ajánl hitelezőinek, háromszor hat havi részletre. Bejelentési határidő augusztus 15. Tárgyalás augusztus huszadikán. A passzívák összege 67.337.50 dinár, az aktívák összege pedig 46.616 dinár.

Sztankovics Alekszandar melenci kereskedő kényszeregyezséget kért. Negyven százalékot ajánl, négyszer három havi részletre.

este 9 órától ének és kabarészámok, éjel 12 órakor mókás film bemutató 2 fevonásban

és más ujdonságok

— Tűz eséplés közben. Csütörtökön, július 16-án Vél József esibi gazdálkodó eséplő telepén tűz keletkezett, amely az erős szél következtében hamarosan tovaterjedt és ez alkalommal 7 buzaasztag a lángok martalékává lett. A lefolytatott esendőri vizsgálat megállapította, hogy a tüzet a eséplőgép kazánjából kipattanó szikra okozta. A hatalmas szél miatt nem lehetett semmit megmenteni. A tűzben elégett a eséplőgép szitája is. Az elégett tárgyak nem voltak biztosítva. A kár körülbelül 30.000 dinár.

MODELL FÜRDŐRUHAK

a következő világmárkáktól:

„ENKA”, „FORMA”,

„BENGER-RIBANA”

„Dr. LAHMANN-HEINZELMANN”

nagy választékban és olcsón kaphatók:

FISCHER J. ÉS FIA, NOVISZAD,
Kralja Petra ulica 23

vannak a Polg. Magy. Daloskör nyári mulatságának a műsorán a

Lövölde kerthelyiségében

— Gyógyíthatatlan betegsége miatt a halálba. Beeskerekéről jelentik: Szombaton délelőtt fél kilenc órakor a Karagyorgyev tér 35. számú házában nyári konyhájában felakasztotta magát Hirsch Károly beeskereki molnár 56 éves Mária nevű felesége. Férje korán reggel halászni volt és amikor fél kilenc óra tájban hazatért, feleségét sehohsem találta. Hosszu keresés után a nyári konyhában találta. Levágta a kötélről, de a segítség már későn érkezett — halott volt. Tettét gyógyíthatatlan betegsége miatt követte el.

(x) Fűrdőkabátok nőknek és férfiaknak méret szerint 24 óra alatt. Fischer J. és Fia, Noviszád.

SZABÓ ISTVAN:

Hat esztendő a francia idegenlégióban

Eredeti naplójegyzetek alapján sajtó alá rendezte: ANDRÉE DEZSÓ

(19)

Kissé furesán hangzik, mégis való igaz, hogy a francia erkölcsrendészet törvényei is nagyon sokszor elzárják előlük a visszatérés útját. Franciaországban agents de moers névvel polgáriruhás erkölcsrendőrök működnek. Razziák alkalmával mindenkinek a lehető legpontosabban igazolnia kell a személyazonosságát. Ha a nő nem tudja felmutatni házasságlevelét, ugyszólván már el is veszett a polgári társadalom számára. Kivétel nélkül előállítják őket a rendőrségre, megvizsgálja az orvos és bejegyzik nevét a nyilvántartási osztályon.

Az osztály, mindenegyes nyilvántartottja számára igazolványt állít ki mégpedig fehér, sárga, vagy vörösszínű igazolványt. Fehér igazolólapot az egészségesek kapnak, sárgát a nem fertőző, vöröset pedig a fertőző betegségben szenvedők. Az igazolvány tulajdonosai hetenként kétszer jelentkezni tartoznak, máskülönben kiméltlenül lecsukják őket.

Ezzel azután véglegesen megpecsételődtött a sorsuk. Munkát sehol nem vállalhatnak, merthiszen ha elmulasztják a jelentkezést, az erkölcsrendőség emberei értük mennek munkahelyükre. Ha valamelyik közülük férjhez megy csak hosszas utánjárásal tud megszabadulni a szegénybélyegtől, ami korántsem biztosítéka a harmonikus házasságnak. Marseille több uccáján tilos számukra a járaskelés természetesen, hogy szatyorról vagy kosárral a kezükben mégis ott sétáljanak, éppen csak a tilalom miatt.

De azért nagyon sokan közülük cégek, vagy egyéb vállalatok alkalmazásában állnak. Marseille különös életének egyik érdekesebb jelensége, hogy a munkaadók nem törődnek alkalmazottaik magánviszonyaival. A fontos, hogy az alkalmazott feladatát jól elvégezze, munkahelyén kívül, szabad óráiban azt tehet, ami jólesik. Azt sem találja különösnek a munkaadó, hogy nő alkalmazottai közül többen miért nem igyekeznek munkahelyükhöz közelebb lakást kivenni, miért laknak a város másik végében, ahonnan villamoson is sokszor órahosszat tart az ut a munkahelyig.

Itt van például Szüzán esete. A mi szálodánkban lakik azt mondják már évek óta. Sokáig nem ismertem személyesen, mert reggel korán munkahelyére ment, nappal nem is jött haza. Kétesztendő, kedves kisleánykájával naphosszat eljászogatom, egy öregasszony ügyel fel rá. A napokban azután hasztalan vártam kis játszópajtásomra nem jött. Az öregasszony azt mondja, hogy beteg, erős láza van. Időközben Szüzán is hazajött, mert az öregasszony elment, azt mondja a kisleány láza most még erősebb mint délután volt.

Szerettem volna meglátogatni kis pajtásomat, de ismeretlenül nem állíthatok be hozzájuk. Pedig sirása végighallik a folyosón, olyan fájdalmas hallgatni. Hirtelen kopogtatnak az ajtónkon, megjelenik Szüzán. Azt mondja a kisleány lázalmában nevemet emlegeti, kér, hogy jöjsek ágya mellé, amíg ő orvosért rohan, mert **nincs áci felügyeljen a gyerekekre.**

A dolgot úgy oldottam meg, hogy magam futottam orvosért, sebesült lábam már nagyszerűen bírja az iramot. Az orvos meg is jött, azt mondta egyelőre nem tud eligazodni a dolgon, borogatni kell a kisleányt. Segédkezem Szüzánnak, vizet hozok, kéresemre a kisleány mintha kisebb félelemmel engedné forró kis testéhez, a vízzel itatott, hideg borogatást.

A betegség nem fordult komolyra, a kisleány néhány nap alatt felgyógyult. Azóta nagyritkán, ha Szüzánnal találkozom, elbeszélgetünk néhány szót, közömbös dol-

gokról, a gazdasági viszonyokról, meglep, hogy ügyes és szellemes társalgó.

A kapitánynak elmondom, hogy megismerkedtem a szomszédunkban lakó fiatal asszonnyal. A vén róka csendesen mosolyog, azt mondja mi van ezen dicskedni való? Nem firtatom tovább a dolgot, gyanusnak találok a mosolyát, elhallgatom előtte, hogy Szüzánnal abban állapodtam meg, hogy esténként, ha nincs okosabb dolga sétálthatunk kisleányával együtt a tengerparton. Fáradt mosollyal fogadta el a meghívásomat, bár ritkán futja az idejéből, mert legtöbbször vacsora után is dolgoznia kell.

Napok óta nem láttam Szüzánt, igaz, hogy nem is igen kerestem. Ma este a száloda előtt véletlenül találkoztunk. Feltűnően elegánsnak találok, meg is kérdelem tőle, hogy talán vendégségbe készül. Azt mondja nem, éppen csak lejött sétálni az uccára. Csöndes beszélgetéssel járjuk a dokkok környékét, hazatérőben különös ötletem támadt. Mi lenne, hogyha ennek a szolid kis asszonykának bemutatnám a bár és a makróvilág éccakai életét? Ilyet még ugysem látott életében, legalább kitértást nyer belőle, a további fáradságos, de becsületes polgári élethez.

Megkérdem, nem volna-e kedve betérni egy pohár sörre a bárba? Az első pillanatban megdöbben, tágra nyílik a szeme, mintha valami rosszban tettenérték volna. Azután kutató szemmel fordul felém, tekintében mintha valami csalódásféle ülne. Hirtelen közönyössé válik, fáradt, lemondóan legyint, azt mondja bemehetünk, ha **kedvem tartja.**

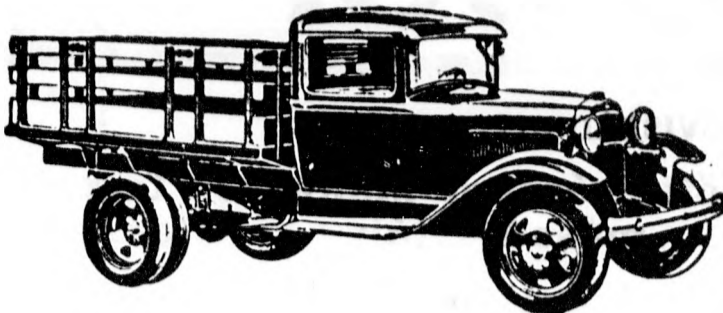
A bárban eddig nő társaságában még sohasem láttak. Ismerni jól ismernek, hiszen mindennapos vendég vagyok, de nagyon ügyeltem arra, hogy tulságosan intim viszonyba ne jussak ennek az elsodort életnek züllött alakjaival. Annyira senkivel sem voltam itt jóban, hogy most egyszerre általános üdvözléssel fogadjanak, amint Szüzánnal beléptem az ajtón.

Az első pillanatban azt hittem, hogy az ováció talán másnak szól, de meglepődéssel látom, hogy bizony felénk integetnek a makrók, sőt a báros is, de nemcsak engem üdvözölnek, hanem Szüzánt is. Rettenetes zavarban vagyok, szerencsémre itt a kapitány már jön is felénk, no majd most megtudom, hogy tulajdonképpen mi történik itten? A kapitány leül az asztalunkhoz, Szüzán mosolyogva üdvözl, nem is tudtam, hogy ezek ismerik egymást.

Lassan indul a beszélgetés, kissé kínos a helyzet, elvégre Szüzán előtt nem térhetek rá a tárgyra. Szerencsére az asszony felkel helyéről, amde legnagyobb megdöbbenésemre átmege a harmadik asztalnál ülő makrókhoz és otthonosan leül közibük. Nem akarok hinni a szememnek, a kapitány felkacag, azt mondja, hogy ő csak most látja tisztán a helyzetet.

No pajtás elmehetsz az emberismeretteddel — mondja nevetve. Hát te nem tudad, hogy Szüzán is a marseillei apacsélet éccakai virágainak egyike? A különbség mindössze az, hogy éccakánként a harmadik uccában tanyázik, aminthogy az uccalányai közül legtöbben éccaka messze elkerültek a rendes lakásukat.

Folytatása következik.

Uj Ford Teherauto

FIGYELJE meg az új Ford camion vonalait, hosszát, erős és mégis karcsu kül-sőjét, szélesebb és kevésbé hajlított sárvédőt, szűkebb radiatorját, egyenesebb fedelét és ön meg lesz lepve mennyire hasonlít s épségben e camion a személy-autok legújabb modelljére. Ime haladás egy fokkal tovább a „Ford kvalitásban” amely szünet nélkül halad felfelé.

Kérje a vizonteladótól a hitelre vonatkozó részleteket, amelyet Ford nyújt.

Két új típusú alapváz:
Rövid modell 335 cm.
Hosszu modell 399 cm
nagyobb teherhez.

Sport

MA NOVISZÁDON:

**Délelőtt 9 órakor Makkabi—Trgovacski
másodosztályu selejtező**

**Délután fél 6 órakor Pancsevoi SC—Vojvodina
ligamérkőzés**

Két fontos mérkőzés színhelye lesz ma a noviszádi Karagyorgye pálya. Mindkét mérkőzés a bajnokság jegyében zajlik le. Az egyik az országos ligamérkőzésekért folyik, a másik pedig az új bajnoki év előkészületének jegyében.

Vásároljon

Délelőtt 9 órakor a

JUDA MAKKABI—TRGOVACSKI

selejtezőmérkőzést játszik le. Ez a találkozás vezet be az elsőosztályba való bejutásért meginduló küzdelmet. A selejtezőkben, mint ismeretes, a ma mérkőző két csapaton kívül a karlovci Szoko is résztvesz, amely jövő vasárnap játsza első selejtező mérkőzését a Makkabival.

Papirforma szerint a mai, hanem általában a selejtezőküzdelmek favoritja a Juda Makkabi, amely bajnoki mérkőzéseit főleg nyeresen és biztosan nyerte. Amde a noviszádi kékkékű játéka gyakorta hozott már váratlan meglepetéseket, kellemeseket és kevésbé kellemeseket egyaránt.

A noviszádi Trgovacski nagyon komolyan készült a mai találkozóra, de véleményünk szerint győzelemre aligha számíthat. A Makkabi, ha formáját kijátsza, 2—3 góllal győz. A mérkőzést Rossier vezeti.

A másik nagyjelentőségű bajnoki mérkőzés a

PANCSEVOI SC—VOJVODINA

ligamérkőzés lesz. A két együttes első találkozóján, mint ismeretes, a pancsevoiak győztek 3:0 arányban, ma a Vojvodina legalább ilyen mértékben akar revánst venni legyőzőjén. A Vojvodina legutóbb mutatott formája alapján ez a reménykedés jogosult is, de csak akkor, ha a noviszádi pirosfehérek már a játék elején, a multvasárnapéhoz hasonló lelkesedéssel indulnak a küzdelemben.

A mérkőzés szép küzdelmet ígér, mert a Pancsevoi S. C. csatársora igen jó képességű játékosokkal áll, akik villámgyors akciókkal bizonyára kemény próbára teszik majd a Vojvodina kitűnő védelmét. A mérkőzést Jokszics, a kiváló beográdi bíró vezeti.

olcsón

A két bajnoki mérkőzésen kívül természetesen a barátságos küzdelmek egész sora kerül ma Noviszádon lejátszásra. Délelőtt a Makkabi—Trgovacski mérkőzés bevezetésül a két csapat tartalék együttese mérkőznek, délután pedig 4 órakor a NAK—Vojvodina I. b. csapatok mérkőznek a P. S. C.—Vojvodina ligamérkőzés előtt.

Ma délelőtt 7 órakor a NAK pályán folytatódik az oldboy serlegmérkőzések. Az első mérkőzést a Makkabi játsza a Rapid-dal, utána a NAK a Póstások oldboy együttesével mérkőzik. Favoritok a Makkabi és a NAK.

Szobotica mai sportprogramja:

**Szand—Oszijeki Gradjanszki ligamérkőzés
és egy barátságos mérkőzés**

Szoboticai sportkörökben a Szand győzelmét jósolják

Ma vasárnap délután mindössze két futballmérkőzés szerepel Szobotica sportprogramján. Délután hat órakor a Szand játszik ligamérkőzést az oszijek Gradjanszki-val, előtte pedig a Villanytelep SK a Csantaviri AK csapatával méri össze erejét.

A Szand—Gradjanszki mérkőzés iránt igen nagy érdeklődés nyilvánul meg, mert a küzdelem ismét igen szép sportot ígér. A Szand, a Bácskától szenvedett vasárnapi súlyos veresége ellenére is igen nehéz ellenfele lesz az oszijek Gradjanszki-nak és a hazai pálya előnyével minden valószínűség szerint meg fogja nyerni a mérkőzést. Papirforma szerint az oszijek Gradjanszki a favoritja a mérkőzésnek, a Szand azonban gyakran okoz nehézsé-

geket.

A ligamérkőzés előtt délután négy órakor a Villanytelep a Csantaviri AK-kal játszik. A csantaviri másodosztályu csapat szereplését is érdeklődéssel várják, ez az első eset, hogy vidéki másodosztályu csapat szerepel Szoboticán.

A noviszádi Rádnicski hírei. Felkérem az alább felsorolt játékosokat, hogy ma délután 3 órakor a Rádnicski pályán jelenjenek meg: Miloszavlyevics, Dobritzky, Burai I., Losonczy, Andrics, Sztojsics, Jaitz, Hoffmann, Burai II., Buchheimer, Kálics, Farkas és Fogarassy. — Intéző.

Küzdelem Jugoszlávia evezősbajnokságáért

A nemrég lezajlott bajnok nyolcevezős versenyt a spliti Gusar csapata nyerte, amely a verseny után az alábbi levelet intézte a zagrebi dr. A. Wander céghez:

— A győzelmesen lefutott bajnoki verseny előtt a csapat mindenegyes tagja az önkéntes díjtalanul felajánlott Ovomaltinével edzette magát. A csapat résztvesz az augusztusban megtartandó párisi Európa-evezősbajnokságon éppen ezért kívánatos, hogy eddig az ideig rendszeresen fogyaszsanak Ovomaltinét. Minthogy azonban a klub anyagi helyzete meglehetősen gyenge, kérjük, hogy a további adagokat is ajándékképpen, vagy legalább is beszerzési áron szíveskedjék rendelkezésünkre bocsátani, Előre is hálásan köszönjük szívességüket! Ing. F. Kaliterna elnökhelyettes és Rojics Bruno titkár.

Ez a levél újabb bizonyíték arra, hogy az Ovomaltine a sportolók számára nélkülözhetetlen. A sportolók ugyanis maximális izomerőkifejtést igényelnek. Az Ovomaltine legnagyobb előnye, hogy belőle aránylag csekély mennyiség hatalmas mértékben növeli az izmok és a szervezet teljesítő-képességét.

—o—

Uj tisztikart választott a kovilji Sajkás. A kovilji Sajkás az utóbbi időben erős fellendülésnek indult. A csapat állandóan mérkőzik és igen jó eredményeket ér el. Az egyesület most tartotta ezidei évi rendes közgyűlését, amelyen az alábbi tisztikart választotta meg: Elnök Markovics Gyura községi jegyző, ügyvezető elnök Janics Nikola gazdasz, alelnök Sztéfánovics Zlatoje iskolaigazgató, első titkár Kolarov Omer kereskedő, másodtitkár Szubics Mirjana tanítónő, első pénztáros Nésin Dinka tanítónő, második pénztáros Miskov Milos községi tisztviselő. A választmány tagjai: Markovics Jován, Repics Lázár, Csulum Milos, Boksics Jagica, Petrovics Vlada, dr. Dungserszki Gyorgye, Pribics Pavle, Janics Gojko, háznagy Bozjac Bozsidar, csapatkapitány Lykar Emil.

bútor

Vasárnapi sportprogram Bácsban. Az Omladina FC vezetőségének sikerült vasárnapra a jőhírű Torzsai AND-ot lekötnie barátságos mérkőzésre. A mérkőzésnek az ad érdekességet, hogy tulajdonképpen revánsmérkőzés egy kb. négy évvel ezelőtti Torzsán lejátszott meccsért. Az eredmény akkor 4:1 (4:0) volt a TAND javára, annál is inkább nagy érdeklődésre tart számot a mai mérkőzés.

A Bácság vasárnapi sportja. Beeskerekről jelentik: Vasárnap a sabáci Mácsva játszik ligamérkőzést a beeskereki Obilicsal. Bíró: Kujundzics (Szobotica). Az Obilics és a Vojvodina tartalékesapatai játszanak előzőleg. Bíró: Mojics Ivan.

Mokrínban a Delija a beeskereki Boraccal mérkőzik. Bíró: Mojics Miliszav.

Pancsevón a Viktoria a Banattal játszik. Bíró: Jankovics (Beeskerek).

Vrsacon a Dusan Szilni a pancsevoi Jedinstvo-val mérkőzik. Bíró: Grujin (Beeskerek).

Debeljacsan a Spárta a beejszvetigyrugyi Szokoval. Bíró: Brkics (Beeskerek).

Sportnap Beeskereken. Beeskerekről jelentik: A beeskereki egyetemesi bizottság augusztusban uszó és evezős versenyyel, könnyű atlétikával, tennisz mérkőzéssel, birkozással, kerékpárversenyyel és vívással egybekötött sportnapot rendez.

Özvegy Hoffmann Mihályné cégnél.
Tulajdonos: **Spitzer Veljko, SUBOTICA** Aleksandrova
ulica 6. 0317
Modern és stil-bútorok. Speciális szék és fauteille állványok készítése! Kérjen árjegyzéket!

Szenta: Volley-ball mérkőzés Szenta, Sztáribecsej és Mol között. A jugoszláv szokolegyesületek figyelemre nemrégiben egy Amerikában igen népszerű, elterjedt és fejlődésképes sportág, a Volley-ball játék felé terelődött. Maga a játék élvezetes sportot nyújt, amellyel testnevelési szempontból is megfelelő, ugyancsak programbavételre és népszerűsítésre is alkalmas lehet. A szentai szokolegyelet a Volleyball játékot szintén programjába vette s állandóan tréningelték a játékosok a vashid melletti Szokolovácson. Ma már olyan formában vannak, hogy körmezőkre hívták meg a sztáribecsei és moli csapatokat. A mérkőzést a Szokolovácson tartják meg. Az új sportág bemutatását nagy érdeklődés előzi meg és sokan fogják az érdekes mérkőzéseket végignézni.

A NAK ma Zemuban a Spártával mérkőzik. A noviszádi kékfélérek ismét idegenben töltik a vasárnapot. A NAK a zemuni Spárta egy régebbi meghívásának tesz eleget. A NAK-nak minden erejét össze kell szednie, hogy elfogadható eredményt érjen el a Spárta ellen.

A szubotocai sportegyesületek hétfőn este ismét konferenciát tartanak. A szubotocai sportegyesületek erősen készülnek a 26-i alszövetségi közgyűlésre. Az egyesületek majdnem mindennap értekezletet tartanak, amelyen megbeszélik a programjukat. A legközelebbi konferenciát hétfőn este felnyolc órakor a Vass-féle étteremben tartják.

Vasárnap délután a szubotocai alszövetség területe. A szubotocai alszövetség bíróküldő bizottsága a mai mérkőzésekre a következő bíróságot delegálta: Szentai AK-2; Perl, Vrbászi SK-3; Tri Zvezde (13 perc); Mangh, Odzaci SC-2; Ruzmann, Bajmoki AK-Szloboda SC; Péics, Villanytelep SK-Csantavir AK; Neverkla, Bezdáni SC-SZMTC; Bogdanovics.

Ötezer dinár pénzbüntetésre ítélték egy gabonakereskedőt, mert engedély nélkül ujbuzát vásárolt

Alig múlt egy-két napja, hogy életbeléptették az új gabonaforgalmi törvényt, máris itélkezett az új törvény alapján a szubotocai elsőfokú közigazgatási hatóság. Az új gabonaforgalmi törvény ugyanis határozottan kimondja, hogy csak azok vásárolhatnak gabonát, akik arra engedélyt nyertek a beográdi privilegizált kiviteli társaságtól. Szubotocan több gabonakereskedő regisztrálását kérte a kiviteli társaságnál, eddig azonban mindössze három cég, még pedig Köhn Mór, Molzer Béla és a Trgo Promet gabonaforgalmi társaság kapott engedélyt a gabonavásárlásra.

A közigazgatási hatóság és a rendőrség közegében a legszigorúbban ellenőrzik a törvény betartását és súlyosan megbírságozzák azokat, akik az új rendszer ellen vétnek. Így — mint már megírtuk — pénteken eljárás indult Lipkovics Ferdó lisztkereskedő ellen, aki a pénteki piacon engedély nélkül ujbuzát vásárolt. Lipkovics kérte ugyan a regisztrálását a kiviteli társaságnál, a bevásárlásra azonban még nem kapta meg az engedélyt. Ivkovics Ivandekics Lázár, az iparhatóság helyettes főnöke szombaton délelőtt ötezer dinár pénzbüntetésre ítélte Lipkovics Ferdót. Az új törvény alapján ez volt az első ítélet az országban.

Jó eredmények a szombori tanítónőképzőben. Mint már e hó elején jelentettük, a szombori közép és szakiskolák értesítői csak e hó közepe táján kerülhettek ki a nyomdából s így csak a realgimnázium eredményeit ismertethettük. Most boszátották közre a tanítónőképző értesítőjét, mely sokkal kedvezőbb képet mutat a tanulók előrehaladásáról. Az év elején beiratkozott 145 leányból — kik között ismétlődő egy sem volt — az év végére 135 maradt az öt osztályban. Jelesen 11, igen jól 66, jól 31 és elégségesen 2 végezte a tanévet, javító vizsgára 26, osztályisméltésre 1 bukkott. A bukkottak arányszáma 20 százalék, ami a gimnázium 47 százalékos bukkásával szemben igen kitűnő eredmény. A képvisítő eredménye már nem annyira kielégítő, mert 18 jelentkező közül csak 13 kapott tanítónői diplomát. Érdekesnek tartjuk megjegyezni, hogy a 135 növendék között 14 volt német és csak 6 magyar, ami a magyar népiszkolák tanítónőinek utánpótlása szempontjából igen sajnálatos körülmény.

Nyílttér*

Eddigi képviselő n **Rassweiler József úr** cégemtől békés uton távozott. A mai naptól kezdve sem üzletek szerzésére, sem pénz felvételére nem jogosult.

Noviszád, 1931. július 19.

Reiner Simon
Novisad.

Férjemtől, **Csóvics Antaltól** különváltan élek és így tartozásaiért felelősséget nem vállalok.

Szuboica, 1931. július 17.

Csóvics Antalné
született Sábics Anna

0316

*E rovatban közöltektér nem vállal felelősséget a szerkesztőség

Üzletnyitás!

Tisztelettel értesitem a n.é. közönséget, hogy f. hó 25-én Dudarszks ucca 2 szám alatt a Reichel-féle házban

fűszer és csemegekereskedést büffével

nyitok és kérem a n. é. közönség szíves támogatását.

MRÁZ K.

Cipők, fehérneműk, harisnyák, gyapjuszövöttárak, fürdő és tennisz kellékek legnagyobb választékban a legolcsóbban

Dragin Radivoj

divatruházában

Senta — Ada

0286

Saját érdekében teszl, ha szükségletét az ismeri

BURGHARDT cégnél

„Az arany csillag“-hoz, szerzi be

Különléle trikótázasok, lérfingek, nyakravalók, D. M. C. minden minőségben és színben. — Nagy választék női harisnyákban. — Mélyen loszállított árak

— TEKINTSE MEG OKVETLENÜL KIRAKATAIMAT! —

Schamot mész, cement,
Keramit Jeserit, Reibsand,
GAUSZ JÁNOS, Futoski put 66
Stukatur a legolcsóbb árban kapható

Legolcsóbban gyári áron vesz:

térfizikonit, harisnyát, fürdőruhát és mindenféle kőtárat — mérték után is — az

Első Noviszádi Trikotásgyár lerakatában

(Bauer F.)
Novisad, Futoski put 27.
1-a térfizikonit már 10 dinártól

Kerületi inspektorokat

alkalmaznak 2400 dinár havi átlánnal és felüljutalékkal. Továbbá minden járás részére botanítunk és foglalkoztatunk egy-egy ügyes nőt, a háziipari gépkészítés tovább tanítása céljából. Válaszbélyeg ellenében kimerítő információt díjmentesen küldünk

Ravnateljstva Zadruga Jugoal. Ploča Osljck

A Jugoszláv bank r. t. novisadi fiókja

bevezeti az első heti takarékbetét kört 4 évre, melynek részvételére tisztelettel meghívja a t. közönséget.

A legkisebb hetibetét D. 10,- és a befizetendő összegek minden hét péntekjén az intézet pénztáránál a hivatalos órák alatt pontosan befizetendők.

Minden 10 dináros hetibetét után, a 4 év leteltével, kifizet az intőzet minden résztvevőnek Din. 2.300,—t, mely összeg a betizetett tételek 5-2% os kamatoztatásnak felel meg.

Ez a takarékosági mód különösen annak a társadalmi osztálynak ajánlatos, mely keresetét, fizetését hetenként kapja, mert ezáltal a résztvevő erkölcsi kötelezettséget vállal, hogy keresetének egy részét hasznos befektetésre használja fel. Előnyös továbbá iparosok és kereskedők részére is, mert a heti betétekkel, melyek részükre nem jelentenek megterhelést, rövid időn belül szép összegeket takarítanak meg. Ugy szintén gazdaságilag erősebb társadalmi rétegekre is, mert önként vállalt kötelezettséggel, öreg napjaira tetemes biztosítékot tud szerezni.

A Novisadon kívül lakó résztvevők, a heti betéteket portómentesen postabefizetési csek felhasználásával küldhetik be, mely nyomtatványok pénztárunknál rendelkezésre állanak.

Az első körre f. évi augusztus hó végéig fogadhatunk el jelentkezöket. Az első kör f. évi szeptember hó 4-én veszi kezdetét.

Tisztelt vendégeinknek tudomására adjuk, hogy közlívántra is **minden vasárnap**

tánc reggelig

a híres Rigó Jancsi zenekarának közreműködésével. Tisztelettel: **Milata János** vendéglős, Noviszád, Futoski put 105. (Kóházzal szemben)

Eladó

1 kis Singer varrógép, 1 nagy férfi szabó varrógép, 2 modern mángorológép, 2 konyha kredenc, 1 modern cse-ép-tűzhely, mely még nem volt használva, asztalok, székek, üldék, ágyak, szekrények, különféle butorok, összecsukható cselédágy, építésből viszarumaradt ajtók és ablakok. **Lenkey Imre és fia**, „Golgota“ temetkezési vállalat, Noviszád, Uspenzska 12. 3108

Hangversenyterem Noviszádon

A noviszádi munkáskamara a legkedvezőbb feltételek mellett bérbeadja otthonában levő nagytermét, amely igen alkalmas előadások és találkozások céljaira. Erre felhívja a hangversenyrendezők, ének és zeneegyesületek, szintársulatok vezetőinek ügyelmét. A nagytermet az összes modern felszerelésekkel — így mozi vetítőtűgép kamarával — is felszerelték. A nagyteremben kb. 500 ülőhely van.

Közelebbi feltételek megtudhatók a munkáskamaránál. 3125

Halottaink emlékének megőrzése a legrszabb emberi erény!

GOLGOTA

temetkezési vállalat a legmesszebb menő igényeknek megfelelően elsőrendű új felszereléssel, villanyvilágítással és falvédő szerkezettel (a falakba nem verünk szegtet), nagy raktár érc és saját készítésű fakoporsókban, szemfedelek és koszorukban, exhumálást és szállítást bárholnan bárhová vállalunk. A legolcsóbb kiszolgálás

Lenkey Imre és Fia

„GOLGOTA“ temetkezési vállalata
Noviszád, Uspenzska ul. 12.
Telefon 26-90

Hétfő és kedden 1. Egy 2 felvonásos burleszk

A régi fészekben

Hermann Strauss „Die Frau Sorge“ híres regénye után.
Főszerepben FRITZ KORTNER és MARY CARŠ

Leszállított helyárakkal: 4, 6, 8 és 10 Dinár

Biztosan ható MÉRGET
poloskák, bolhák, svábbogarak, férgek, moly, patkányok és legyek ellen a
„Hygiea” drogériában
szerezzen be.
KOSTA ZSIVONOVICS
Novisad, Trg Oslobođenja 2

Elsőrendű
SZEMÜVEGEK
közül a legjobbat, fele pénzért
kaphat csakis!
„OKULARIUM”-nál
M. Wolf, Novisad, Kat. Porta 3 (a r. s. u) bérpalotájában

APRÓHIRDETÉSEK

egy hétköznap, mint vasárnap
egy szó 1 dinár, NAGY BETŰS 2 dinár
a legkisebb apróhirdetés 10 dinár

Köszönetnyilvánítás!

Ezuton mondok köszönetet a sztarakanizsal Csodakút Gyógyfürdőnek, ahol új életet kaptam. Még egy évvel ezelőtt mankón jártam és munkára teljesen alkalmatlan voltam, mert az egyik lábam egészen fel volt zsugorodva és az egyik közeli kórházban le is akarták vágni, azzal, hogy már nem lehet rajta segíteni. Dr. Bikár csantavíri közönségi orvos ur tanácsára a Szt. kanizsal Csodakút Gyógyfürdőbe jöttem, ahol iszapfürdőt kaptam és rövid idő alatt annyira meggyógyultam, hogy a lábam le bírtam engedni és mankó nélkül járhatok, sőt vállalhatok munkát is. Meggyőződtem a szt. kanizsal Csodakút Gyógyfürdő iszapjának csodálatos gyógyerejéről, mert olyan egészséget kaptam vissza, amiről már lemondtam örökre, azt híve, hogy nyomorék maradok egész életemen át. A fürdő gyógyereje bámulatos és azt minden reumás, izületi gyulladós, csúszos betegnek ajánlom, ha rövid időn belül meg akar gyógyulni.
1931. július 15.

Martatis Julis, Csantavir

Lifka KERT TON MOZI

Hétfő, kedd, szerda és csütörtök

Zenés filmkollektív

GRETA GARBO, Conrad Nagel
leggyönyörűbb szerepe, melyet eddig alakítottak

A csók

Egy szerelmes éjszaka tragikus története.

Babaszínház

Szines tonfilm revü, előadják a filadelfiai gyermek-színház sztárjai

KOLONFELE

VESZEK és eladok használt butorokat. Levelezőlap hívásra házhoz megyek. Pirost ucca 7. 3091

Jégszekrényt

bármilyen használatra jól állással készült, árjegyzéket ingyen küld — Ujvári Ferenc, Temerin. 1640

AKÁCMÉZET 5 kilogrammos brutto postacsomagban 75 dinárért franco szállít utánvét mellett Plevna cukorka és csokoládé gyár, Novisad. 3027

Tüzifa

I-a aprított bükk 100 kg-ként Din. 32— házhoz szállítva. Vagontételes vételeknél igen előnyös árak. Kérjen ajánlatot. Vujkovic J. és Társa, Subotica. Telefon: 6-69. 072

Nyolcadikos gimnazista elvállalja alsó sok pótvizsgára való előkészítést. Levelek „Biztos eredmény” jelegével a szubotici kiadóba. 0314

VESZEK ÉS ELADOK mindenféle butort. Levelezőlap hívásra házhoz megyek. Stein M. Carinska 15. 3118

Futoski put 42 sz. alatt jönna berendezett modern női- és férfi-

fodrász-szalont

nyitottam, ahol szolid árak és pontos kiszolgálás mellett kérem az ural közönség szives pártfogását. — Tisztelettel

Pavle Tkalic

Mindenféle bankszakmába

vágó üzleteket a legelőnyösebben

Kollár Ferenc
banküzlete bonyolít le
SENTA
Kralja Aleksandra ul.

ZÁLOG-KÖLCSÖNÖKET

arany, ezüst, valamint minden értékkel bíró tárgyat a legelőnyösebb feltételek mellett folyósít a POLJOPRIVREDNA BANKA D. D. ZÁLOGOSZTÁLYA, Vilsonova ul. 11. 0281

BOROSHORDÓK ÉS KÁDAK

használtak, minden létező nagyságban 50 literől kezdve 4000 liter nagyságig, darabonként nagy választékban azonnal kaphatók
KRIKS LAJOS, SUBOTICA
Mazurančeva ul. 19.

A legnagyobb kánikulát is elviselhetővé teszi
FÜREDY elismerten kiténő **fagyaltja és jegeskávéja**
0224 **SUBOTICA, Jelacsicseva ulica 8.**

ELADÓ
ÉVI 10.000 dinárt jövedelmező vállalat eladó. Cím a kiadóban. 3113

ELADÓ egy hold fiatal szőlő a felső karagácsi uton közel Bukovához és egy kisebb ház nagy kerttel. Petrovaradin, Mešičeva u. 362 alatt. 3107

Ha kényelmesen és a legelőnyösebb feltételekkel akar élni, vegyen
Caányi-léle
3111

FASZÉN TŰZHELYET
Ara 50 dinár. Készíti Caányi Zoltán, lakatos, Novisad, Zseljeznicka ul. 91. Ugyanott modern asztaltűzhelyek 250 dinártól, üstházak 80 dinártól feljebb kaphatók. 2311

Pékség
teljes házzal és lakással együtt kiadó. Bővebbet Szlovacska ul. 23. Novisad 3052

Nagy lakóház
Noviszádon, 4 szoba, 2 konyha, istálló 10 tehén részére, 2000 méter kert, 100 fiatal gyümölcsfa és szőlő, az egész bekerítve, eladó, esetleg havi 2000 dinár részletre is kapható.
DARÁNYI TELEP III. 317.

Jól bevezetett **fatelep** jutányosan eladó
Cím a kiadóban

Diapozitíveket olcsón gyorsan legmodernebb kivitelben készít
Foto Kapista
Subotica
Telefon: 336. 060-2

TOBB szép házhely Darányi telep III. 47 szám alatt eladó. Érdeklődni ugyanott. 3111

Uj ház a Darányi telepen eladó, III. 180. Bővebbet Epreš u. 62. 3104

HÁZ szabadkézből eladó Szibinjanin Janka ul. 31. 3103

A TELEPEN a református templom mögött egy házhely eladó. Bővebbet Jovana Aranjljeva 29. 3101

KITŰNŐ ÜZLET. A Dél-bánát 8000 lakosú, nagyforgalmú, járásbírósi székhelyű, gazdag községének centrumában 70 méter frontosszű gyönyörű kávéház, tanc és moziterem, beszálló vendéglő 8 vendégszobával, borpincékkel, jégveremmel, fedett kuglipályás kerthelyiséggel, nagy udvarral, autogarázssal s minden szükséges mellékkel — igen jutányos áron eladó, esetleg bérbeadó. Kávéház, vendéglő és szállodai üzletnek elsőrendű. Csak komoly ajánlatok kéretnek: Koršoš Zoltán, Pančevo. 3093

Családi ház, olcsón, minden elfogadható áron eladó. Darányi telep I. 146 3058

HÁZ, NAGY TELEKKEK ELADÓ. Ustavska ulica 28. sz. 3029

Uj hálószoba butor eladó, Megtekinthető Atlas-Robing cégnél Kralja Aleksandra 7. udvarban. 3120

BILLIÁRD elsőrendű olcsón eladó. Stein M. Carinska 15. 3119

Ház eladó Bratya Ribnikara ucca 14-16 szám alatt. 3126

CSÓNÁK könnyű 2-3 személyes, sandolín, ezekkel olcsón eladó. Novisad, Zseljeznicka ul. 62. 3097

FOGLALKOZÁS

GYERMEKRUHAVARÁST nagyon olcsón vállalom. Cimeket a kiadóhivatalba kérek. 2394

ÜGYES házivarrónő házakhoz ajánlkozok. Érdeklődni Futaki u. 53, háztulajdonosnál. 3072

Gyakorlott szabónő házakhoz ajánlkozok. Szveto Jovanszki Žitni trg 4. 3123

Kaució állást keresők küldjék ajánlatukat a kiadóba. 3112

ALLAST KERESK

HÁZVEZETŐNŐNEK vagy ápolónőnek elmenne 42 éves zsidó nő ki a háztartás minden ágában járatos. Elizabeta Neuzsil, Novisad, Fruskagorska 42. 3099

Kezdő HIVATALNOKNŐ szerény igényekkel állást keres. Cím a kiadóhivatalban. 3030

Női kézimunkák

kész díszszekendők, monogram, aszurozás, aplikálás. Előnyomda, kézi- és géphímzés, plüss gombáthuzás, csipke, pamut és mindennemű kézimunka kellék o l c s ó á r b a n

NAGYFEJŐ

kézimunkaüzletében
NOVISZÁD, KRALJICA MARIJA UT 2.
(az új hidhoz vezető út)

A szerkesztésért és kiadásért ideiglenesen felel:
ANDRÉE DEZSÓ

MAGÁNHIVATALNOK magyar német levelező, szerb-horvát nyelvismerettel, jó eladó, állást keres. Megkereséseket „Hivatalnok 50” alatt, a kiadóba kér. 2732

KIADÓ

Egy 3 szobás, előszobás, fürdőszobás teljesen modern lakás, az összes mellékkel kiadó. Sremska ul. 14. Érdeklődni lehet: Königstädler Testvérek R. T. Novisad, Knjevinje Zorke trg 5. 3089

MODERN lakás új házban, október 1-ől kiadó: egy hall, 3 szoba, konyha cselédszoba, fürdőszoba, vizvezeték, spelz és plnce. Érdeklődni 16-17 óra között, Petrovaradin, Strossmayerova ul. 18, közel a hidhoz. 3100

KIADÓ a főuccán augusztus 1-re 3 földszinti udvari helyiség irodának, rendelőnek vagy lakásnak. Novisad, Kralja Petra 23. 3116

IRODAHELYISÉG teljesen berendezve azonnal, kedvező feltételek mellett kiadó. Futaki ucca 7. Bővebbet Handler és Grossmann, Futoski put 9. 3092

Egy 2 szoba, gang, összes mellékkel kiadó álló ház kelettel, ame y üzlethelyiségnek is alkalmas kiadó, Temerin út 138 vámház mellett. Érdeklődni lehet, Königstädler Testvérek R. T. Novisad, Knjevinje Zorke trg 5. 3088

Jémunkás FODRÁSNÓT és egy férfi és egy női tanoncot azonnalra keresek. Futoski put 42. 3082

Középskolát végzett **tanonc**

felvétetik Stojanović könyv-kötészetében Miletičeva 61. 2939

Használt íróasztalokt és iratszekrényt megvételre keresek. Ajánlatok Schmolha hirdetőbe adandók. 3122

Tanulóleányok fizetéssel felvétetnek elsőrendű női divatszalonban. — Cím Schmolka hirdetőben. 3121

Egy kifutó felvétetik Kovács János fűszerüzletben, Novisad, Madjarska 60. 3114

MODERN KÖLCSÖN RÖNGVUTAR
Állandóan új könyvek
Kardos, Wilson tér 7.

Készítette: *[Handwritten signature]*

a másiktól.
 megint épen olyan vígan játszadoztak, és repkedtek egyik virágtól
 A jó testvérek ruhája megint olyan szép lett, mint azelőtt volt és
 és megszárogatta a pillangók ruháját.
 nagyon szereti egymást. Elkergette a csunya fekete felhőket, kistőt
 Meglátta és meghalotta a nap, hogy a három pillangó testvér milyem
 hogy ne érje őket olyan nagyon az eső.
 — mondta a fehér pillangó. Aztán rászálltak egy bokorra és összebújtak.
 — Ha testvéreimet be nem fogadod, akkor én sem megyek hozzád.
 ketten mehettek Isten hírével.
 — A fekete szívesen adok helyet, mert ő olyan, mint én, de ti
 — Szép lilom, adj egy kis helyet a házikódban, míg eláll az eső!
 hogy tőle kéjének szállást. Mikor odatérték, így szóltak:
 inkább azunk együtt. — feltek a pillangók és a lilomhoz repültek,
 — Ha a testvéreinket nem ereszed be, akkor mi sem megyünk,
 annak nem adok helyet.
 mert azoknak olyan a ruhájuk, mint az enyém, de a fehér elmébe,
 — A pirosat meg a sárgát beeresztem, — felte a tulipán, —
 megázik a szép ruhánk.
 — Szép tulipán, engedj be a házikódba! Nézd, hogy esik az eső!
 szép himes szárnyukat, hát elrepültek a tulipánhoz és így kérétek:
 el a napot. Elkergette az eső nagy cseppekben esni. A pillangók felletek
 játszadoztak, egyszer csak beborult az ég, sűrű fekete felhők takaróta
 | Az a három pillangó egyszer a virágos réten játszadozott. Amint
 a harmadiknak piros volt a ruhája.

A három pillangó

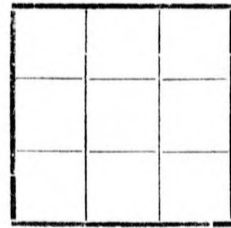
Egyszer csak látja ám, hogy fényes csillagok hullanak az égből
 az arcára, kezére. Megfog egyet s bámulva látja, hogy fényes arany-
 tallérá válik a kezében. Nosza, megkapja a ködöt, szoknyáját s siet
 vele haza. Boldogan élt aztán s anyai jót tett, hogy áldották jártában,
 ketében.

33 TUNDEORSZAG

36 TUNDEORSZAG

Kis rejtvény

Közl: Kiss Misicu

- Vízszintes:**
1. Hangszer.
  2. Tejből lesz.
  3. Ollós állat.

- Függőleges:**
1. Ri.
  2. „S” hiányával leánynev (visszafelé).
  3. Hálót köt.

ALI BÁCSI PÓSTÁJA

I. Muci: Ezuttal helyesen írtuk meg a nevedet. — Andaházy Mar-
 gitta: Nem közölhetem rejtvényeidet, mert már ugyanezek egyszer kö-
 zölve voltak a Tündérországbán. — Molnár Józsi: Igazán már kitü-
 nően tudsz gépelni. — Kresta Anika: Bizony még több kis olvasónk van
 Temerinben, mint akiket te megismertél, mert a Tündérországot min-
 denki szereti. — Boros Ilonka és Lajoska: A rejtvény pompás. — Lázár
 Péter: Igazán nagyon ügyesek a rejtvényeid. — Kovács Rózsika: Ismét
 leköszöltem a fejtörődöt, mert nagyon ügyes. — Mazány Emmike: Nagyon
 szorgalmas kislány vagy és ezért le is közöltem rejtvényed. — Möriz
 Matildka: Már előre örülök, hogy meg fogsz látogatni, ird meg, hogy
 mikor. — Ackermann Gusztáv: Legközelebb ismét sorra kerülsz. Irjál
 — Jung Zoli és Gabi: Gabikának azt üzenem, hogy a rejtvénye jó és szí-
 vesen fogadom őt is, pláne, ha majd ő is ír. — Mamuzsics Ferike: Ör-
 vendek, hogy szerencsésen megérkeztl. — Varga Laci: Kérésedet telje-
 síteni fogom. — Frei Károly: Tudatom, hogy Varga Laci levelezni
 szeretne veled és ezért ird meg nekem a pontos címedet, majd Varga
 Laci is megírja. — Bódi Bálint: A rébusz kitünő. — Vizi Juliska és
 Ilonka: Mind a kettőtököt szívesen fogadom a táborunkba. Küldjetek
 még rejtvényeket. Hogy tetszik a Tündérország? — Alföldy Hilda:
 Most már együtt van mesédnek mindhárom folytatása, ellenben most
 meg az a baj, hogy ezt az egészet szépen és olvashatóan, lehetőleg
 tintával le kellene másolni. A szedő bácsik nem akarnak cer-zával ír-
 kéziratoskat készíteni, én meg nem érek rá, az egészet újból leírni. Most
 ugyanis szünidő van és küld be az egészet szépen lemásolva s jelöld
 meg, milyen könyvből fordítottad a szép mesét s ki a szerzője. Üdvö-
 zöllek kedves Hildám. — Bese Józsi és Annuska: „A csodás okuláré”
 igen ügyes mese, azonban hiányzik a vége, azaz nem találom benne az
 ugynevezett csattanót. Talán kifejtettetek valamit belőle? Ird meg,
 kitől hallottad a mesét vagy olvastad-e már valahol? — Kiss Misicu:
 Nagyon ügyes vagy s így szívesen fogadlak táborunkba.

Hol volt, hol nem volt, volt a világon egy szegény kis lány. Nem
 volt egyebe egy kopott kendővel és egy darabka fekete kenyerrel.
 Ment, mendögelt a kislány és megszólgatta a fekete kenyeret. Egyszer
 találkozott egy szegény kislánnyal.
 Azt mondta neki a nyúl:
 — Jó kislány, nem adnál egy kis kenyeret? Olyan éhes vagyok
 és a beteg lábammal nem tudok enni. Adj nekem egy kis kenyeret.
 — Szívesen odaadom ezt a darabka kenyeret — felte a kislány.
 és rögön odanyújtotta a kenyeret a szegény kislánnyal s azzal ment tovább,
 Amint megy, meglát egy madarcskát. A fészében három didergő,
 fázó madarcska sirongott. A jó kislány rögön leoldotta a nyakáról
 a kendőt és betakarogatta a didergő madarcskát s azzal mendögelt
 tovább.
 Amint megy-mendögél, találkozik egy öreg anyókéval.
 — Hova tartod a kenyérkedet? — kérdezi tőle az öreg anyóka.
 — Odaadom az éhezni nyulcskának, — felte a kislány.
 — Hát a meleg kendődet?
 — Betakarítom vele a fázó madarcskát, — mondta bátran a kislány.
 — Aldjon meg az Isten a jószágodért! — mondta az öreg anyóka
 s azzal eltűnt, a kislány pedig ment, mendögelt tovább.

Csillaghullás

A kis bojtár nem akarja elkergetni a baránykát, a barányka nem
 akarja letérni a fehér öszi rózsát, a fehér öszi rózsza nem akarja el-
 rüganani a fardt, beteg Katica bogárkát.
 rüganani a fardt, beteg Katica bogárkát.
 Száll a fecske, száll, hogy bekapja a zümmögő darazsát. Repül
 a darázs, hogy megcsipje a kis bojtárt. Szalad a kis bojtár, hogy elker-
 gesse a baránykát. Fut a barányka, hogy letérje a szép fehér öszi
 rózsát.
 — Oh, ne bants baránykát! — szól az öszi rózsza — inkább elrin-
 gatom a fardt, beteg Katica bogárkát.
 Aztán az öszi rózsza s puha leveleivel betakarogatta és csendesen
 elrügatta.
 Rügatta, rügatta és így dalolgot:
 „Alszik, alszik csendesen,
 Lassan, lassan rengetem”,
 A fardt, beteg Katica bogárka olyan édesen aludt az öszi rózsza
 ölében, hogy talán még most sem ébredt fel, ha ugyan a fecske fel
 nem csicseregte.

32 TUNDEORSZAG

A Reggeli Ujság vasárnapi ingyenes melléklete

Vasárnap, 1931. július hó 19.

Kánikula

Forró tepsi most a nap
 Átfűti a házakat.
 Hol a legjobb mostanában
 A jó hűs fürdőszobában.
 A versem is oly rövid,
 Mert bizony megfödlök itt.

Ali bácsi.

Kapd be a darazsot, mert a darazs nem akarja megcsipni a kis bogjárt.
 — Villásfaruk fecske, Isten madárkáját! — könyörgött neki.
 Száll, száll, hát egyszer csak meglátja a villásfaruk fecske-madarát, száll, száll tovább.
 Nagyon elszomorodott erre az arany szárnnyu legyező és busan gassza a faradt, beteg Katica bogjártát — felelte a darazs.
 — Nem bántom én a kis bogjártát, keress más virágot, aki eltrá-
 beteg Katica bogjártát.
 Fehér öszi rózsát, a fehér öszi rózsát nem akarja eltrágnani a faradt,
 nem akarja elkergetni a kis bogjártát, a barok nem akarja lépni a
 — Zúmmogó darazsom! csipd meg a kis bogjárt, mert a kis bogjárt
 Amint szállt, talákozott a darazsral s így szólt:
 Haragosan, zizegve szállt tovább az arany szárnnyu legyező.
 aki eltrágnassa a faradt, beteg Katica bogjártát — mondta a kis bogjárt.
 — Nem bántom én a bodrosruhás báránykát, keress más virágot,
 a faradt, beteg Katica bogjártát.
 lépni a fehér öszi rózsát, a fehér öszi rózsát nem akarja eltrágnani
 — Bogjártkám, bogjártkám! keressd el a báránykát, mert nem akarja
 Haragosan repült az arany szárnnyu legyező a kis bogjártához.
 — keress más virágot, aki eltrágnassa a kis Katica bogjártát.
 — Nem bántom én a szép fehér öszi rózsát — felelte a bárányka
 rózsát, mert nem akarja eltrágnani a faradt, beteg Katica bogjártát.
 — Barokám, barokám! — így szólt neki — tépd le a fehér öszi
 s elszállt rögtön a báránykához.
 rózsát, amint nem akarja eltrágnani a faradt, beteg Katica bogjártát.
 Nagyon megharagudott az arany szárnnyu legyező a fehér öszi
 aki eltrágnassa.
 — Nem trágnom én — felelte az öszi rózsát, — keress más virágot,
 bogjártát!
 Ösztrózsát, fehér ösztrózsát, ringasd el a faradt, beteg Katica-
 esztrózsához és így szólt:
 Meglátta az arany szárnnyu legyező és rögtön elszállt a fehér
 Fgy sarga falevelel fekkü pihéve egy faradt, beteg Katica bogjártát.

Mese a kis Katica bogjártól

— Sohse busuj édes fiacskám! — mondogatta az édes anyja —
 Csak hogy te meg vagy, te be nem csúszál abba a kék tóba, drága ma-
 dárkám! Vigy a hollo azt az aranypálcát!
 Ezekre a szavakra aztán Ferike is megvigasztalódott és abbahagyta
 a szepegést, de összeszorított ököllel egyre hajtogatta még:
 — Máskor majd jobban a markomba szorítom ám az aranypálcát
 s elhiszték, hogy hol jártam én!

31

TUNDEORSZAG

30

TUNDEORSZAG

Ferike Álomországban

Vége.

A halkirály is meg a halkirályné is megölelték Ferikét és köny-
 nyezve mondogatták:

— Köszönjük, köszönjük, az Isten áldjon meg!

Aztán maguk mellé ültették és megvendégelték mindenféle jóval.
 Volt az asztalon habos tejeskává, édes csokoládé, torta, gyümölcs a
 legjavából. A piros eprek mosolyogtak, nevettek Ferikére. Legutoljára
 még gyűszűnyi pohárban édes bort is kapott, amit otthon sohasem ka-
 pott, mert az édesapja szigorú hangon mindig azt mondta:

— Az nem való gyermeknek!

Ej, de jó is, hogy idekerült!

S közben, míg lakmároztak, a halak zenekara olyan szépen játszott,
 hogy olyan szépen még tán az angyalok sem tudnak.

Ferike olyan jól érezte magát, hogy ki tudja meddig ott maradt
 volna, ha egy aranyugár be nem oson a nagy terembe és táncot nem,
 lejt a csillogó koronákon és a ragyogó edényeken. Amint az álomtűrű ér
 meglátta az aranyugarat, rögtön így szólt:

— Gyerünk Ferike! — s kézenfogta Ferikét.

Ferike elbucszott mindenkitől. Mikor a halkirályhoz ért, az így szólt:

— Köszönöm, hogy a fiacskámot megmentetted, — aztán egy vé-
 kony aranypálcát nyújtott neki s így folytatta a beszédét: — Öríz
 meg Ferike ezt az aranypálcát s ha valami bajod lesz, vagy valamit
 szeretnél, akkor üsd meg vele háromszor a kék tó vizét, én megjelenek
 és minden kívánságodat teljesítem. Isten veled!

Ferike jól marokra fogta az aranypálcát, hogy el ne vesszítse, aztán
 a hajlongó halacska sora között kísértelt az álomtündérrel a hajból,
 ki a partra az aranyhídon. Amint az aranyhídon mennek, egyszerre
 megcsuszik a lába, kirepül a kezéből az aranypálcát és zsupsz! bele
 egyenesen a kék tó mély vizébe.

— Jaj az aranypálcám! — sikoltott Ferike.

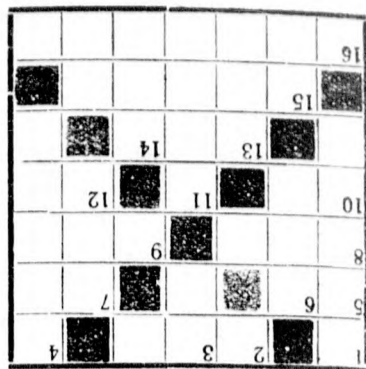
Az álomtündér megvizsgáltatta s aztán beleültette az aranyos kocsiba,
 A két fehér háttü meg-meglebbentette a szárnyát és huss! úgy el-
 repült a könnyű aranyos hintóval, mint a szél. Egy-kettőre otthon
 voltak s Ferike ott találta magát az ágyacskájában. Egy meleg nap-
 sugár csiklandozta az arcoskáját. Mikor elröppent a zálom a szeméből,
 elkezdett szepegeve sirdogálni az aranypálcát miatt.

A szepegést meghallotta az édesanyja.

— Mi az, mi bajod, Ferikém? — kérdezte tőle.

— Jaj, jaj, — panaszkodott Ferike, — elvesztettem az aranypál-
 cámat, amit a halkirálytól kaptam. Az aranydídon megcsuszott a lá-
 bam és oda az aranyvesszőm. Jaj, jaj! — szepegett tovább.

Vizslites: 2. Így hiának engem. 5.
 O, mas nyelven. 7. Alhat. 8. Sokan
 szertek, ha zoldszint meg jobb. 9. Ilyen
 pár is van. 10. Folyó. 12. M. K. 13.
 . . . ton. 15. Kis . . . 16. A kisgye-
 reknek neveznek így.

Trefás keresztrejtvény

Vizslites: 2. Így hiának engem. 5.
 O, mas nyelven. 7. Alhat. 8. Sokan
 szertek, ha zoldszint meg jobb. 9. Ilyen
 pár is van. 10. Folyó. 12. M. K. 13.
 . . . ton. 15. Kis . . . 16. A kisgye-
 reknek neveznek így.

Megfejtések a múlt heti számból

Rovatvezető: Ali bácsi

REJTVÉNYEK, JÁTÉKOK, MÓKAK és egyéb huncutságok

TUNDEORSZAG

34

TUNDEORSZAG

35

Betűrejtvények

Közli: Kresta Anikó

R F=D
E Török viselet Ö Football tér
UD kutya teszi M=V

Kukorica Háboru
Zsíradék * Ó

Boros Ilonka és Lajoska

Közli: Kllr József

Közli: Kovács Rózi

Tűzoltó teszi
SZ Szűrő számszám
E T Ség

KLLM
&

Rózi
Kedd

Közli: Lázár Péter

LNM Fog ó ó ó

S ó s & T Alnl

Közli: Mazány Emke

Közli: Tobolka Róbert és István

Mikor az est mesélni kezd...
KAN Ló

WTG A
H₂O

Közli: Jung Zolt

Közli: Jung Gabi

Közli: Varga László

RA C AT L
KO A

DS Szülő

A
B KATONA

Közli: Frei K rolv

Közli: Bodi Bálint

Közli: Csanádi Frida

T Ö + S N

Babszem Jankó
JUGOSZLÁVIA

S
&

Közli: Alföldi Hilduska

Közli: Bátor János

Ponty Dó
A

Be Zúz Ó

○○○○ SZORI

A MI IRODALMUNK

A Reggeli Újság Irodalmi melléklete — Szerkesztő: Szentleky Kornél

Krónika

Két irodalmi terv

Két irodalmi tervünkről kell már most beszámolnunk, mert jelentőségükben áttörnek a lap keretéből fontos eseményt, új életformát jelentenek.

Első tervünk egy almanach terve, amely nemcsak a Mi Irodalmunk karácsonyi ajándéka lenne, hanem a vajdasági irodalom reprezentatív szemléje. Ebből a vaskos, művészi kötésű könyvből minden író természetesen legraját adja, szóval végül is ez az almanach ösztönöz, ünneppé teszi és frissen a mai jugoszláviai magyar irodalom képét adja. Úgy befelé, mint kifelé akarja mutatni irónkat, illetve irodalmunkat.

Nem az első kísérlet ez az almanach ezen a tájon, mégis sok tekintetben újat fog adni. Egyrészt, mert a jelent adja, másrészt mert szempontjai tisztábbak, öntudatosabbak. Meszse vagyunk attól, hogy tökéletes teljességre gondoljunk a terv valóra váltásában. Tudjuk, hogy egy antológia sohasem lehet teljes, sohasem lehet kifejezett, az antoszok, a virágok megválogatásának szempontjai sem lehetnek merevek és kicsinyesek. Inkább a jellemző virágokat válogatjuk össze s nem törekszünk a hiánytalan teljességre. Az előtünk megjelent almanachokból és az utóbbi évek magyar antológiáiból mindenesetre okulhatunk: tökéletesebbek szeretnénk lenni, ha már tökéletesek nem lehetünk.

Hű, igaz és kicsinyített tükörkép szeretnénk adni irodalmunkról, melybe minden igaz tehetség, minden jellemző szín bekerül. De a tükörkép beállítására és keretére is művészi munkát követel. Szeretnénk összhangba hozni a szelekció szempontjait az almanach belső tartalmával, az eszrit locale-t a köntös művészetével. Tudjuk, hogy elgondolásunk nem valósulhat meg teljesen, hiszen nem vagyunk sokan regszemle növelni fogja öntudatunkat, ha együtt találjuk értékeinket, ha kiérezzük irodalmunk igazi szellemét és a közönség, meg a külföld is jobban meg fogja becsülni irodalmunkat, ha annak valódi, tiszteletet keltő képét kapja művészi keretben.

A másik terv más irányban keres új életformát irodalmunk számára. A nép körében eddig a legelterjedtebb s a legjobban megbecsült olvasmány a napiár volt. A napiárcsinálás azonban nem változott az idővel s ma is abban a keretben, azon a nivón mozog, mint husz-harminc év előtt. A napiárak alig akarnak tudomást venni a változott világról, arról az évszámról, amely felületet díszíti.

Valami kopott, poros alnépiesség jellemzi olvasnivalóit, történeteiben nincsen lélek, nyájas, időtlen problémátlan és gyökértelen világ mosolyog ezekben a kalendáriumban. Az élettől époly mesze vannak, mint az irodalomtól. Az a jámbor lélek, aki olvassa őket, talán mosolyog, de sohasem érzi az élet, a valóság szellőjét. Űres, muló szórakozás az olvasás csupán, mely nyomot nem hagy az olvasó lelkén, mely érdeklődését, vágyvilágát, öntudatát nem ébreszti fel a kezdetlegesség tespedéséből.

A Reggeli Újság 1932. évi naptárába az irodalom is bevonul a százéves jövendőmondó és a gazdasági tanácsadó közé, hogy ezzel is szorosabb legyen a kapcsolatunk és irodalmunk között. Egy-szerű, tiszta és értékes írással szeretnénk felkelteni a napírókat és érdeklődésüket és megbecsülni a napírókat szemben. Mert ez lehet a helyes szándék, a helyes út: arra kell törekednünk, hogy a kezdetleges műveltségű olvasó is észre vegye, vagy megérezze, mi az irodalom csinálni, az életet megleveníteni a világban, azt az életet, amelynek problémáit, alakjait, derűjét, felhőit ő maga is látja, hallja, érzi és éli. Talán ezen az uton közelebb jön hozzá az írás, a gondolat, a könyv s az egész kisebbségi magyar kultúra. Talán ez az az út, amely elvezet a kulturális egységhez és öntudathoz, amely irodalmunkat népünk lelki szükségletévé fogja tenni. Többször leirtuk már és ez alkalommal is leírjuk, hogy a mi kisebbségi irodalmunknak nem lehet célja a l'art pour l'art, a zárt művészi öncélúság, a mi irodalmunk nem beszélhet a kifinomultak tolvajnyelvén, nem lehet a kevesek, a kiválasztottak ritka életfűszere, hanem népünk kulturális szükséglete, lelki világának művészi tükröképe. Ezért rég hangzott az elvünk: keressük a szélesebb tömegekhez, akik egyedül tökéletes várhatják szellemi nívójuk és műveltségük emelését.

Mikor ezeket a terveket a rengeteg tennivaló és a tespedő mindenindegy zürzavarában felvázoljuk, nem hihetjük, hogy épen ezek fogják rendezni és megoldani irodalmi meg kulturális problémáinkat. De igenis hisszük, hogy ezeknek megvalósítása szilárd pontot, kemény realis magot jelent a céltalan inogásban, amely közé aztán újabb hittek és akarások tömörülhetnek.

A MI IRODALMUNK

Oszkár, Mihály László szerepének Wimberger Anna, Marek Antal folytatásának regényeket, Farkas Geiza kis karcolatofirt Maupassant regényalakjáról, Kázmér Ernő Bartók Béla-ról értekeznek. A nívós irodalmi szemle előfizetési ára egész évre 60 dinár. Kijárási díja: Bratislava, Kertész u. 1.

Üzenetek

Zágoni Margit. Határozott elbeszélő tehetséget érzünk Önben, noha Zágoni Margit alakja kissé sápadt, lélektani rajza és megindokolása hiányos, a felvázolásban, az elgondolásban azonban van élet. Sok jó írói kellene olvasni, hogy bizonyos technikai ügyessége és lélektani megfigyelő-módra tegyen szert.

Kis rikkanos. Versét esetleg közölnénk, ha kigyomlálná a fárasztó és hatastrontó rokon-szavak és kifejezések halmazát. Például: „sápadt, vértelen”, „ziháló melle fűtől”, „vígyorog, torzképeket vág, orrát fútorgatja”, „éltünk — sehol sem látható”. A vers tömörsége, ünneppéles zártsága törekszik, ezért nem tűrhet emyi felesleges szórakozást és magyarázkódó leírásokat. Az utóbbiakból kettőt nimált és magyarázkódó leírásokat. Az utóbbiakból kettőt idézek csak, hogy feleslegességüket észrevegye: „ruhája rongyos”, „a háta pupos”. Nam lenne szebb a tömör, zárt és nemesen egyszerű beszéd?

Maturosnok. Érzései mindenesetre őszinték lehetnek, de sorai esziszatlanok, képei banálisak. A matura nagyon is ismert élmény, ezért frissebb, eredetibb formát és elgondolást kellene keresni, hogy érdekes és értékes vers legyen az élményből.

Tucatember 13. Első versében fárasztóan sok a negatívum, de ez a három szakaszba préselt negatívum-zuhantag se hozza közelebb a gondolatot, vagy annak alakját, aki közül ezek a tagadások rajzanak. Második verse az Ön régi vágyát ismétli: menekülni az átlagtól! Ez a vers épügy mint az előbbiek, űres póz, amelyet sem belső valóság, sem igaz átélés, sem az elhivatottság hite, sem az eget karcoló tehetség öntudata nem támogat, magyaráz vagy indokol. Sajnáljuk, hogy vitathatatlan verselő készségét nem állítja egy igaz, őszinte — ha mindjárt szerény — élmény szolgálatába.

Ha hervadok, virágok... — Ha a szív bucsut int. Egy-szerű és jelentéktelen nótaszövegek, melyek sem élményt, sem gondolatot, sem érzést nem sejtetnek. Kifejezései kopott közhangulat, rimjátéka kezdetleges.

B. B. A novellapályázat témája nincs körülhatárolva. Természetes azonban, hogy a bírálóbizottság értékesebbeknek találja azokat a pályamunkákat, amelyek jobban megelvezik az életet, a mi életünket.

Öszinteség. A cím csak igéri az őszinteséget. A sok Ady utánérés, a hazugan csillogó harci vért, a megokolatlan harcos pózok között nem találjuk az Ön igazi lelkét. Az őszinteség elengedhetetlen feltétele az élmény kisugárzásának, a cím még nem teheti igazzá a felvett és költésünkérv gondolatokat.

Kerekes Adám. Ön úgy állítja elénk a parasztot, ahogy az a népszimnű virágása idején divat volt: tiszta gatyában, kifényesített ptykegombokkal, hazug romantikával és nyájas idealizmussal. Azóta. Tömörkény és Möréc Zsigmond realisabb, élethebb, őszintébb parasztportrékat festettek. Nem kell okvetlenül az ő nyomukban járni, de okvetlenül lelket, életet kell adni a parasztnak nem poros, kopott, romantikus népszimnű kelleknek.

Több kéziratról a jövő számban

és épen azért erőt, bizalmat adó jóságával szól...
A föld már megfagyott... minden jéggé dermedt... a nap kialudt, ellobogott melege helyét áthatolhatatlan kód tük-meg... az utolsó emberpár a megsemmisülés fekete örvényében térfereg... az utolsó férfi céltalan kétségbeesésben le akarja magát vetni a megsemmisülésbe... és ekkor megtudja, hogy asszonya életét hordoz méhében...
O, nem lehet megsemmisülni!...
Es hallja a végtelen élet biztatását:
„Ember mondottam: küzdj és bizva-bizzál!”

Ezt üzenem a happy-and kuruzsloinak!
*
Kristály István

Muló könnyel, csöndes vágyat!

Nem akarok regényt élni.
Csoda, amit reggel látok.
Csodásak a délutánok,
Minden alkony új esoda.
Nem akarok regényt élni.
Élnék bennem csöndes vágyak.
Izzók, de nem rombolók.

Szeretem, ha mosolyognak,
Szívek hangját hallom kéjjel.
Almot hint rám minden éjjel
S mosolyogva álmodom.

Szeretem, ha simogatnak,
Szeretettel, ha becéznek,
Szeretem, ha rám is néznek
Lánykák, néha, kedvesen.

Meleg hangulatot kérek
Urútanem, muló könnyet,
Nótát, amely vig és könnyed,
Nem akarok regényt élni!

Borsódi Ferenc

Irodalmi hírek

A Mi Irodalmunk novellapályázatának feltételei:
Pályázhat minden témájú és terjedelmű novella, amelynek szerzője a Vajdaságban él, vagy szellemi kapcsolatot tart fenn a Vajdasággal.

Az első díj 1000 dinár, a második és harmadik díjra egyúttéve ugyancsak 1000 dinár áll a bíráló bizottság rendelkezésére. Ezt az összeget a bizottság belátása szerint oszthatja meg a második és harmadik pályanyertes munkák között.

A bíráló bizottság tagjai: Borsódi Lajos, Koráni Elemér, Szentleky Kornél.

A pályázat határideje: 1931 szeptember 1.

A jelígyével ellátott novellák a Reggeli Újság szerkesztőségbe küldendők.

A Pozsonyban megjelenő Magyar Minerva legújabb száma Farkas Geiza szellemes és eredeti elgondolású jövőképét hozza „A leszállítás” címen. Novellákat Kristály István, Csuka Zoltán, Bárd

A kecske, a káposzta . . .

II.

A termelési technika mai állásában, mely megfelo elosztási szervezettel föltételezése mellett valamenyi ember minden szükségletének a munkaképes emberek csupán egy része által való ellátását teszi lehetővé, tehát még csak nem is a munkára nem nem szükségesség eltarása a legnehezebb kérdés, hanem foglalkoztatásuk. A legszebb, legnemesebb szórakozások, sportok, művelődések is, — a hivatású válság szükségképpen kivételes esetektől eltekintve, — mihelyt valaki idegenek, erejének túlságosa nagy részét veszik igénybe, már káros túlzásokba mehetnek, rögeszmékké válhatnak, garázdaságokhoz vezethetnek. Minden embernek elsődrendű szükséglete az, hogy egy főfoglalkozása, hivatása legyen, mely ideje, ereje javarészt igénybe is veszi, melynek fontosságát, értékét önmagára és a társadalomra nézve átérzi, mely mellett egyéb foglalkozásai csak testi-lelki phenés számba mennek. Ilyen hivatás azonban mindenki számára, legyen az kötőrő, borbély, ügyvéd vagy szobrász, csakis komoly feladat lehet, melyből az embertársaknak is valamilyen anyagi, szellemi, erkölcsi hasznuk van. A számfelüti munkakerék elfoglalása természetlen parádékban, maskara-ibériákban sétáltatásban, vagy a szükséges védelem mértékét meghaladó katonai hadargásokban (Vajda János szaval) a munkatársak kérdésének még szerencsétlenebb megoldása lenne, mint a szegény iparosok segítségére vett szükségletlen cikkek tömeges rendelkezése.

Ha a Tisza tavasszal kiöntéssel fenyeget és a föltes megertősítésére 100 emberre van szükség, összehozoztam a 100 embert. Ha 100 helyett 150 jelentkezik, elküldök 50-et, — de csak akkor, ha a védelmi munkára kitürelt összeget fölülről korlátozták. Ha ellenben korlátlan hitelt engedélyeztek nekem, bizony munkába állítom mind a 150 jelentkezőt, amál jobban és biztonságban elvégzik feladatukat a mellett, hogy valamiképpel kényelmesebben is dolgoznak. Akiket mindenképpel tartatlakba kell helyeznem, azoknál legalább a felváltás megfelo elrendezésével gondoskodom, hogy túlságosan soká ne húzzák téltlenl a bértiket.

Nos, a mai világgazdaság, melynek a szükségletnél több a mindnyájuk munkatermékeiből teljesen, sőt fölösön ellátható munkaerő áll rendelkezésére, ugyanilyen így leegyszerűsítve egészen könnyű nek látszó helyzetben van. A világ munkaképes embereit (és a munkaképteleneit is) köteleseggünk tisztességesen ellátni és rendesen foglalkoz-

talni. És pedig kitürelti a képességei, előkészülete által kijelölt helyen. Ha egy-egy ilyen helyre több a jelentkező, még a többszörös betöltésektől sem szabad visszariadnunk, ez a munka kellő szervezete mellett csak a fiatalabbak alaposabb kitanulására, nem egyesek naplopására vezet és mindenesetre több eredménytel kecskét, mint minden más javaslat, vagy természetesen a kérdés elposványosodni, majd elvadulni engedése. Persze az összes foglalkozási ágak nem húzhatók egyetlen munkaszervezet kaptafájára, sőt mindegyik nagyon is különleges szervezettel igényel. Egészen nagyjában mégis a következő szervezeti elemek állíthatók fel.

A mezőgazdaságban a munkálkodók számfelütlvé tétele még nem haladt annyira elő, mint az iparban; itt tehát az első teendő a meglevő megélhetési lehetőségek fenntartása még hatályos „racionálizálás”-eszmék feloldozásával is. Első sorban itt kell szem előtt tartanunk, hogy az ember a célja a gazdaságnak és nem megfordítva. Mit nyer az emberiség azzal, ha Szovjetországon, Amerikában óriás erdő- és legelőterületeket törnek el, alia, hogy azokon is azt termeljük, amiből máris túlsok van: szemessagabonát? És a terményváraknak ilyen végleges letörésével tönkretesznek megszámlálhatatlan kbs- és közgazdaságot, melyeknek mind-egyike egy vagy több családnak nyújtott a városi munkasónál föltétlenül egészségesebb, kellemesebb életlehetőséget? Mit kezdünk a mezőgazdaság racionálizálói által a tatár országszuszititót meg-szégényítő mérben földönfutókka tett földművesekkel? Hajtsuk a gyáratuk felé, melyeknek még kapuhoz sem érhetnek el a máris tömegesen ott várakozó ipari munkakerékek miatt? Vagy utaljunk ki életfogytiglami munkanélküli segélyt, nemcsak nekik, de utódaiknak is? Adjunk nekik napenként valami lélektelen rövid munkát, mely után azonnalom elől csakis értelmelentül tülhajtott sportokba vagy ábrándozásokba, esetleg kalandokba menekülhetnek? Holott mint mezőgazdák addig nemcsak megélhetésüket találják meg, hanem még fölös erejük és tervezekepeességük levezetésének alkalmaint is, egy szóval életük legalkalmasabb közegét és szintjét. Tehát a mezőgazdaságban ne racionálizáljunk túlságosan, ne vezessünk be géptüzemet, csak éppen annyira, hogy az időnkenti túlerőltetéseket és egészségelhangyagolásokat megszüntessük és a földműveseket állandóbb és minőségileg jobb termékek létrehozására képessítsük. Örüljünk, ha az emberiség minél nagyobb része él meg az anyaföld ölén, tegyük ezt lehetővé nagyobb

verelekből. Ez volt az a kor, amelyben a hazak bejáróit arkadósra, a kolostorokat folyosókatkara építettek, hogy a szegények és utasok ott megjutózdassanak, sőt a hidakat is úgy faragták és parkányozták, hogy alattuk a szegények irgalmatlan időben menekedek találhasson. Ez a kor szegényben és betegben nem szociális problémát, hanem a kálváriáját járó Krisztust látta, azért a szívből nem elmélet fakadt, hanem a segítő charitas gyönyört lendítette, amelynek a 13. századbeli fejedelemszönya Szent Erzsébet.

Az irodalmi kritika a legnagyobb elismeréssel ír a munkáról. Az utolsó évtizedben szebb és értékesebb magyar könyv nem jelent meg a katolikus könyvpiacra. A szent Asszony Murillo, Moritz Schwind, Olivier de Marzon, Lützen—Mayer, Spányik Kornél, híres festőművészek ihlusztrációival hagyta el a sajtót.

Harsányi életregénynek nevezi munkáját. Ez a műfaji meghatározás azonban, — ahogy ír róla a legkiválóbb magyar kritikusok egyike Kálly Miklós, — lehet divatos, de semmiesetre sem helyes. Harsányi könyve egészen messze van a ma divatos regényes életrajzok száraz tudálkosságtól. Harsányi gyönyört középkori legendát írt a szent asszonyról, amelyben tökéletesen megértette és bámulatos tisztasággal állította elénk az egész középkort és ezzel sodalatos képszerűsége hozta megértésünkhöz Erzsébet menyegyei sugárzásban ragyogó alakját. A magyar kritika a legjelölsebb elismeréssel ír e kiváló munkáról.

Harsányi minden egyes mondata szinte aszketikus önmegartóztatással dob el minden cikornyát. Csak néha tűnődik ki egy-egy hasonlat vagy költői kép színes szépsége a mondatok tiszta szövegből, mint a drágakövek szikrázó színtájká a ragyogó napsugár alatt. Harsányi igazi művésze a legendás elbeszélésnek. Egyetlen zökkenője nincs. Aki végigolvassa Harsányi könyvét, élete legszebb óráit közzöni meg neki.

A szent asszonyt a pesti Pallas irodalmi társaság igazán ékes köntösben jelentette meg és bőkezű művészettel helyezte az olvasóközönség asztalára. (Dr.—)

Happy-and . . .

Ez a címlet írt és az irodalom tiszta levegőjét mérőről már régen a megvetés acélkemény visszautatásával felsőpört kiskereskedések számára tömegcékek elállított „irodai” szelhamosság egyáltalán nem értelmezhető, hogy a vele való komoly foglalkozás által a „meg létezés” patentiát kapja forgalomból kiment ábrázalójára, ha újabbban nem jelenkezett volna irodalmi vita előkelő mezében . . .

Az irodalomnak — irodalom alatt érve az emberi szóban való megalkotásait az élet, az egyetemes élet felmórtetetlen távlatának úgy, hogy kis egyéni életünk a valóság egy-egy perében a Létezés, a Mindent megéltetés részesevé tudjon lenni — ennek az irodalomnak voltak egekét életét tiszta legegész lobogásai és voltak sárbán ferrengő fekvés napjai.

A biblia örökérvényű! Mert az embert kételkedés nélkül emeli az egyetemes élet részesevé: Isten gyermekével! Míg az sem hiba, hogy az embert teszi meg a létezés központjává. Hiszen ez a legfőbb valóság glórfikálása: mi magunkon át érzheljük csak fel az életet!

A testiség és lelkeség — a pillanat és az örökérvényűség ilyen abszolút egységét, az örökérvényű élet ilyen finom, fel-

emelő iseni eredeti harmóniáját emberi szó a bibliai kivétel még nem zengete el.

Az ember tragédiáján pillanatokba átteret kesegének kádasága az örök élen. Volt, hogy megkérdte az embert, ilyenkor hita mint a középkorban, volt, hogy csak élvezte, Homeros-i opozitit pengette a legapróbb pillanatot edes kielgütelésnek, volt, hogy vad dühbel vízázott, rombolt Vóltaini hitelenséggel és ma végzetes megasonlással az élet legdrámább pillanatait éljük . . .

A nagy Harmonia kérészakadatok: telekkelküli testként és testtelküli lélekent — zugs, röhög, sikoltozik és imádkozik . . .

Az ember megrendületen néz körül:

Megváltó kellene!! . . .

Jézust a szegénység adta, az élet legnesszebbre szorított véglete. Maga is szegény, talán a legszegényebb! És a kenyér morzsáival ches szájának fénylő vágóval ezereket elégitett ki! . . . A kis morzsák kifejezhetetlen kesegváltóságát felragyogtatta a lélek táplálékává: az örökérvényűség oltárává . . .

Szeresd felebarátodat, mint tennmagadat!

Megváltó kellene . . .

Aki a munkanélküliek millióit a hit morzsáival táplálni tudná . . . aki a világháború husz millió halottjának elhunyt nézése fölé az élet jóságát átléte . . .

Megváltó kellene . . .

Aki az önmagával meghasonlott embert visszavezetné a történelem veres útjairól az egy élet testtveri paradicsomába, ahol még az oroszának is engedelmess szelidség pirostüzevel nézték az emberben az élet . . .

Ma az élet elvesztette értékét!

Napjaink kulturálatlanságának, céltalan, jövőtlen vergődésének ez az alapja!

A gyilkosságok és öngyilkosságok hihetetlen mérvű elterjedése, az a durva, kíméletet nem ismerő módor, amely a nőket közönséges árnelkei súlyoszi — nem csak a prostitúció veres szomorú keretében — amely apró kis gyermekek reszkeleg, csak simogatásra váró kezecekkét durva munkák igájához köti, amely az öregség megszervevetett, fántul igényelenséget alias röhögések undorító nyálával köpi be, amely a férfi alkotásra lendült karját lekicsinylő, csunya számítások könyörtelenséggel löki a kétségbeesés bűnt szívtárványozó örvénybe, minden szóval megrendítőben mutatja azt a szörnyit, már nem is világnézleti válságot, amely az életet hídreg, kigyors nézéssel oltja ki!

Kulturák emelkedettségét, vagy silányságát mindig az élet értelmezésének ereje adta meg. Minden alkotás, amely ható erejével fennmaradt, mind az életnek azzal a bensőséges értelmezésével feylik évezredekben át is, csak az tud hozzánk eljutni, megértinteni, könyvekre vagy mosolyra készíteni, felemelni vagy lesújtani, ami magában hordja a szenvedés vagy öröm szent csirjait: a célnak látott életet!

Megváltó kellene . . .

Aki újra a cél gyermeki tisztaságába tudja emelni az életet, aki a gyermek szültesének titkát a valóság örömkönyveivel tudja fogadtatni, aki a gyermek első talpraállásában igazolni tudja: hogy a gyermeknek indulni kell! . . . Megváltó kellene!!

Van egy csodálatos irodalmi remeke a magyar alkotó öröknek, amely épen embert nagysága miatt a ma embertelenséggel, hitetlen céltalanságra türes örökben az igazi könyvtákosztalás örök aktualitásával lehetséges. A magyar alkotó

Figyelő

Petrovics Rasztko

A legifjabb gárdához tartozik. 1898-ban született és életének első időszakát Macedóniában töltötte. Majd visszakerült a fővárosba s itt megismerkedett az irodalommal. Rendkívül hányatott életet élt. A Balkán-háború alatt, 14 éves korában betegpólo volt az egyik kórházban. Tízhat éves korában tette meg első európai útját és ezzel egy évvel később, mikor már a világháború folyt, abban a tudatban, hogy tudóbajosa, önként jelentkezett katonának, mert szívesebben választotta a hősi halált, mint a lassu hervadást. A katonai élet azonban megerősítette és újra visszaadta életkedvét.

Amikor a hadsereg visszavonult Albánián keresztül, ő is részt vett a katonaság szünetében. Hóval, hideggel, éhséggel küzdött naponta, míg végre harmadcezer társával elérte a tengert és a szabadító hajót.

A menedéket nyújtó Franciaországban a Collège de Fontainebleau növendéke volt és itt megismerkedett a modern francia irodalmi termékekkel. Rimbaud és Apollinaire költészetét s Picarro művészetét volt rá először hatással. Első irodalmi próbálkozásait francia nyelven írta s az Action című fiatal revűben adta ki s ennek a revűnek írói gárdájában ismerkedett meg André Salmonnal, Blaise Cendrars-szal, Max Jacob-bal és a dadaistákkal.

De hamar felülkerekedett benne a nemzeti önérzet, hogy eredetű és a szerb lélekből fakadóit alkotson, ezért az első alkalomkor elhagyta Franciaországot és visszatért hazájába. Egyetlen vágya az volt, hogy a legteljesebben el tudjon járni a költői eszmékben s dolgozzon a nyelv simításán. Nem hódolt semmiféle iránynak, stílusnak vagy irodalmi divatnak. Nem követett semmiféle irásmodot, hanem arra törekedett, hogy közvetlenül egyszerűen fejezze ki a gondolatokat, érzéseket, melyek lelkében születtek.

Első komoly irodalmi terméke szerb nyelven a **Kinyilatkoztatás**, amely körülbelül száz verset gyűjtött össze. E költeményeit erős lírai érzések hatják át. Lelke legmélyéből fakadnak e versek s úgy tűnik fel, mintha semmiféle inspirációt sem kapott volna a külvilágtól. Ujabb verseiben azonban már a külvilágtól várja az ihletet, amint ezt két újabb kötete, az **Albániáról** és a **Szeretlemlről** szóló versesgyűjtemény igazolja.

Petrovics Rasztko nemcsak költeményeivel gazdagította a szerb irodalmat, hanem prózáival is. Két regénye hagyta már el a sajtót, majd egy kötetre való novellája jelent meg. Első regényében foglalkozik a régi szláv világ fonakcságságaival. A másik igen érdekes lélektani regény. Azt a problémát fejtegeti, hogy az emberben szüntelen ott él annak a szükséglete, hogy kutasson és megismerje az élet értékét. Kiadott néhány utirazót is, amelyben Spanyolországban, Macedóniában, Konstantinápolyban és Keleten tett utazásairól számol be.

Petrovics Rasztko a legerősebb tehetségek egyike a fiatal írók között, aki francia hatások alatt indult utnak s most próbálja lerázni magáról az idegen befolyást, hogy mindentől menten, ami nem szláv, szláv lélek őntse munkájába s kezdeményezője legyen egy modern, de nemzeti-jellegű szerb irodalomnak.

K. F.

A szent asszony Harsányi Lajos regénye Szent Erzsébetéről

A magyar könyvpiacnak egyik legnagyobb sikere Harsányi Lajos kitűnő papköltő „A szent asszony” című munkája, amelyben színes, meleg és költői formában megírja Szent Erzsébet életét. Erdemes magát az író meghallgatni, hogy nyilatkozott munkájának körülményeiről:

E könyv megírására az indított, hogy egyre jobban nővekszik az a művelt keresztény olvasótábor, mely a szépirodalomban is az erkölcsi szépet keresi. A száraz történelmi életrajz vagy a jámbor hitbuzgalmi könyv nem elégíti ki irodalmi igényét, nem köti le érdeklődését. Azt mondja a kiadó papköltő, hogy a művelt közönségnek kevés a deklatív, vagy sok a túlfűtött szerelmi regény. Olyan energiáforrás után áhítozik, amelyből nemesebb élettellegesség, emelkedettség, tisztaság és erő árad. Sőt nem lenyegtelen a kámerítő történelmi ismeretközlés sem. A világi közönségnek jelentékeny része az egyház nagy szentjeiről alig tud többet egy-két történelmi adatnál s néhány közismert legendánál.

Ki volt Szent Erzsébet? II. Endre magyar király leánya és Lajos Harsányi és Thüringia örfőjének felesége, aki maga volt a megtestesült irgalmasság, akinek alamizsnakadás, szenvedéseket enyhítő részvete nem ismert határt. Maga is mint szegény koldusasszony jár irgalomért esdekelve a szenvedések országátján. A földi szenvedések legkeservebb megpróbáltatásait beketűrő szívvel viseli.

Údvari cseiszővények, rágalmak és hamis vádak edzik meg a törékeny király-leány lelkét. Harsányi gyönyörűen mondja el életének esodát: a rózsakákká vált kenyerék történetét, a leprás ifjú csodáját, akit az irgalmas-szívű Erzsébet férje ágyába fektetett s akiben az áskálódó udvar ámulva ismert a kereszt sebéül verezett Krisztusra, vagy a diszpálást legendáját, amelyet Erzsébet a koldusra terített, de azért az egész udvar ott látta ragyogni a vállán.

Férje halála után az irgy udvar számtal Erzsébetet és gyermekeit. A szent hiába könyörgött hajlékért, mindegyen elutasították, mert féltek az udvar bosszújától. A királyleány disznóiban kénytelen meghúzódni egy éjszakra s a kiveren bolyong, míg Szent Ferenc testvéreinek egyik zárójára kaput nyit neki. Élete ezután a szegények segítésében és betegek istápolásában merül ki. Vízszautasítja II. Frigyes római császár kezét, mert hű akar maradni férje emlékéhez. Így éli életét, míg az Ur kegyelmi trónjához nem szólítja.

Szent Erzsébet 1231. nov. 19-en halt meg. Az egyház ez évben ünnepli halálának 700-ik évfordulóját. IX. Gergely pápa még atyjának életében 1235 május 27-én a szent sorába iktatta, Szive Franciaországba, Cambrai nevű városba került, fejét pedig Besanconban őrzik.

A szent asszonyhoz az előző dr. Vass József írta. Erdemes az előszóhoz kiemelni ezen gondolatokat:

Az a század, amelyben Szent Erzsébet élt, az erő, hit és a temerek nyomoruság kora volt. Az az erős hűkönyvületet, irgalmasságot fakasztott a szivekben és az ékeskötőstök kövérből és dus palotáiból szapora látogatásokat tettek a rohadó nyomor birodalmában, kezükben Veronika kendőjével, letörölni néhány cseppet a rettenetes

birtoktestek észszerű parcellázásával is, és ha az ipari tartalékcserégből is akadnak, akik vagy egészen, vagy csak mellékesen egy kis pihenő-órai kertészkedéssel vissza akarnak térni az erő és egészség amag ősforrásához, ezt minden eszközzel mozdítsuk elő.

Az iparban már nem ilyen aránylag könnyű feladat állunk szemben. A világ ipari szükségletét újra a kézművességre bízni lehetetlen, a nagy gépi-üzem megszervezésénél feleuton megállva a gyárakat anyag- és munkapazarló régi gépezetekkel továbbdolgoztatva, mikor már jobbabb, gazdaságosabb állnak rendelkezésünkre, boldonság lenne. Mert a kezdetleges eszközökkel folytatott ipari munka — a kivételes művészi fokra emelt kézművességtől eltekintve, — már nem nyújtja azt a testnek, léleknek egészséges sportot, amit a mehanikai eszközök tekintetében kezdetlegesnek látszó mezőgazdálkodás millió és millió kisember számára jelent. Bizonyára az iparban is pártolni kell mindent, még észszerűen lehetséges önálló kisüzemet; ha nem akadályozhatjuk meg, hogy a kézművesek boltocskái sorban bezárjanak vagy egyes gyári cégek egyszerű elárusítóhelyeivé alakuljanak, legálább mesterségesen ne gyorsítsuk ezt a folyamatot. A nagy ipari, közlekedési üzemekben pedig ne riadjunk vissza egyes helyek többszörös betöltéséről, a felelős vezető, felügyelő mester és a gyakorlati segéd szerepeinek osztatásától. Ez a rendszer a gyakorlati kiképzés és üzembiztonság terén felismerhetetlen nagy előnyei mellett is gazdaságtalannak látszhatik az egyes vállalat szempontjából, de csak amíg a termelésnek világszerte a valódi szükség mértékére való korlátozása és ezzel a vállalat piacának biztosítása utján megfelelő kárpótlást nem tudunk neki nyújtani. Ennek a kétség-telenül nehéz munka- és piacszerzési munkának vállalására az a megfontolás bátorítson, hogy a „második” embereket és családjukat végeredményben e nélkül is előbb-utóbb a vállalatoknak kellene eltakarítaniuk akár „rövid” munkanapokért kifejtett teljes bérek, akár a végeláthatatlan munkanélküli segélyezések útján. Am ezek a módok, miként erre már előbb utaltunk, legfőljebb eltartást nyújthatnak a mai technika által számfelettivé tett munkásoknak, de kielégítetlenül hagyják egy más, szintén életbe-vágó szükségletüket: a foglalkoztatás szükségletét.

A többszörös helybetöltés egy idősebb, tapasztaltabb és egy vagy akár több fiatalabb, tettekésebb egyén munkájának egyesítése az értelmi foglalkozások terén is lehetséges és így a ma számfellettiek foglalkoztatása, mint a fiatalabbak gyakorlati képzése szempontjából a legjobb eredményekkel kecsegtet. Itt azonban talán a legnehezebb a kellő

határt és mértéket megtalálni. Ha egyrészt éppen a legnagyobb felelősséget viselő, gyakran az emberek sokasága számára sorsdöntő ténykedésekre hivatott orvosoknak, tehnikusoknak, jogászoknak, államigazgatóknak nem szabad nélkülözhetlenségké, pótolhatatlanná lenniük, ha a köz érdekében mindnyájuk mögött, vagy a mi elgondolásunk szerint: mellett ott kell már állnia annak a lehetőségnél fiatalabb erőnek, mely a kellő pillanatban megmarkolhatja az idősebb kezéből kiskikló kormányrudat, — másrészt az egy ember számára kijelölt utódok tulságosan türelmetlen törtétele vagy viszontok tulságosan függő, esetleg kilátástalan várakozásra ítélése, végül a várományosok egymás közötti versengése is igen káros következményeket vonhat maga után nemcsak a közvetlenül érdekelt, hanem az ember- és polgártársak igen széles körei számára. Az egyes helyek betöltésére alkalmas egyének ritka volnán ma, hála Istennek, néhány kellően kiosztott tanulmányi ösztöndíj aránylag rövid idő alatt segít. Az értelmi pályák tularasztása ellen azonban már az általam javasolt mester-tanon-pár-rendszer sem nyújt biztonságot; itt már csak egy észszerűen bevezetett, a legalkalmasabbak kiválasztására irányzott tanulószám-korlátozás, numerus clausus segíthet. Félreértések elkerülése végett: eszünkben sincs emez intézkedéssel az ifjúság bizonyos csoportjait, egyes felekezeteket, nemzetiségeket az értelmiségi pályáktól elzárni vagy a legmagasabb általános műveltség forrásait egyes kiválasztott osztályok vagy családok számára fenntartani akarani. Am tanuljon mindenki, akinek kedve tartja és viszonyai megengedik, bölcsészett, természettudományt, mennyiségtant. De gyakorlati orvossá, bíróvá, tanárrá, üzemvezetővé a sok jelentkező közül csak az legyven képesíthető, aki ezeknek az egész társadalom számára oly életbevágóan fontos hivatásoknak betöltésére mind testi, mind pedig szellemi, erkölcsi tekintetben minden másnál valóban már eleve alkalmasabbnak mutatkozik.

A tanulási numerus clausus tehát szükségesnek mutatkozhatik az értelmiségi pályákon és egyelőre csakis ezeken, miután ezek gyakorolnak az emberek számára olyan nagy vonzó erőt, melyet nem ellensúlyozhatnak kellőleg, — mint egyes metalán tulsufolt ipari pályákon egyszerű kereseti élet-számítások. Különbben éppen némely ipari és közlekedési szolgálatnál ma is fennáll a tanoncok numerus claususa, ilyet helyettesítenek a gépjármű-vezetésnél, repülésnél stb. a „test”-ek, vagyis a tanulásra jelentkezők szigorú alkalmassági vizsgák.

Az összes pályák és kereseti lehetőségek tulsufoltasának, igaz, van még egy egyetemes orvos-

szere, melyet azonban utóljára hagyunk, mert semmi esetre sem kívánjuk alkalmazásra ajánlani. Ez az orvosszer: az egész emberi nem létszámának mesterséges korlátozása vagy csökkentése. Népgyilkoló háborúkkal vagy a fogantatások tudományos megakadályozásával. Az egyik eszköz legalább olyan régi, mint a történelmi emberiség; ha egy négyzögmérföldön már száz ember is szorongott, a régi felfogás szerint nem maradt más hátra, mint megtámadni a szomszédot, kipusztítani és elvenni földjét; ha e közben a győztes népnek is odaveszett a fele, — annál jobb, legalább a megmaradtok még kenyelmesebben megélhettek a megnagyobbodott országterületen. Ma persze már ugyanakkora területen három-, négy- és több ember él még jobban, mint hajdan husz. A másik eszköz a „briti control” sem olyan nagyon új, mint aminek látszik; nem egy vad törzs, bárbar nép korlátozta saját államánkat az újszülöttek, sőt olykor a már fejlettebbek egy részének mindegyike kiválasztási ürügy alatti elpusztításával.

A háborút ma már egyetlen jórészű ember nem ajánlhatja a tulságos emberlétszám apasztásának eszközeként. Láttuk, és végre ezredvekk multával megértettük, hogy az apasztásnak ez a módja tulságosan fájdalmas, rendszertelen, életeken kívül nagyon is sok életeszköz megsemmisítésével jár, még a lehető legkönnyebben túlló a kitűzött célon és elhelyeli azt az emberállományt is, sőt éppen azt, melynek munkásságára a közület további boldogulása végett elsősorban szükesség lenne.

Ennél talán embersegesebb és célszerűbb a népszaporodás mesterséges lassítása a nemzések korlátozása útján? Ha az élet, miként ezt állítani és hinni szeretjük, valóban jó, érték, melynek élvezését még szenvedni és meghalni is érdemes, — vajjon az, aki az emberek százmillióit még életre ébredni sem engedi, embersegesebb-e annál, aki néhány tíz millió embert akkor áldoz fel, mikor gyermekkorukat, első ifjúságukat, tehát életük legdelesebb részét, már megkapták, átélvezték? Eltekintve a korlátozott nemzésű családban és társadalomban többé-kevésbé rendszeren észlelhető elkeskenyedéstől, elvágyulástól, elkéjencesedéstől, elhílyszerepedéstől, az ilyen családok, társadalmak életének az emberiség jövőjére a lehető legkevesebb jóval kecsesítő voltától

De még az is kérdés, hogy az emberiség létszámának nemzetszaporodással akár jelentékeny csökkentése lényegesen enyhítené-e a mai keresetnélküliség bajait. Ha ma kerekén 2000 millió embertől leny összes szüksegleteit jól elláthatja 800 millió ember munkája és további 400 millió elsőrendű munkacsoport főtársaságának, családjaival együtt ellátat-

lannak tízmillió föl, szinte biztosak lehetünk benne, hogy egy a születési szám rendszeres apasztásával 1000 millió főre lecsökkentett emberiség szüksegleteit is el fogja látni a továbbhaladó technika mellett 400 millió emberé és 200 millió munkacsoporttal. A gondolatjaink keltését csak elhelyeztetlen marad. Ne gondoljunk keltését fájunk létszámának korlátozására vagy apasztására legalább addig, amíg az a bajunk, hogy nem kevesebb, hanem több ember számára tudjuk a megélhetés eszközeit megteremlni, mint amennyien itt vagyunk.

Csak kéllőképpen elosztani nem tudjuk magunk közt a munkát és ennek termékeit; ebből származik minden nép és osztály gazdasági bajainak túlnyomó része. Óriási nehézségeket kell legyőznünk, ha ezen segíteni akarunk; erre bízásra csak az emberi világ összes gazdasági hatalmainak összefogása képes, amennyiben ilyen egyáltalában lehetséges. Ehez, sajnos, elég sok kétség fér, mert a legyőzendő nehézségek túlnyomóan nem a minket begyázó természetben, sem testi és szellemi képességeinkben vannak, hanem erkölcsi jelki hiányainkban: korlátolt önzésünkben, irigységünkben, gyávasságunkban, kicsinyességünkben. Melyek miatt fojtó felhőnek nézzük a reánk hulló mannaesőt, ellenségeinknek azokat, akik segítségünkre hivatottak.

Nekem született csoda

Tudom:

hogy mindenütt, ahová beköszönt a tavasz ifjak és vének boldog csodálkozással döbbennek rája, mintha először látnák ezt az aranyos csodát, hogy minden emberfajta jobban szeret esillegelő dalokat dudorászni s nem harci indulót fújni, komor meenelelben mint élet katonája.

hogy mindenki látott már lánycsomót esillegni tavaszi napfényben, hallott már lányt kacagni, melegen, szívből s tudott örülni neki végtelen lelkesedéssel, tudom.

És mégis úgy érzem:

nekem született csoda minden illatozó virág a tarka tavaszban, nekem dudol halk dalokat minden hangulatos, bagyadt est szellege és az Uristen ériem teremtetted a Lányt, aki csomgón, édesen, boldogan kacag.

Borsódi Ferenc

Másnap már nem is gondoltam a táncos nippelre, ahogy az ember nem szokott gondolni változó nélkül álmainra. „Bolondság volt...” Talán végleg meg is feledkeztem volna rólok, ha nem kerültém volna haza egy-két napra.

A nagyúrnémnek éppen nevenapja volt s ugy el kellett mennem hozzá.

A szalóban megdöbbenve láttam, hogy a táncos nippel közül már csak egy van: Ninon kisasszony.

— Lesage marquis hova lett? — kérdeztem ijedten.

A nagyúrném felsóhajtott:

— Látod, ilyen komiszak az emberek. Nálam járt D. S.-né és megkért engedjem át neki egy délutánra Lesage marquis-t, hogy lemintháza róla a jelmezét, amelyet fel akar venni az átlarcosbábra. Ennek már több hónapja és Lesage marquist még mindig nem adta vissza. Azt mondja, eltűnt, nem tudja, hová. Pedig biztosan megvan még neki eldugva; csak azt várja, hogy én haljak meg, hogy azután a szalójába állíthassa...

Szegény, szegény Ninon kisasszony! Vajjon ő mit gondol Lesage marquis felől? Talán azt, hogy hiúlen lett hozzá... Olyan busan, olyan szívafacsaróan busan tudott nézni szegény, szegény Ninon kisasszony...

Másnap, amikor bucsuzni mentem a nagyúrnémhez, még lesújtóbb hírrel fogadtott:

— Hát képzeld, — pánaszolta szinte sírva — odaván Ninon kisasszony is... Én mindig mondtam annak a buta Marinkának, hogy éjszakára be kell csukni az ablakot, ő mégis nyitva felejtette. Az éjszaka pedig jött az a nagy vihar — (tudál aludni, fiam?) — és Ninon kisasszony lezuhant az asztalkáról a padlóra és összetört. Nézd itt van... három darabban...

Talán nevetéges, de bevallom, hogy a fejem szédült, mintha bunkóval csaptak volna meg... Édes, drága Ninon kisasszony, elmentél hát te is Lesage marquis után!...

Eszembe jutott az a multkori éjeli látogatás s azok a szép szavak, amiket a boldogságáról zengtet... Hová lett minden?...

Ninon kisasszony, ugy látszik, eltalálta a gondolataimat. Tiszteán hallottam, amint megszólalt:

— Kedves szerető ur, mégis csak önnek van igazsága: a bonyodalmat sokszor csak a halál tudja röviden és megnyugtatón megoldani... Most már megírhatja a mi történetünket... És írja meg, kérem ezt is, de idezőjelben: „Az élet bizony szomorú, mert az élet azoknak is tud fájdalmat okozni, akiknek nincs szívük.” Ezt megírd, ugye, hogy megírja?...

Ki tudná megírni egy haldokló utolsó kívánságát?

Megírdtem és meg is írtam.

Hölgyeim és uraim, tesszenek parancsolni.

Blazsek Ferenc

Mozdulatlanság vágya

Ó, hogy szeretnék: megszállni térdfelemben, megcsófolni szívárványos vezeklében. Lemondó gyónsáson ez és egyetlen vágyam: Ne lépjen többé álomom, lázom, ágyam; Ne éljek élességek, szomjúságban, Fényben illejek, keresztelont karokkal, Kereszthetett lábakkal a napba nézve. Alig a tűz mámort, kint és tüvőt forral, Én látó de tüveg szemekkel, mint a hal, Utólk és a semmi, a nívána ígézne. — Ó, mert ha közönségesen meghaltam, Akkor is mozognék, átalakulnék: — Nem kell a mozgás, a semmi a mozgásom túllép, Nézni a semmit, mert a semmi mozdulatlan.

Latick István

Furcsa ismerős

Néhányzor láttam, két a szemem, az arca fehér, még rajta van az élet hamva, de homlokán ismeretlen bánat szántott egy mélyebb ráncot. Szemben hágyadt tüzek égnek, aranyzóke haja kibomlott buzakéve s márvány vállain pihelő husz éve ül, mint fehér galamb. És egyszer pánaszodott: halni szeretne. Valaki elhagyta galádul egyszerű s tegnap én suglam fülebe csoda halkán: szeretlek Eszter. Szembebe ásta két szemem, riadva, mint meglepett, gyantalan öz — és beletelődött sorsom bozótjába a furcsa ismerős.

Bencz Boldizsár

Kóssa mosoly

Régi vendég, ritkán jár el hozzám mostanában, akkor is csak egy ájtott percre, arcoma téved, hogy nevésson csófra, szerelemre a kóssa mosoly. És nevet csófra, szerelemre mint felhők mögött bugyranó napsugár át-síklík mezőn, arcomon, a Nyár. A kóssa mosoly. Tova illan, rohanó nyomába borult homály gonolygó gond-köde roskadva lebeg s a másik percben már kezem fejen remeg, eszillan, a kóssa mosoly. Öregszünk. Elkopott ének unott melódiaja: Kóssány! mely ezer rándban arcom rohamozza, de a Nyarat még néha, egy percre visszahozza a kóssa mosoly. S aztán őszbe suhan át zihálva, gyötörtén, egyre lomhában nyargal és lohol, míg megpékült inavál lerogy mögöttem a kóssa mosoly.

Bencz Boldizsár

gény vagy szindarab végét a többieket pedig: a helyvet, személyeket és azok eseményeit teljesen önkényesen költik hozzá, amint az a céljuknak megfelelt. Shakspeare például úgy öli halomra a hőseit, hogy az ember már a második felvonásban sem tudja, vajjon a szereplők élők-e vagy csak szellemek. Ez lelketlenség, uram, mert annak a szegény teremtménynek, akibe önként leheltek a lelket, joga van azt kívánni, hogy kiméletesebben bánjanak vele.

— De ezek a „szegény teremtmények” csak a mi képzeletünkben élnek.

— És az olvasó képzeletében, ezt hozzá kell tenni. Bizonyosra veszem, hogy Robinson Crusoe sok gyermek jobban szerette, mint az édes testvérét; hogy gróf Monte Christonak több imádója volt a nők körében, mint Rudolf Valentúnának és hogy Marguerite Gautier halálát nem egy férfi siratta meg igaz, meleg könnyekkel. Az írónak tehát a saját érdekében úgy kell szerepeltetni az alakjait, ahogyan a közvélemény elvárja tőle.

— Maga, kedves Ninon kisasszony, ezzel éppen az én malomra hajtja a vizet. Ha az író egyszerű felruházta a személyeit jellemmel, korral, foglalkozással, környezettel stb., akkor csak úgy folytathatja a esztétikáját, hogy összhangban legyen ezekkel az adottságokkal, mert csak úgy lesz természetes és logikus. A közönség pedig és főleg a kritikusok ezt követelik.

Ninon kisasszony fitymáló gesztussal válaszolt: — Logika? Mi az, hogy logika?... Irjon például egy száz oldalas elbeszélést, amelyben a fiú és a lány kilencvenkilenc oldalán él boldogok; a századik oldalán, amikor éppen az anyakönyvvezetőhöz mennek, az autójuk összeütközik a villamossal, a menyasszony szörnyethal a völgyégy nyomorék les. Vagy írjon egy ezeroldalas regényt, amelyben a férfi és a nő tíz éven és kilencszázkilencven oldalán át gyűlölik és utálják egymást; az ezredik oldalán véletlenül összetalálkoznak egy csónakban egy padon és szó nélkül egymásra borulnak. Vagy írjon egy szegény koldusról, aki naponta öt dinárt sem költ egész életében; egyszer azután megnyeri a főnyereményt, félmillió dinárt s ő meg aznap kirabol egy bankárt, félmillió dinárt s ő meg aznap a hiányzó másik felet... Ön mosolyog, hogy ezek képtelen témák; pedig higgye el, ezekben is van annyi logika, mint az életben...

— Ninon kisasszony, én sokkal fáradtabb és álmosabb vagyok, semhogy irodalombolcséleti vitákba tudnék bocsátkozni. En hajlandó vagyok igazat adni magának, ha rögtön hazamegy...

— Jól van, rövid leszek. (Hátha más nővel van találkaja). Tehát először: fogadja meg a tanácsomat és hagyjon fel az eddigi írásmódozával. Abban az ötven költeményben és százötven novellában, amit öntől olvastam, mindegyiknek a befejezése halál öngyilkosság, szomorú könnyek vagy a legjobban esetében hervadt, eltaposott virágok. Ezután írjon inkább olyant, ami a közönségnek tetszik, mert egy véleménye: igazság. A közönség mindig elvárja azt a bizonyos költői igazságot, — mosolyogni fog: — a „happy end”-et. Mert a közönség a művészetben elsősorban szórakozást és üdülést keres.

— Ha a közönség szórakozni akar, menjen cir-kuszba; ha pedig üdülni akar, igyék limonádét Vrnjacska Banján. Szerintem más, sokkal szentebb hivatása van a művészetnek... A tanácsát köszönöm, Ninon kisasszony, de el nem fogadom. Térjünk át a kívánságára.

— Azt szeretném kérni öntől, hagyja el a bevezetése utolsó mondatát azzal a Damokles-kardjával.

— Nem értem.

— Nos, ön másfél hasábon át nagyon szépen és kedvesen mutatott be engem és Lesage marquis-t a nyájas olvasónak, annyira kedvesen, hogy hirtelen megakadt és nem tudta folytatni. Mert ön nyilván kevés boldog embert látott még életében, tehát nem tud mit kezdeni velük. Ezért kieszelte azt a ravasz mondatot átmenetnek. Ahogy én önt ismerem, bizonyára egy kis bonyodalom és szomorú befejezés következett volna, ha félbe nem szakom.

— Eltálatla, Ninon kisasszony. Ha kíváncsi a jövőjére el is árulhatom. Tehát rendeztek majd névnapot a nagynénimnél, amelyre többek között eljön két kis rokona is, egy kislány és egy kislány. Ezeknek a gyerekeknek nagyon megtetszenek a táncos nippel és addig könyörögnek, míg a nagynénim oda nem adja őket nekik. Otthon azután megsztják az ajándékot: a kislány persze magát kapja, a kislány pedig Lesage marquis-t és boldogan lefekszenek ágyukba, mindegyik a saját babájával. Maguk pedig szomorúan busulnak, elválasztva és mesze egymástól. Mert — ezt akartam kihozni a novellámból — a boldogságunk ára mindig mások boldogtalansága...

Ninon kisasszony hirtelen leborult előttem és összekulcsolt kezeikkel rimázkodott:

— Ne írja meg, az Istenre kérem, ne írja meg. Hagyjon élni még így, boldogan... Ő, ön nem is tudja, milyen boldogok vagyunk mi ketten. Tiszta vagyunk, utóéletteltenek egymásnak, de mégis mindig egymás közelségében, hogy vágyak nélkül és mosolyogva gyönyörködjünk egymás nézésében. Önök emberek, akiket a vágyaik dobálnak, hol föl az égbe, hol le az örvénybe, nem is tudják, hogy csak ez az igazi boldogság, a mozdulatlan és vágytalan szemlélet. Kérem... könyörgök, ne bántson minket... Nem lehet ön olyan kegyetlen, hogy ki-vegezen két boldog embert... Megteszi ezt a szíveséget, — ugy-e?...

Ki tudna ellenállni egy szép nő kérésének? Megígértem, hogy nem írom meg a „Táncos nippel”-et, de minthogy sürgősen pénzre van szükségem, ő, Ninon kisasszony, átengedi nekem feldolgozásra azt a három ötletet, amit az előbb említet.

Kikísértem a kapuig. Az uccán nagy meglepetésemre, egy férfit láttam ácsorogni, akiben felismertem Lesage marquis-t. Akaratlanul is mosolyognom kellett: a gipszfiguráknál is úgy van, mint nálunk, hogy a férfi vár a nőre órák hosszat és nem fordítva...

Lesage marquis belekarolt Ninon kisasszonyba és eltűntek a sötétben. Visszamentek a nagynénimhez, a háromlábú asztalkára, a muzsikáló-óra mellé...

Ember kószál dült határon

1.

Különös a világ arca, itt állok a dült határon s nem tudom, hogy merre tartsak: kelet felé tűzet fálnak, nyugat felé tengert nyelnek. Messzi-messzi toronyt látok s mégsem tudom merre menjek. Hegyek, vizek és országok egymás mellé sűrűn rakva, szélszerű völgyekbe s forró a föld hőnaalja. Vizek fölött égbolt kéklík, fénycsillagok utak nyulnak országokból országokba... Hegyek ormán hó fehérlik s élesebben, gonoszabban talán csak a szurony rémlik ami ott les száz határon, ezer kézben, titkos kézben és ezen a dült határon nem tudom, hogy merre tartssak: különös a világ arca...

2.

A pusztába beálllok égnővő nyárta módra s messzi-messzi toronyt látok: látnak mégis utat vágók(?) Tavasz föld... Széles kedvvel, lombhastű emberekkel találkozom: imádkoznak s buzát vetnek. Vajjon kiket? és ha kiket, belőle vajjon kik esznek?... Ki tudja a buza kedvét?... Hálók lengnek, vizek rengnek, halat fognak jó halászok; puska durran, haraszt csörren, nyulat lőnek jó vadászok. ...A vadakat kik eszik meg?... Puska ember falánkságát ki nem látta, ki nem tudja? A madarak fészket raknak, (s kakuk leskel új tojásra.) Magas fákomb gondbogyozta fekete, nagy varjúfészkek s hegyek fölül vihar támad: ...ki tudja a varjak gondját?... Nap nyila tűz s rongy sergél ember harcol vaskövekkel; arcáról vér s izzadság foly: utat vág és követ tördel: a kötőerőt ki adja?... Megroppant az utak teste, ágyukerék mélyre vájta: erre hadak meneteltek, erre népek meneteltek.

3.

(Különös a világ arca.) Nyár derekán virág fesel, idő mulik s a mult idők nyomán különös nyarak lombosodnak... A holdfény beszó minden éjszakát, napfényitassak a forró nappalok, harangzugasosak a piros déli órák, nagyon megbékélték a régen halott holtak (halálarc a világ arca) az élők életért rohamnak, békét álmodnak a holtak s a pástorórák titkos-melegek: (szerelmes a világ arca.) Észlek vihognak, szelek lobognak, emberek élnek, célok lobognak, kervek feszülnek; (veritkes a föld arca.) Messzi városokban gyarak dohognak, kerekedő lendülnek s gyerekeket szülnék ivergő anyák: (vajudó a világ arca), a vágató világnak élő gondja van... A tájékozó nyárnak célra kedve van, s a rózsafáknak rózsás kedve van, s az embereknek gondtól menekvő hajrás kedve van: könnyelmű a világ arca...

4.

Semmit, semmit nem eszállok, vizeken bárkára szállok, lekuszom a bányamélybe, kászódom a sötét éjbe s tárt torokkal szétkálltok: testvéreim merre jártok?... Testvéreim mire vártok, mirevalók a határok?... Mirevalók a fegyverek, mire a feszülő erek. Mire van a buzatábla, ha falánk száj fölzáblta az utolsó buzaszemet. Mire vannak gyarak, gépek, hogyha vannak éhes népek, kik a nincsen veszekszének. Mire vannak kunyhók, várak, aranyakon nehéz zárak?... Aranyakon tengert vesznek? S kik ezaráz kenyeret esznek mért nem memek tengerekre? Ki látott már tengert élve? ...A világha beálllok örök jelnek, örök szónak s tudom boldog utat vágok. Tavasz föld... Széles kedvvel, fűnyárszó emberekké.

Véres fővel tűzök elől áradások, hontremítő vándorlások estek erre: életmentő nagy futások, menekvések, ájulások, szekeres futamodások keltek erre: ki tudja az utak sorsát?...

3.

(Különös a világ arca.) Nyár derekán virág fesel, idő mulik s a mult idők nyomán különös nyarak lombosodnak... A holdfény beszó minden éjszakát, napfényitassak a forró nappalok, harangzugasosak a piros déli órák, nagyon megbékélték a régen halott holtak (halálarc a világ arca) az élők életért rohamnak, békét álmodnak a holtak s a pástorórák titkos-melegek: (szerelmes a világ arca.) Észlek vihognak, szelek lobognak, emberek élnek, célok lobognak, kervek feszülnek; (veritkes a föld arca.) Messzi városokban gyarak dohognak, kerekedő lendülnek s gyerekeket szülnék ivergő anyák: (vajudó a világ arca), a vágató világnak élő gondja van... A tájékozó nyárnak célra kedve van, s a rózsafáknak rózsás kedve van, s az embereknek gondtól menekvő hajrás kedve van: könnyelmű a világ arca...

4.

Semmit, semmit nem eszállok, vizeken bárkára szállok, lekuszom a bányamélybe, kászódom a sötét éjbe s tárt torokkal szétkálltok: testvéreim merre jártok?... Testvéreim mire vártok, mirevalók a határok?... Mirevalók a fegyverek, mire a feszülő erek. Mire van a buzatábla, ha falánk száj fölzáblta az utolsó buzaszemet. Mire vannak gyarak, gépek, hogyha vannak éhes népek, kik a nincsen veszekszének. Mire vannak kunyhók, várak, aranyakon nehéz zárak?... Aranyakon tengert vesznek? S kik ezaráz kenyeret esznek mért nem memek tengerekre? Ki látott már tengert élve? ...A világha beálllok örök jelnek, örök szónak s tudom boldog utat vágok. Tavasz föld... Széles kedvvel, fűnyárszó emberekké.

találkozom:
imádkoznak s buzát vetnek.
Es ha kikel,
kenyer' leszen, miből először ők esznek.
... ők tudják a buza kedvét!...
... A vadakat ők eszik meg!...
... Varrak gondját is ők tudják!...
... Erőt a nagy kötörészhez
majd egy boldog isten adja...
... ők rendezik utak sorsát!...
(Különös a világ arca),
varangyos
a világ arca
s csak a bátor szívek harca
tisztítja meg!...

Fekete Lajos

Ifjú életek a lét asztalánál

Mindennap pontosan ott gömvednek az íróasztalnál és szánják a fehér papírmezőket.
Az örömről ott születik meg főnökük arcában,
nevetése — az ő örömről,
kemény szava — az ő bánatuk, szeszélye — az ő izgalmuk, dicsérete — új reményük.
Egyhangú unalommal hallnak meg a napok a négy fal között,
sa „letért való küzdelemben” a Kenyer Ur lassan és kegyetlenül lopja szarkaláb rajzait sovány arcukra.
Nincs megállás,
nincs jófét kacagás
nincs puha-boldog
nevető életöröm...
Csak ideg és agy van
Két belgőzött ló a Lét Kosójában — s szívek, a jeleknek, az agynak nem jut betűáplálék.
mert
a verejék-garncsokat már
a Hisztiesnek,
a bolosnak,
a szabónak,
a hearseznek
számlálták oda kézzelükben.
S ott, ahol még gyermekesírás veri fel átokként
a bibliai áldást,
oda pillantsatok egyszer
hol pontosan kimérték a falatot.
Mily petyhüdték a karok,
milyen aszottak az arccok,
készen sőtárogók a szemek
és mégis bennük kel életre
az elvesztettnek hitt új élet.
S ők folytatják, ha felőnök az igazságtal.
Mindennap, ott gömvednek az íróasztalnál,
vagy a gyárakban feszül majd az izmuk,
vagy a mezőn gömnyed majd a hátuk,
s életük nem jelentesebb egy légy életénél.

Fekete Vilmos

Igábatörés

Koosi előtt a vad pejisikó,
Hogy békés, igábaromná töressék.
Prüszköl, kapál, nem tűri a hámat,
Ezistverett szerszámát tépi, cibálja.
Az ósvadság, a szent szabad ösztön
Felgyújtotta vért. Tobzódik,
Tájtékezik, veszett táncot jár.
De az ur kegyetlen kezében
Megtuttyan az ostor.
Ágaskodva, menekülve a riadt állat,
Bosszusan rázza fenséges üstökét;
Gyönyört szemében villám villámlik,
Hördül, fiának s miként a rémület,
Vagy mint a düh, iramlik és vágat.
— Mit ér most a zablá
Mely hóharmatos száját véresre szakítja?
Árkon, bokron állat törtel
Mint tavaszi áradat, győzelmes rohajjal.
Az ur kezében megremeg a speplő,
A riadt kézről
Kihullik a kopács.
— Hátul ül a szolgáló
— öszelont karokkal.
S az edzett izmos legény
Csak nem mozdul, csak nem segít,
Csillagó szemekkel nagy messzibe néz...
Utatlan utakon törtel a bőr csikó
Forró feher habok szikráznak a hátán.
Bozót, táske tépi lobogó sörényét,
S szaguld mint a vész...
Szédítőn siklik előlük a föld.
Megálljt kiáltanak felettük
A rohanó fellegek
De zabolátlan vágat a táltos.
Az urasság sikoltól,
Torz rimámkodással segítségért kiált...
De a legény mártiri daccal dacol...
Árcát, vért, minden porokkáját
Hősi hévség perzseli,
Szívében milliód jobbágy-vérenek
Minden keserve viharzik,
Mely bálos szavakat
Lobogtat ki a száján:
Emlkez jó uram,
Aljas baromsorba így törtel engem is!...
A tépett ló, a tört koosi
Korhadt gátakat sodor,
S már-már a halál partján
Reptél a bátár.
Reptél a bátár szaguldva
Szikrázó szárnyakon
Mintba sítán-szekeres szállma...
Szívek mint izzó-éggő vészharangok
Gyíltlen félrevernék,
Szemükben az élet meg egy végső csillan,
S lent a mélység átlen
Urrá lesz a osend!
Ur, szolgá és baromver
Bekésen összerfér.
És felől a végtelemből
Aranysorsunkat szór le rajuk
Május tártózájja.

Pál János

Táncos nipppek

Kicsiny, háromlábú asztalkán álltak, a szoba egyik sarkában, a muzsikáló-óra tövében. Ők voltak a lakás díszé és jól esett elhézni őket az ódon bu-torok, kopott szőnyegek, megflakult festmények és elsarogult művirágok pókhálós körmeyzetében, amelyben ők képviselték az úde, örök fiatalaságot. Nem lehet tagadni valóban csinos pár voltak ők ketten, Ninon kisasszony és Lesage marquis.

A keresztlevélüket sosem láttam, mert valószínűleg nem is volt nekik s így kénytelen vagyok én is ezt a két nevet használni, amelyen a nagynénim becézte őket. A táncos nipppek ugyanis a nagynénim tulajdonában voltak, aki viszont a nagymamájától kapta őket, még gyermekkorában, születésnapján dékál. Ebből nyilvánvaló, hogy Ninon kisasszony és Lesage marquis — költőiesen szólva — már nagyon sok tavaszt láttak. Hogy ennek ellenére mégis fiatalok maradtak, bizonyára azért volt, mert belülről kőccel voltak kitömve, vagyis: mert nem volt szívük...

Ninon kisasszony, a rokokó viselet szerinti, zöld selyemruhába volt öltözve, bő és hosszú krinómmal, amely alól alig látszott ki az arany-zsint topánkája. A dereka olyan vékonyra volt összehűzve, hogy egy marékkaál lehetett fogni. A barna haja magas toronyba szökött, a fedetlen álla és a nyaka hó-fehéren vakított; az arca, erősen rizsrozsva, kússé sápadt volt, úgyhogy még élecsében elütött tőle a sötétlen árnyékolt, fekete szeme és a félig nyitott, vérpíros szája. Egyik kezében elefantcsont-legyezőt tartott, a másikat pedig, utóletéhetlenül kecses mozdulattal nyugtotta csókra táncosának.

Lesage marquis, aki egyszerűen csak déleeg arszlának neveznek, ha ezek a szép szavak (a déleeg arszlánokkal együtt) ki nem mentek volna a divatból, — szóval Lesage marquis félig térdelő helyzetben bókolt Ninon kisasszonynak. Fekete, térd-nadrágos bársonyruha volt rajta; a fején dus, fehér paróká; a lábán fehér selyemharisnya és fekete lakkcipő, ezüst-csattal. Bal kezében a nagy, négy-szögletes kalapját szorította a mellre, a jobb kezével pedig gyengéden áttonta a táncosnője rózsás ujjait, amelyekre ugyanakkor rátapadt könyörgő szeme is, könnyes-meleleg nézéssel, mint hódolatjeljes, néma vallomás.

Amita ismertem őket, — és bizonyára azelőtt is — éveken át így álltak egymás mellett, mint a francia-négyes egyik megmerevedett figurája. Eleinte, serdülélen koromban, szánakoztam rajtuk és mulatságonak tartottam őket. Lesage marquis-t, hogy sosem fáradt el a guggolásban és Ninon kisasszonyt, hogy télen is legyezgette magát. Később azonban mindjohban megértettem és irigyletem őket szüntelen együttléteükért és kacagó életükért, amelyen szép életben halandónak talán nem is lehet része. Ambar néha, borúsabb óráimban, felémlelt bennem az aggódalom, hogy hátha az ő örömről zavartalan s hátha az ő fejük felett is ott log, láthatatlanul és végzetesen, a Dámokles gyilkos kardja...

Amikor eddig értem az irásomban, hirtelen kinyit a szobám ajtaja s egy fiatal leány rontott be rajja. Kiragadta a tollat a kezemből s llegeve kerlett:

— Ne folytassa, uram, hagyjon élni még kicsit...
Ez a váratlan látogatás, de még inkább hivatlan vendégem viselkedése annyira meglepett, hogy szinte alig jutottam szóhoz.

— De kérem... kisasszony... engedje meg... ez mégis csak különös... — daddogtam ijedten és zavartan.

— Tudom, uram, tudom, — válaszolta ő — ez a látogatásom és a fellepésem magyarázatára szorult; később el is mondom majd mindent, ha... ha megteszi nekem, hogy kitérli ezt a Dámokles-kardját.

Közben visszanyertem a hidegvéremet és nyugodtan felétem:

— Kedves kisasszony, én nem vagyok annyira áthatva a felebaráti szeretettől, hogy vadidegen embereknek tegyek szivesseget, minden ok és minden haszon nélkül.

— Ez okos dolog, ámbar nem szép. Csakhogy én nem vagyok önnek idegen. Nem ismer meg? Kéccsen, kússé kihívón állt élelem. Vegyignéztem rajja tetőtől-talpig... Igen... mintha már láttam volna öt valahol... A rokokó viselet szerint volt öltözve, zöld selyemruhában, bő és hosszú krinómmal és az egyik kezében elefantcsont-legyezőt tartott... Igen, ez ő... Hihetetlen, de...

— Eltalálta, — szolt mosolygóra — én vagyok, Ninon kisasszony.
— Hogy megnőt, amita utoljára láttam!
— Az régen volt. Ön utjabban nagyon elhanyagolja szegény nagyénjét. Ha így folytatja, biztosítom, nem fog örökölni tőle... Node, megengedi, hogy leüljek?

— Kérem... Boocsásson meg, hogy ilyen udvariatlan voltam. De a maga váratlan megjelenése, Ninon kisasszony, egészen mezeavart. Még most sem tudom, valóság-e, vagy csak álom.
— Az teljesen mindegy lehet önnek. Ki tudja, hol van a határ álom és való között?... Ugy hiszem minden író, aki élethűen akarja megrajzolni az alakjait, annyit foglalkozik velük, hogy végül már valósággal létezőnek tekintő őket. Ez a balcsot nemrégem megtörtént Unamuno urral is, aki előtt szintén testet öltött a szerencsésen Augusto Perez.

Az én eszem pedig nem is olyan valószínűtlen, mint az övé, mert én, ha csak gipszben is, már azelőtt is megvoltam, melőt őt életre hívott.

— Maga tehát elismeri, Ninon kisasszony, hogy én vagyok az apja.

— Igen. Ön az apám és a Muza az anyám.
— Nos, akkor én most törvényádia jogommal fogva megparancsolom magának, hogy menjen vissza szépen a nagyémimhez, a háromlábú asztalkára és hagyjon engem aludni.

— Megyek, de van egy feltételem.
— Elfelejté, hogy én korlátlanul rendelkezem magával és a maga sorsával.

— Sajnos, tudom, hogy így van. Maguk írók kitalálnak egy hangzatos címet, megcsinálják a re-

Heti rádióműsor

Vasárnap, július 19

Beograd: 9: Pravosláv istentisztelet átvitel a Szaborna templomból. 10.30: Mezőgazdasági előadás. 11: Gramofon. 11.30: Cigányzeneátvitel a Potroska Zadruga kávéházból. 12.30: A rádiózenekar déli hangversenye. 13.20: Hírek. 16: Milutin Radivojević zenekara nemzeti dalokat játszik. 16.30: Nikolic Bosko népdalokat énekel. 17: Orvosi előadás. 17.30: Keringők gramfonlemezen. 18: Előadás. 20: Alekszandrovics Náda népdalokat énekel. 20.30: Emil Sauter gramfonhangversenye. 20.45: Miroslavjević-Girics énekművész hangversenye. 21.15: Napihírek és sporteredmények. 21.35: Gramofon, utána cigányzene átvitel az Imperial kávéházból.

Budapest: 9: Hírek, kozmetika. 10: Református istentisztelet a Kálvin-téri templomból. 11: Egyház napének és szentbeszéd a Jézus Szíve templomból. Utána: Pontos időjelzés, időjárásjelentés. Majd: A m. kir. Operaház tagjaiból alakult zenekar hangversenye. Közreműködik Tóth Erzsébet operacékesnő. E hangverseny szünetjében: Rádiókrónika. Elmondja Papp Jenő. 2: Gramofonhangverseny. 3: A Rádióélet gyermekjátékos órája. (Harsányi Gizi előadása). 5.30: „Erdekes történelmi emlékek a magyar fővárosban” ifj. Cserépy István előadása. 6: Komlóssy Emma magyar nótákat énekel Rigó Janesi és cigányzenekarának kíséretével. 7.15: „Az európai és amerikai házasság” Decker Albert dr. előadása. 7.45: Népszínmű előadás a Studióból. „Az Ur keze”. Eredeti népszínmű dalokkal, három felvonásban, egy változással. Irta és zenéjét szerzette Lukács György. Utána: Sport- és löversenyeredmények, pontos időjelzés, időjárásjelentés. Majd: Kiss Lajos és cigányzenekarának zenéje a Gellért szállóból. 11: A Mándics szalózenekar hangversenye a Dunakorzó kávéházból.

Bécs: 10.30: A bécsi kamarazenekar hangversenye. 11.05: A bécsi szimfonikus zenekar hangversenye. 13.25: Lorens Károly bécsi dalmester emlékeire. A szerző legkedveltebb szerzeményeiből. 15 és 50: Wacek-zenekar. 17.45: Pander: Mária-dalok altra, hegedűre és zongorára. 18.05: Mendelszohn: Esz-dúr vonósnégyes, előadja a Gottesmann vonósnégyes. 20: Sullivan: Mikádó című kétfelvonásos operettje. 22.20: Pauscher-zenekar Sternau Viktor énekével.

Berlin: 18.10: Szónáták. 19.20: Szórakoztató zene. Majd: 0.30-ig tánczene.

Bukarest: 12: Gramofon. 16: Dinicu-zenekar: Könnyű és román zene. 18: Gramofon. 20: Hervé: Nebátsvirág című kétfelvonásos operettje.

Milánó: 16: Ransato és Lombardo: A harangok országa című operettje. 10.05: Vegyes zene. 19.40: Gramofon. 20.55: Arigo Pedrollo: A nevető ember című operája.

Prága: 7: A karlsbadi fürdőzenekar játéka. 8.30: Gramofon. 11: A 35. gyalogezred zenekarának játéka. 18: Hamada Stella bécsi dalokat ad elő. 19: A mandolin- és gitárszövetség hangversenye.

Hétfő, július 20

Beograd: 11.30: Gramofon. 12.45: A rádiózenekar déli hangversenye. 13.30: Hírek. 19: Hangversenyátvitel a Moszkva kávéházból. 19.30: Dobrila Gvozdanovic népdalokat énekel. 20: Előadás. 21: Dino Lyubisic hangversenye. 21.30: A rádiózenekar esti hangversenye. 22: Hírek. 22.20: Pecsál Jován fuvolahangversenye. 22.50: Seta Európán keresztül.

Budapest: 9.15: A m. kir. Államrendőrség zenekarának hangversenye. 9.30: Hírek. 11.10: Nemzetközi vízjelzőszolgálat. 12: Déli harangszó. 12.05: Gramofonhangverseny. 12.25: Hírek. 12.35: A hangverseny folytatása. 1: Pontos időjelzés, időjárásjelentés. 2.45: Hírek, élelmiszerárak, piaci árak. 4: A magyar Cserkészszövetség műsoros előadása. 5: „A velencei tó”. Bezdek József dr. előadása. 5.30: Uray Margit magyar nótákat zongorázzik. 6.10: Turistaproblémák. Zsembery Gyula dr. előadása. 6.25: Erkel Gabi hangversenye. 7: Bodor Aladár és a gyagfalvi Hegyi István műveiből adnak elő. 8: Farkas Vince és cigányzenekarának zenéje. 9.15: Az operaház tagjaiból alakult zenekar hangversenye. Majd: Horváth Gyula és cigányzenekarának zenéje az Ostende kávéházból Kalmár Pál (ének) közreműködésével.

Bécs: 11.30: Wagner-zene gramfonon. 12.40: Völker Ferenc lemezei. 13.10: Indulók és keringők

gramofonon. 16: Wolfstahl-zenekar. 22.20: A Canada jazz-band hangversenye.

Milánó: 17: Közvetített és gépzene. 19.05: Vegyes zene. 20.45: Rostand: A két Pierrot című víg egyfelvonásos. 21.45: Kamarazene.

Prága: 11.30: Gramofon. 12.30: Gramofon. 19: Népdalok. 21: Aramides E. énekesnő dalestje. 21.30: Holub, a beográdi opera hangversenyműsteérének hegedűjátéka. 22.20: Gramofon.

Kedd, július 21

Beograd: 11.30: Gramofon. 12.45: A rádiózenekar déli hangversenye. 13.30: Hírek. 19: Matasics Karla énekesnő hangversenye. 19.30: Milankovic zenekara nemzeti dalokat játszik. 20: Vigjáték. 20.30: A zágrebi rádióállomás esti műsorának közvetítése. 22.30: Hírek, sporteredmények. 22.50: A rádiózenekar esti hangversenye.

Budapest: 9.15: A rádió házikvartettjének hangversenye. 9.30: Hírek. 12: Déli harangszó. 12.05: A Mándits szalózenekar hangversenye. 4: „Tündérvásár” meseórája. 5: „A nyári gyümölcsök és hűsítő italok története”, ifj. Ronda Béla felolvasása. 5.30: Az 1. honvédgyalogezred zenekarának hangversenye az Erzsébet-téri kioszkból. 6.50: „Az újfundlandi halászkok”. Irta Kompolthy Jób, felolvasa Kompolthy Béla. 7.15: Pápai Molnár Kálmán és Bodrogi Zsigmond dalai. Előadják R. Albert Erzsébet és László Imre. 8.30: „Elegyes holmi”, vídám jelenetek. Majd: Bura Sándor és cigányzenekarának, valamint Szabó Guy László jazz-zenekarának hangversenye a margitszigeti Spolarich-étteremből, Vig Miklós (ének) közreműködésével.

Bécs: 11.30: Buchbinder-zenekar 13.15: Parasztzene gramfonon. 15.50: Táncgramfonon. 17: A Buxbaum vonósnégyes játéka. 22.15: A Gaudriott-zenekar játéka.

Berlin: 16.05: Kávéházi zene. 18: Ifjúsági hangverseny. 18.55: Citerazene.

Milánó: 17: Közvetített- és gépzene. 19.10: Könnyű zene. 19.40: Gramofon. 21: Szimfonikus hangverseny.

Prága: 11.30: Gramofon. 14.10: Gramofon. 17: Gramofon. 20.25: Játék kromatikus harmónián. 21.10: Raave Hilda dalelőadása. 22.20: Gramofon.

Szerda, július 22

Beograd: 11.30: Gramofon. 12.45: A rádiózenekar déli hangversenye. 13.30: Hírek. 19: A rádiózenekar esti hangversenye. 20: Előadás. 20.30: Jovancsics Lala népdalokat énekel. 21: III. Zeneréjvén-óra. 21.30: Hírek és sporteredmények. 21.50: Orosz kvintett hangverseny. 22.20: Rádiócsend.

Budapest: 9.15: Hangverseny. Közreműködik: Rajnoga Klára (ének), Pataky Lili (hegedű) és Dáni Dezső (ének). 9.30: Hírek. 12: Déli harangszó. 12.05: Férfikvartett hangversenye. 12.35: Hírek. 4: Illy János novellái: 1. A kalandor. 2. Az éhes ifju. Felolvasa a szerző. 4.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 5: A „Rádióélet” ifjúsági előadás-sorozatában Móra László felolvasása: „A királyfi meséje”. 5.25: Magyar Béla és cigányzenekarának hangversenye. 6.30: Hangay Sándor novellái: 1. Sakk-matt. 2. A báró menyemenetele. Felolvasa a szerző. 7: Gramofonhangverseny. 8: A Budapesti Hangversenyzenekar hangversenye a Székesfővárosi állat- és növénykertből. Majd: Csorba Gyula és cigányzenekarának zenéje a Baross kávéházból.

Bécs: 11.30: Csajkovszkij: V. szimfóniája gramfonon. 16: Hangverseny akadémia címen. Toca Anna énekesnő műsora. 17: A bécsi gitárvonóstrió Uhl: A-moll hegedű-, brács- és gitártrióját játszó. 20: Kollo: Öfelsége kéreti 3 felvonásos operett helyszíni közvetítése Komédiából. 22.40: A Hügl-zenekar játéka közvetítése.

Berlin: 16.30: Fuvószene. 20: Künnecke zeneszerző estje. 22-0.30-ig tánczene.

Milánó: 16: Gép- és közvetített zene. 19.10: Gramofon. 20.45: Lehár: A kék mazur című operettje

Prága: 11.30: Gramofon. 12.30: Gramofon. 13 és 5 Gramofon. 14.10: Gramofon. 17.10: Gramofon. 19.05: Dickey-trió dalai. 21.10: A prágai fuvósötös játéka.

Csütörtök, július 23

Beograd: 11.30: Gramofon. 12.45: A rádiózenekar déli hangversenye. 13.30: Hírek. 19: Gramofon. 19.30: Mandil Szima trió nemzeti dalokat játszik. 20: Orvosi előadás. 20.30: A ljubljana

rádióállomás műsorának közvetítése. 22.30: Hírek, sporteredmények. 22.50: A rádiózenekar esti hangversenye.

Budapest: 9.15: A 2. honvédgyalogezred zenekarának hangversenye. 9.30: Hírek. 12: Déli harangszó. 12.05: Hangverseny. Közreműködnek Steller Mária (ének) és Ligeti Dezső (ének). 12.25: Hírek. 4: Magyar hangverseny az 1. honvédgyalogezred zenekarának előadásában. 5.15: „Az Eszakamerikai Egyesült Államok történelmü nevü magyarjai”. Kun Andor előadása. 5.45: Hangverseny. Közreműködnek G. Kiss Zsuzsa (zongora) és Gerő Margit (ének). 6.45: Tanulmányi ösztöndíjaink. Horváth Kálmán előadása. 7.15: Hangverseny különleges hangszereken. 8: Ifj. Sárny Elemér és cigányzenekarának zenéje. 8.45: Nyári kabaré. összeállította és rendezte Hegedüs Tibor. Majd: A Budapesti Koncert szalózenekar hangversenye.

Bécs: 11.30: Machek-zenekar. 12.40: A déli zene folytatása. 13.15: Operettrészletek gramfonon. 16.15: Híres hegedűsök és zongoristák gramfonon. 17.40: A bécsi filharmonikusok Strauss keringőket adnak elő gramfononon. 20.15: Kraukear Sándor legszebb és legnépszerűbb bécsi dalaiból és kupléiból Skuvarj összeállításában. Előadja Bayer Lia és Waldemar Richárd. 21.25: Fuchs Róbert zeneszerző estje. 23: Gramofon tánczene.

Prága: 11.30: Gramofon. 17.10: Gramofon. 19: Woldan J. vídám dalokat ad elő. 19.30: A Milinovszki-fuvószenekar játéka. 20.25: Lichtenstein Alfréd fuvolajátéka. 21: Vileth Helén operaiáriákat és francia pástordalokat ad elő. 21.30: Solé Károly zongorajátéka. 22.15: Wiedermann G. orgonaművész játéka

Péntek, július 24

Beograd: 11.30: Gramofon. 12.45: A rádiózenekar déli hangversenye. 13.30: Hírek. 19: Népdalok harmonikán. 19.30: Pomorisac Branko népdalokat énekel. 20: Előadás. 20.30: Kétzongorás hangverseny. Közreműködnek dr. Dimitrije Gerasimenko és Szlatin Ilja zenetanár. 21.20: Vigjáték. 22: A rádiózenekar esti hangversenye. 22.30: Hírek, sporteredmények. 22.50: Gramofon.

Budapest: 9.15: Az Országos Postászenekar hangversenye. 12: Déli harangszó. 12.25: Hírek. 4: Az Országos Iatvédő EÁgyesület mesedélutánja. Kones Margit meséiből olvas fel. 5: Kirándulás a Jégestengerre. Halász Gyula előadása. 5.35: A Városi Színház zenekarának hangversenye. 6.40: „A magyarság ajándékai az emberiség kulturájának”. Turhányi István előadása. 7.20: Hangverseny. Majd: Magyar Imre és cigányzenekarának zenéje a margitszigeti Márkus-étteremből. 10.30: Gramofon.

Bécs: 11.30: Híres énekesek gramfonon. 12.40: Egyvelegek és nyitányok gramfononon. 16: Silving-zenekar. 20.15: A Gaudriot-jazz játéka. 21.20: Isserlis zongoraművész játéka. 22.10: Römisch-zenekar játéka.

Prága: 11.30: Gramofon. 13.05: Gramofon. 18.15: Gramofon. 19.30: Kratochvill énekesnő népdalestje. 21: A cseh filharmonikusok hangversenye. 22.15: Gramofon.

Szombat, július 25

Beograd: 11.30: Gramofon. 12.45: A rádiózenekar déli hangversenye. 13.30: Hírek. 19: Amit a közönség kedvel (gramfonon). 19.30: A rádiózenekar esti hangversenye. 20: A Sevillai borbély opera-előadásának közvetítése a salzburgi ünnepi játékokról. A szünetben kb. 21.30: Hírek. A közvetítés után jazz-zene átvitel a Koloseum nyári vendéglőből.

Budapest: 9.15: Az 1. honvédgyalogezred zenekarának hangversenye. 9.30: Hírek. 12: Déli harangszó. 12.05: A rádió házikvartettjének hangversenye. 4.15: Zsoldos László novellája. 5: „Keleti képek”. előadás. 5.25: Szalózenekari hangverseny. 6.40: „A napfűdőzésről” előadás. 7.10: Lakatos Tóni és cigányzenekarának hangversenye. 8: A salzburgi ünnepi játékok keretében Rossini: A sevillei borbély című víg operájának előadása Salzburgból.

Bécs: 11.30: Schick-zenekar. 13.15: Szórakoztató gramfonon. 17: Geiger-zenekar. 19.20: Alkalmi előadás. 20: Rossini: A sevillei borbély című kétfelvonásos víg operája. Közvetítés Salzburgból. 22.50: A Gaudriot-jazz játéka.

Prága: 11.30: Gramofon. 14: Gramofon. 20: Rossini: A sevillei borbély című víg operájának közvetítése a salzburgi ünnepi játékok alkalmából. 21: Az első nemzeti gárda fuvószenekara.

PALICS FÜRDŐ

Szobotica mellett
a palicsi sóstónál

Az ország egyik legszebb és leglátogatottabb fürdőhelye. Egészéves lekvése, úszás, pormentes leghőkezelés, sportversenyek, a Vigadó teraszán jazz — kávéházak, vendéglők — előrendű szórakozást nyújtanak a fürdővendégeknek

REUMATIKUS ÉS CSUZOS BETEGEKNEK A PALICSI ISZAPFÜRDŐ GYÓGYHATÁSA UTOLÉRHETETLEN.

Az újalakított modern szállodák minden igényt kielégítenek.

PENSIO 60 — DINÁRTÓL 0278 Szegén szeptember végéig

Ideális szórakoztatója a szabadban egy jó márkájú gramofon

Hls Master's Voice, Polydor készülékek és lemezek változatlanul a legjobbak

Lawn tennis cikkek

u. m. rakettok, labdák és többi kellékek olcsó árban és nagy választékban

Truppel Béla, Novisad

Dunavska ul. 17.

Telefon 26-69

Allandó nagy raktár mindenféle hangszerekben

rádió készülékekben
valamint világhírű gyártmány

zongorák,
pianók és harmóniumokban

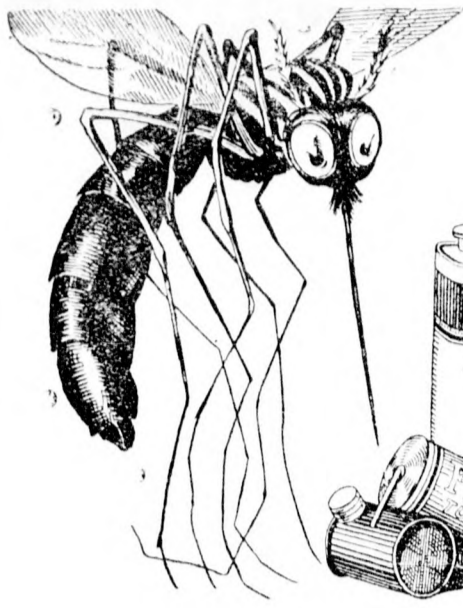
Izléses és árszerű
minőség

**ajándékozási
tárgyak** 0170

angol és német étkező és ivó
készletek, részletfizetésre is,
Braća Kunez cég
SUBOTICA Karađorđev trg 4

Itt állj meg!!!

Szívesképpől. — tehát teljesen ingyen közlöm Önnek az alábbi négy dolgra vonatkozó közérlelbi adatokat ha érdekli: honnan kaphat állandó otthoni irásbeli munkát, hol tanulhat meg díjmentesen egy jól jövedelmező új háziipart, vagy ha megfelelő havi átalány mellett egy nagyon keresett tömegcikk árusításával kíván foglalkozni, esetleg előnyösen ismert nagy cég kerületi megbízását kívánja vállalni, írjon nekem válaszlevelével.
Oskar Lustig igazgató, "Ostjick"
Krežmina ulica, 2569

Biztosan öl

FLY-TOX

(FLAJ-TOKSZ)

megsemmisít minden rovar, azok petéit.

VEGYEN MÉG MA EGY KANNÁVAL

a hozzávaló fecskendővel. Kérjen mindenütt eredeti kéksomagolású árut, francia felíráttal a hozzávaló fecskendővel.

Viszonteladókna szétküldi:

Kemikalija, Novisad vegyszerek nyagbani raktára

Flzessen elő
a Reggeli Ujságra

HALLOTTA-E MÁR???

a legújabb

Telefunken 33 W/L

rádiót

tökéletes hangtisztaságu

3+1 lámpás készülék egybeépített hangszórával

mely azonban külön hangszórára használható is alkalmas

Ára 2400 dinár

12 havi részletre, jótállás mellett kapható

KRAUSZ SAMU rádióüzletébe, Novisad, Pašičeva ul. 32.

Szuboticára utazik?

Ne feleddje el meglekinteni a szép és új

„PARK HOTEL“

szenzációs márványpalotáját, Szubotica díszét. Gyönyörű szobák, melegfürdők, kitűnő, könnyű házi-konyha, lift, rádió • Telefon 70. 0280

Fotoamatőrök!

Legjobb
beszerzési forrás!

BARTA I DRUG
NOVISAD

Dunavska ul. 22. Tel. 26-49.

Filiale:
VEL. BEČKEREK
Svetozar Markovičeva ul. 3.

Megoldottuk

a drágasági problémát

rendkívül alacsony árainkkal

Jöjjön és tekintse meg kirakatainkat!!

Óriási választék mosóeselymekben
Méterje 12—20 dinárig

Mirosavljević Testvérek
Noviszad

EDISON BELL PENKALA
gramofonok és lemezek

hosszulejratu havi részletfizetésre. **LEMEZEK 26** dinártól kezdve,
GRAMOFONOK 810 dinártól kezdve. — Képvisező és egyedárusító:

S T E R N A D O L F

varrógép, kerékpár, motorkerékpár lerakata és javítóműhelye Suboticán, Jelačićeva u. 2. Használt lemezeket cserélünk